

Sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytila

Kari Nissinen | Veli Möttönen

Sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytila

Kari Nissinen & Veli Möttönen

ISBN 978-951-38-8068-2 (nid.)
ISBN 978-951-38-8069-9 (URL: <http://www.vtt.fi/publications/index.jsp>)

VTT Technology 136

ISSN-L 2242-1211
ISSN 2242-1211 (painettu)
ISSN 2242-122X (verkkojulkaisu)

Copyright © VTT 2013

JULKAISIJA – UTGIVARE – PUBLISHER

VTT
PL 1000 (Tekniikantie 4 A, Espoo)
02044 VTT
Puh. 020 722 111, faksi 020 722 7001

VTT
PB 1000 (Teknikvägen 4 A, Esbo)
FI-02044 VTT
Tfn +358 20 722 111, telefax +358 20 722 7001

VTT Technical Research Centre of Finland
P.O. Box 1000 (Tekniikantie 4 A, Espoo)
FI-02044 VTT, Finland
Tel. +358 20 722 111, fax + 358 20 722 7001

Sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytila

Kari Nissinen & Veli Möttönen. Espoo 2013. VTT Technology 136. 129 s.

Tiivistelmä

Tässä julkaisussa on esitetty katsaus sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytilaan. Selvitys on laadittu tutkimukseen osallistuneiden kaupunkien (11 kpl) liikuntapaikkatietojen, lajiliittojen antamien lisätietojen, Liikuntapaikat.fi-tietokannan ja VTT:n aiempien aiheeseen liittyvien tutkimusten perusteella.

Tarkastelu sisältää seuraavat sisäliikuntapaikkatyypit: kunto- ja voimailusalit, liikuntasalit, liikuntahallit, jalkapallohallit, salibandyhallit, jäähallit, squash-hallit, tennishallit, sulka-pallohallit, keilahallit, kamppailulajien hallit ja uimahallit. Tarkastelun ulkopuolelle jätettyjä sisäliikuntapaikkatyyppejä ovat muun muassa seuraavat: yksittäiset lajikohtaiset sisäliikuntapaikat, petanque-hallit, uima-altaat, kylpylät, sisäämpumaradat, sisähihtotilat sekä moottori- että eläinurheilun sisätilat.

Tässä tutkimuksessa on päädytty arvioon, että maamme merkittävimmissä sisäliikuntapaikoissa kertyy vuodessa noin 200 miljoonaa tunnin mittaista liikuntasuoritetta. Useimmissa näissä tiloissa harrastettavissa liikuntamuodoissa liikunnallisen käyntikerran keskimääräinen pituus on hieman enemmän kuin yksi tunti. Siksi liikunnallisten kävijöiden määrä vuodessa jää hieman alhaisemmaksi. Arvion perusteella näissä sisäliikuntapaikoissa käy vuodessa lähes 170 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää.

Tutkimuksen on rahoittanut opetus- ja kulttuuriministeriö.

Asiasanat indoor sports facilities, supply, demand, indicators, utilization, key figure

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	3
1. Johdanto	6
2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin	8
2.1 Kunto- ja voimailusalit	8
2.1.1 Kuntosaliharjoittelun ja voimailulajien suosio ja harrastajamäärä.....	8
2.1.2 Kunto- ja voimailusalien lukumäärä.....	9
2.1.3 Kunto- ja voimailusalien aukioloajat ja kävijämäärät	14
2.1.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen kunto- ja voimailusaleissa.....	16
2.2 Liikuntasalit.....	17
2.2.1 Yleistä	17
2.2.2 Liikuntasalien lukumäärä.....	17
2.2.3 Liikuntasalien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät.....	23
2.2.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen liikuntasaleissa.....	26
2.3 Liikuntahallit.....	29
2.3.1 Yleistä	29
2.3.2 Liikuntahallien lukumäärä.....	30
2.3.3 Liikuntahallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät.....	35
2.3.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen liikuntahalleissa.....	39
2.4 Jalkapallohallit	40
2.4.1 Jalkapallon suosio ja harrastajamäärä	40
2.4.2 Jalkapallohallien lukumäärä.....	41
2.4.3 Jalkapallohallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät	44
2.4.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen jalkapallohalleissa	47
2.5 Salibandyhallit	48
2.5.1 Salibandyn suosio ja harrastajamäärä.....	48
2.5.2 Salibandyhallien ja kenttien lukumäärä	49
2.5.3 Salibandyhallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät	53
2.5.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen salibandyhalleissa.....	54
2.6 Jäähallit.....	55
2.6.1 Jääliikuntamuotojen suosio ja harrastajamäärä	55
2.6.2 Jäähallien ja jäähalliratojen lukumäärä.....	58
2.6.3 Jäähallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät.....	63
2.6.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen jäähalleissa....	74
2.7 Squash-hallit.....	74
2.7.1 Squashin suosio ja harrastajamäärä	74
2.7.2 Squash-hallien ja squashkenttien lukumäärä.....	75

2.7.3	Squash-hallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät.....	79
2.7.4	Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen squash-halleissa	80
2.8	Tennishallit	81
2.8.1	Tenniksen suosio ja harrastajamäärä.....	81
2.8.2	Tennishallien ja sisätenniskenttien lukumäärä	83
2.8.3	Tennishallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät	87
2.8.4	Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen tennishalleissa	88
2.9	Sulkapallohallit.....	89
2.9.1	Sulkapallon suosio ja harrastajamäärä.....	89
2.9.2	Sulkapallohallien ja sulkapallokenttien lukumäärä	90
2.9.3	Sulkapallohallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät.....	93
2.9.4	Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen sulkapallohalleissa	94
2.10	Keilahallit.....	95
2.10.1	Keilailun suosio ja harrastajamäärä	95
2.10.2	Keilahallien ja keilaratojen lukumäärä	97
2.10.3	Keilahallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät.....	101
2.10.4	Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen keilahalleissa	103
2.11	Kamppailulajien salit	103
2.11.1	Kamppailulajien suosio ja harrastajamäärä	103
2.11.2	Kamppailulajien salien lukumäärä.....	105
2.11.3	Kamppailulajien salien aukioloajat ja kävijämäärät.....	109
2.11.4	Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen kamppailulajien saleissa.....	109
2.12	Uimahallit	110
2.12.1	1 Uinnin suosio ja harrastajamäärä.....	110
2.12.2	Uimahallien lukumäärä ja allaspinta-ala	112
2.12.3	Uimahallien aukioloajat ja kävijämäärät.....	118
2.12.4	Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen uimahalleissa.....	124
3.	Yhteenveto ja johtopäätökset.....	125
	Lähdeluettelo	129

1. Johdanto

Tässä julkaisussa on esitetty yleiskatsaus Suomen yleisimpien ja merkittävimpien sisäliikuntapaikkojen kysyntään ja tarjontaan.

Tarkastelu sisältää seuraavat sisäliikuntapaikkatyypit: kunto- ja voimailusalit, liikuntasalit, liikuntahallit, jalkapallohallit, salibandyhallit, jäähallit, squash-hallit, tennishallit, sulkapallohallit, keilahallit, kamppailulajien hallit ja uimahallit.

Tarkastelun ulkopuolelle jätettyjä sisäliikuntapaikkatyyppejä ovat muun muassa seuraavat: yksittäiset lajikohtaiset sisäliikuntapaikat, petanque-hallit, uima-altaat, kylpylät, sisäämpumaradat, sisähiihtotilat sekä moottori- että eläinurheilun sisätilat.

Tutkimuksen kohdekaupunkeja ovat olleet Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku, Oulu, Jyväskylä, Lahti, Hämeenlinna, Kotka ja Heinola. Kohdekaupungit ovat toimittaneet paljon yksilöityjä tietoja tämän tutkimuksen käyttöön. Kohdekaupunkien sisäliikuntapaikkojen edustavuus koko Suomessa on esitetty alla olevassa taulukossa.

	Kohde- kaupungeissa	Koko maassa	Edustavuus
SISÄLIIKUNTAPAIIKATYYPPI	kpl	kpl	%
Kunto- ja voimailusalit	389	1 149	34 %
Liikuntasalit	976	3 342	29 %
Liikuntahallit ja areenat	62	299	21 %
Jalkapallohallit	26	51	51 %
Salibandykentät	79	126	63 %
Jäähallit (jääradat hallissa)	69	255	27 %
Squash-kentät	92	187	49 %
Tenniskentät	169	305	55 %
Sulkapallokentät	252	452	56 %
Keilaradat	424	1 102	38 %
Kamppailulajien salit	75	180	42 %
Uimahallit	55	220	25 %
YHTEENSÄ	2 668	7 668	35 %

Tutkimuksessa on myös hyödynnetty aiempia liikuntapaikkatutkimuksia, lajiliittojen tilastoja sekä asiantuntijahaastatteluja. Näistä tärkeimmät on esitetty raportin lähdeluettelossa.

Julkaisussa on esitetty arviot liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä liikuntapaikkatyypeittäin koko Suomen tasolla.

Julkaisun yhteenveto-osiossa on myös esitetty kohdekaupunkien välinen vertailu sisäliikuntapaikkatarjonnan suhteen. Kohdekaupunkien alueella sijaitsevien urheiluopistojen liikuntapaikkoja ei ole huomioitu kaupunkien välisessä vertailussa.

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

2.1 Kunto- ja voimailusalit

2.1.1 Kuntosaliharjoittelun ja voimailulajien suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan kuntosaliharjoittelu on 3. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Kuntosaliharjoittelua harrastaa yli 700 000 suomalaisesta 19–65-vuotiasta. Nuorten keskuudessa kuntosaliharjoittelu on 13. suosituin liikuntamuoto. Tätä liikuntamuotoa harrastaa 63 000 nuorta suomalaista. Kuntosaliharjoittelu on suosittu liikuntamuoto myös 65 vuotta täyttäneiden keskuudessa. Lajia harrastaa lähes 70 000 seniorikansalaista. Näin kuntosaliharjoittelua harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 845 000 (taulukko 1). Vuoteen 1994 verrattuna kuntosaliharjoittelu on saanut aikuisten keskuudessa peräti 336 000 uutta harrastajaa (+89 %). Nuorten keskuudessa tämän liikuntamuodon harrastajamäärä on kasvanut 40 000 harrastajalla vastaavana aikana (+174 %). Saman tutkimuksen mukaan potentiaalisia uusia kuntosaliharjoittelun harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 203 000 henkilöä.

Taulukko 1. Kuntosaliharjoittelun harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Kuntosaliharjoittelu	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	23 000	38 000	35 000	50 000	63 000
19–65-vuotiaat	377 000	341 000	359 000	524 000	713 000
66–79-vuotiaat					69 000
Yhteensä					845 000

Taulukoissa 2–4 on esitetty katsaus kolmen keskeisen voimailulajin (painonnosto, voimannoisto ja kehonrakennus) harrastajamääriin perustuen Kansalliseen liikuntatutkimukseen 2009–2010. Näitä liikuntamuotoja harrastaa tutkimuksen mukaan yhteensä 27 000 suomalaista.

Taulukko 2. Painonnoston harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Painonnosto	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	< 2000	< 2000	< 2000	< 2000	3 000
19–65-vuotiaat	21 000	21 000	24 000	13 500	11 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					14 500

Taulukko 3. Voimanoston harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Voimanosto	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat					
19–65-vuotiaat	5 000	8 000	4 500	8 500	9 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					9 000

Taulukko 4. Kehonrakennuksen harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Kehonrakennus	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat					
19–65-vuotiaat	41 000	18 000	6 000	6 000	3 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					3 500

2.1.2 Kunto- ja voimailusalien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa varsinaiset kuntosalit on jaoteltu kolmeen ryhmään:

- pieni kuntosali, < 100 m², kuntosalivarustus
- keskisuuri / suuri kuntosali, ≥ 100 m², kuntosalivarustus
- Spinning-sali, spinning-pyörillä varustettu liikuntatila.

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa voimailusalit on jaoteltu kahteen ryhmään:

- pieni voimailusali, < 200 m², painonnosto / nyrkkeily
- pieni voimailusali, ≥ 200 m², painonnosto / nyrkkeily.

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Tietokannan mukaan Suomessa oli maaliskuussa 2012 yhteensä 1 029 kuntosalia ja 100 voimailusalia.

Kuntien käyttämät salien luokitteluperusteet poikkeavat toisistaan jonkin verran. Joissakin kunnissa voimailusaleihin on sisällytetty myös paini- ja budolajien saleja, jotka Liikuntapaikat.fi-tietokannan luokitusperiaatteiden mukaan kuuluisivat luokkaan kamppailulajien salit. Rajanveto kuntosalien, voimailusalien ja kamppailulajien salien välillä on hieman häilyvä.

Tässä yhteydessä käsitellään hieman muokattua Liikuntapaikat.fi-aineistoa. Kunto- ja voimailusalien aineistoon on jätetty mukaan ainoastaan kuntosalit ja perinteiset voimailusalit eli ns. punttisalit. Sellaiset kunto- ja voimailusaleihin sisällytetyt salit, jotka salin nimen perusteella ovat lähempänä kamppailulajien saleja (esim. nyrkkeily-, paini- ja budosalit), on siirretty luokkaan kamppailulajien salit. Muutamia siirtoja on tehty myös päinvastaisissa tapauksissa kamppailulajien saleista voimailusaleihin (esim. punttisalit).

Näiden siirtojen jälkeen Suomessa oli Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan maaliskuussa 2012 yhteensä 1 149 kunto- ja voimailusalia eli yksi sali 4 700 asukasta kohti. Tutkimuksen kohdekaupungeissa kunto- ja voimailusaleja oli yhteensä 389 kappaletta eli yksi sali 5 050 asukasta kohti.

Kunto- ja voimailusalien lukumäärät vähäisesti muokatun Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan on esitetty kaupungeittain taulukossa 5. Tietokannan mukaan kunto- ja voimailusaleja on asukasta kohti eniten Helsingissä ja selvästi vähiten Tampereella ja Lahdessa, joissa tietokantaa ei ilmeisesti ole täysin päivitetty ainakaan muiden kuin kunnallisten salien osalta.

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta saadaan selville kunto- ja voimailusalien lukumäärät koluokittain, mutta ei salien pinta-aloja.

Taulukko 5. Kunto- ja voimailusalien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (3/2012)	Kunto- ja voimailusalit (kpl)			Kunto- ja voimailusalit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	58	127	185	10 262	4 687	3 217
Espoo	15	28	43	16 813	9 007	5 865
Tampere	7	1	8	30 735	215 144	26 893
Vantaa	16	32	48	12 685	6 343	4 228
Turku	13	14	27	13 744	12 762	6 617
Oulu	10	15	25	14 373	9 582	5 749
Jyväskylä	10	9	19	13 199	14 666	6 947
Lahti	5	2	7	20 446	51 115	14 604
Hämeenlinna	6	3	9	11 216	22 432	7 477
Kotka	7	6	13	7 829	9 134	4 216
Heinola	4	1	5	5 051	20 205	4 041
Kohdekaupungit yhteensä	151	238	389	13 009	8 254	5 050
Koko Suomi	664	485	1 149	8 133	11 135	4 700

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määriteltä

Seuraavissa taulukoissa on lueteltu *kunnalliset* kunto- ja voimailusalit kaupungeittain.

Helsinki	Tyyppi
GB Gym Helsinki	Keskisuuri / suuri kuntosali
Haagan ammattioppilaitos / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Itäkeskuksen uimahalli / kuntosali (ohj.)	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kaapelitehdas / atleettiklubin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kontulan kuntokellari / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Liikuntamyly / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Oulunkylän liikuntapuisto / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Pelastuskoulu (Laakson suoja) / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Suutarilan yläaste ja lukio / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Töölön kisahalli / kuntosalialue	Keskisuuri / suuri kuntosali
Uimastadion / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Yrjönhalli / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Fix Liikuntakeskus Töölö	Keskisuuri / suuri kuntosali
Malmin uimahalli / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Siltamäen uimahalli / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Vuosaaren urheilutalo oy / kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Alppilan yläaste / kuntosali	Pieni kuntosali
Helpa / kuntosali	Pieni kuntosali
Hesote / kuntosali	Pieni kuntosali
Hgin ammattikorkeakoulu / kuntosali	Pieni kuntosali
Jakomäen uimahalli / kuntosali	Pieni kuntosali
Kanneltalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Koskelan nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Kumpulan maauimala / naisten liikuntasali	Pieni kuntosali
Käpylinna / kuntosali	Pieni kuntosali
Laajasalon nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Lassilan nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Lauttasaaren nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Myllypuron nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Naulakallion koulu / kuntosali	Pieni kuntosali
Oulunkylän nuor.talo (Nuotta) / kuntosali	Pieni kuntosali
Pirkkolan liikuntapuisto / kuntosali (vss)	Pieni kuntosali
Pitäjänmäen nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Pitäjänmäen yläaste / kuntosali (vss)	Pieni kuntosali
Pohjois-Helsingin koulu / kuntosali	Pieni kuntosali
Porolahden peruskoulu (ya) / kuntohuone	Pieni kuntosali
Pukinmäen nuorisotalo / voimailutila	Pieni kuntosali
Pukinmäen peruskoulu / kuntosali	Pieni kuntosali
Ruoholahden kuntotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Soutustadion / kuntotila	Pieni kuntosali
Stadia, sos.- ja terv.ala / kuntosali	Pieni kuntosali
Stadia, sos.- ja terv.ala / kuntosali (vv)	Pieni kuntosali
Talin jalkapallohalli / kuntosali	Pieni kuntosali
Tapanilan nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Tapulikaupungin nuorisotalo / kuntosali	Pieni kuntosali
Töölön urheilutalo / kuntosali Motivus	Pieni kuntosali
Vallilan ammattioppilaitos / kuntosali	Pieni kuntosali
Fix Liikuntakeskus Kallio	Pieni kuntosali
Fix Liikuntakeskus Kontula	Pieni kuntosali

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Kontulan uimahalli / kuntosali	Pieni kuntosali
Pasilan urheiluhalli / kuntosali	Pieni kuntosali
Itäkeskuksen uimahalli / voimailusali	Pieni voimailusali
Kumpulän maauimamala / pieni voimailusali	Pieni voimailusali
Pirkkolan liikuntapuisto / pieni voimailusali	Pieni voimailusali
Töölön kisahalli / voimailun harj.alue	Pieni voimailusali
Vuosaaren urheilutalo oy / voimailutila	Pieni voimailusali
Kontulan kuntokellari / voimailusali	Suuri voimailusali
Ruskeasuon urheiluhalli / voim.s (painonnosto)	
Yhteensä	58 kpl

Espoo	Tyyppi
Espoonlahden uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kalajärven kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kalajärven kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kannusillanmäen väestösuojan kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Lähderrannan kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Tapiolan kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Espoonlahden uimahallin kuntosali 2	Pieni kuntosali
Espoonlahden urheiluhalli kuntosali	Pieni kuntosali
Laaksoalahden urheilukeskuksen kuntosali	Pieni kuntosali
Leppävaaran liikuntahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Leppävaaran uimahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Leppävaaran urheilupuiston kuntosali	Pieni kuntosali
Olarin kuntosali	Pieni kuntosali
Tapiolan urheiluhallin kuntosali	Pieni kuntosali
Tuulimäen voimailusali	Pieni voimailusali
Yhteensä	15 kpl

Tampere	Tyyppi
Hervannan vapaa-aikakeskus, kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Hervannan ammattikoulun kuntosali	Pieni kuntosali
Hervannan uimahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Kuntosali, stadion	Pieni kuntosali
Nässhallin kuntosali	Pieni kuntosali
Tesoman koulun kuntosali	Pieni kuntosali
Nässhallin voima- ja painonnostosali	Suuri voimailusali
Yhteensä	7 kpl

Vantaa	Tyyppi
Hakunilan kalliosuojan kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Hakunilan kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Koivukylän vanhustenkeskuksen kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Myyrmäen urheilutalon kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Tikkurilan uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Hakunilan koulun kuntosali	Pieni kuntosali
Hakunilan terveysaseman seniorikuntosali	Pieni kuntosali
Havukosken nuorisotalon kuntosali	Pieni kuntosali
Hiekkaharjun koulun kuntosali	Pieni kuntosali
Ruusuvuoren koulun kuntosali	Pieni kuntosali
ISS Stadionin kuntosali	Pieni kuntosali
Lumo kuntosali	Pieni kuntosali

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Myyrmäen jäähallin kuntosali	Pieni kuntosali
Hakunilan kalliosuojan painonnostosali	Pieni voimailusali
Myyrmäen urheilutalon voimailusali	Pieni voimailusali
Tikkurilan urheilutalon voimailusali	Pieni voimailusali
Yhteensä	16 kpl

Turku	Tyyppi
Impivaaran uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kupittaaan urheiluhallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Pansion kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Ammatti-instituutin kuntosali / Aninkainen	Pieni kuntosali
Ammatti-instituutti Peltolan kuntosali	Pieni kuntosali
Aunelan kuntosali	Pieni kuntosali
Impivaaran jalkapallohallin kuntosali	Pieni kuntosali
Impivaaran uimahallin tilauskuntosali	Pieni kuntosali
Jäkärälän kuntosali	Pieni kuntosali
Paattisten aluetalon kuntosali	Pieni kuntosali
Petreliuksen uimahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Varissuon jäähallin voimailusali	Pieni kuntosali
Alfan painonnostosali	
Yhteensä	13 kpl

Oulu	Tyyppi
Linnanmaan liikuntahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Ouluhallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Oulun uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Oulun urheilutalon kuntosali I	Keskisuuri / suuri kuntosali
Oulun urheilutalon kuntosali II	Keskisuuri / suuri kuntosali
Oulun urheilutalon kuntosali III	Keskisuuri / suuri kuntosali
Raatin uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Värtön liikuntahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Oulun Energia Areenan punttitila	Pieni kuntosali
Kasarmin painonnostosali	Pieni voimailusali
Yhteensä	10 kpl

Jyväskylä	Tyyppi
Kuokkalan graniitti kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Monitoimitalon kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Vesiliikuntakeskus aaltoalvari kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Jyv ammattioppilaitoksen kuntosali	Pieni kuntosali
Jäähallin kuntosali	Pieni kuntosali
Lehtisaaren kuntotalon kuntosali	Pieni kuntosali
Lyseon kuntosali	Pieni kuntosali
Tekn oppilaitoksen kuntosali	Pieni kuntosali
Tikkakosken kuntosali	Pieni kuntosali
Uimahalli Wellamon kuntosali	Pieni kuntosali
Yhteensä	10 kpl

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Lahti	Tyyppi
Jalkarannan kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kivimaan uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Mustankallion v-suojan voimailutila	Keskisuuri / suuri kuntosali
Saksalan uimahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Urheilukeskus kuntosali	Pieni kuntosali
Yhteensä	5 kpl

Hämeenlinna	Tyyppi
Hämeenlinnan uimahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kuntosali (tanhuantie)	Keskisuuri / suuri kuntosali
Paloaseman kuntosali	Pieni kuntosali
Punaportin liikuntahallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Voimailusali	Pieni kuntosali
Keskuskoulun painonnostotila	
Yhteensä	6 kpl

Kotka	Tyyppi
Karhulan uimahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Kotkan uimala / kuntosali	Pieni kuntosali
Mussalon liikuntahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Paloaseman kuntosali	Pieni kuntosali
Keskuskentän voimailusali	Pieni voimailusali
Kotkan uimalan voimailusali	Pieni voimailusali
Urheilutalon voimailusali	Pieni voimailusali
Yhteensä	7 kpl

Heinola	Tyyppi
Jäähallin kuntosali	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kirkonkylän kuntosali	Pieni kuntosali
Uimahallin kuntosali	Pieni kuntosali
Jäähallin pieni liikuntasali	Pieni voimailusali
Yhteensä	4 kpl

2.1.3 Kunto- ja voimailusalien aukioloajat ja kävijämäärät

Uutta tutkittua tietoa kunto- ja voimailusalien aukioloajoista ja kävijämääristä ei juuri ole.

Salien aukioloajat ja kävijämäärät vaihtelevat paljon.

VTT on tutkinut kuntosalien käyttöä joissakin aiemmissa tutkimushankkeissa.

Vuonna 1999 päättyneessä Kuntien vapaa-ajanpalvelujen ja -laitosten tunnuslukuvertailu -tutkimuksessa selvitettiin 16 kunnallisen kunto- ja voimailusalin vuosittaiset liikunnallisten käyntikertojen määrät. Aineiston keskiarvo oli 16 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa per kuntosali. Salit olivat vapaassa kuntalaiskäytössä olleita keskisuuria tai suuria saleja.

Myös vuonna 2010 valmistuneessa Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -tutkimushankkeessa kartoitettiin kunnallisten kuntosalien käyttötietoja. Tämän tutkimuksen empiirisessä aineistossa keskiarvo oli 20 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa per kuntosali. Salit olivat suurten ja keskiurten kaupunkien suuria tai keskisuuria saleja.

Taulukossa 6 on esitetty tämän tutkimuksen yhteydessä kerättyjä kunnallisten kuntola- ja voimailusalien vuosittaisia kävijämääriä. Keskiarvoksi muodostuu myös 16 000 kävijää vuodessa.

Taulukko 6. Toteutuneita kävijämääriä kunnallisissa kuntosaleissa.

Kuntosalin nimi	Kävijää/vuosi	Tyyppi
Espoonlahden uimahallin kuntosali	19 021 v. 2010	Kahden salin keskiarvo
Kalajärven kuntosali	12 225 v. 2010	Keskisuuri / suuri kuntosali
Kannusillanmäen väestösuojan kuntosali	37 132 v. 2010	Keskisuuri / suuri kuntosali
Lähterannan kuntosali	4 589 v. 2009	Keskisuuri / suuri kuntosali
Tapiolan kuntosali	9 621 v. 2010	Keskisuuri / suuri kuntosali
Keski-Espoon kuntosali	18 861 v. 2010	Keskisuuri / suuri kuntosali
Espoonlahden uimahallin kuntosali 2	19 021 v. 2010	Kahden salin keskiarvo
Espoonlahden urheiluhalli kuntosali	8 957 v. 2010	Pieni kuntosali
Laaksoalahden urheilukeskuksen kuntosali	27 475 v. 2010	Pieni kuntosali
Leppävaaran liikuntahallin kuntosali	4 739 v. 2010	Pieni kuntosali
Leppävaaran uimahallin kuntosali	19 737 v. 2010	Pieni kuntosali
Leppävaaran urheilupuiston kuntosali	26 450 v. 2010	Pieni kuntosali
Olarin kuntosali	10 727 v. 2010	Pieni kuntosali
Tapiolan urheiluhallin kuntosali	15 825 v. 2010	Pieni kuntosali
Tuulimäen voimailusali	8 777 v. 2010	Pieni voimailusali
Heinolan uimahallin kuntosali	13 600 v. 2010	Pieni kuntosali
Mussalon liikuntahallin kuntosali	15 242 v. 2010	Pieni kuntosali
Pienin	4 589	
Keskiarvo	16 000	
Suurin	37 132	

Yksityiset kuntosaliryttäjät eivät mielellään julkaise saliensa kävijämääriä. Myöskään Kuntoliikuntaliiton tutkimuksista tai barometreistä kävijämäärätietoja ei löydy.

Internetistä on kuitenkin saatavilla jonkin verran tietoa eräiden yksityisten kuntokeskusten asiakaskäyntien tasosta. Esimerkiksi SATS-ketjulla on Pohjoismaissa yhteensä 107 kuntokeskusta, joista 10 keskusta sijaitsee Suomessa. SATS ilmoittaa verkkosivuillaan, että sen kokonaan omistamiin kuntokeskuksiin tehdään yhteensä 11 miljoonaa asiakaskäyntiä vuodessa. Keskimääräisesti tämä merkitsee noin 100 000 asiakaskäyntiä yhtä kuntokeskusta kohti. Muutamien muiden Internetistä löytyvien tietojen perusteella voidaan vetää se johtopäätös, että keskisuuriin yksityisiin kuntokeskuksiin tehdään usein luokkaa 50 000–100 000 asiakaskäyntiä vuodessa. Kaikkein suurimmissa ja suosituimmissa kuntokeskuksissa kävijöitä on vielä enemmän.

On kuitenkin huomattava, että useimmissa kuntokeskuksissa suurin osa asiakaskäynneistä tapahtuu ryhmäliikuntatunneilla, jotka pidetään liikuntasaleissa.

Myöskään kunto- ja voimailusalikävijöiden keskimääräisestä viipymästä salilla ei ole tarkkaa tutkittua tietoa. Tutkimuksen yhteydessä suoritettujen haastattelujen ja aiemmissa liikuntapaikkatutkimuksissa tehtyjen havaintojen perusteella saliasiakkaan keskimääräinen viipymä on noin yksi tunti.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Kunnallisissa kunto- ja voimailusaleissa kertyy keskimäärin noin 10 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa yhtä salia kohti.
- Yksityisissä kuntosaleissa liikunnallisia käyntikertoja kertyy enemmän. Niissä arvioidaan kertyvän keskimäärin noin 20 000 liikunnallista käyntikertaa per sali vuodessa.
- Koska kunnallisia ja yksityisiä saleja on Suomessa osapuilleen saman verran, voidaan yleistää, että Suomen kunto- ja voimailusaleissa kertyy keskimäärin noin 15 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.
- Kunto- ja voimailusaliakkaan keskimääräinen viipymä salilla on 60 minuuttia per liikunnallinen käyntikerta.

2.1.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen kunto- ja voimailusaleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen kunto- ja voimailusaleissa kertyy yhteensä noin 17,2 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä salissa on noin 60 minuuttia, tarkoittaa tämä myös 17,2 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen kunto- ja voimailusaleissa vuoden aikana.

Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 7*.

Taulukko 7. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen kunto- ja voimailusaleissa vuoden aikana.

Liikuntaa harrastavia kävijöitä/sali	15 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana per sali
Kunto- ja voimailusaleja Suomessa	1 149	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/ koko maa	17 235 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Keskimääräinen käynnin pituus	1,00	h/käynti
Liikuntasuoritteet/sali keskimäärin	15 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per sali vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	17 235 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuodessa

2.2 Liikuntasalit

2.2.1 Yleistä

Liikuntasalit ovat monikäyttöisiä liikuntatiloja, joissa harrastetaan monia erilaisia liikuntamuotoja.

Suurin osa Suomen liikuntasaleista sijaitsee koulujen ja oppilaitosten yhteydessä ja ne palvelevatkin kouluaikana pääasiassa koulu- ja oppilaitosliikunnan tarpeita. Suurin osa liikuntasaleista on myös ilta- ja viikonloppukäytössä kesäaikaa lukuun ottamatta.

Liikuntasali on Suomen yleisin sisäliikuntapaikkatyyppi.

Eräs yleinen liikuntasaleissa harrastettava liikuntamuoto on voimistelu. Aerobic mukaan lukien voimistelu on 7. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Voimistelua harrastaa noin 530 000 suomalaista 19–65-vuotiaasta. Nuorten keskuudessa voimistelu on 10. suosituin liikuntamuoto. Lajia harrastaa noin 80 000 nuorta suomalaista. Voimistelu on varsin suosittu liikuntamuoto myös yli 65-vuotiaiden keskuudessa. Tässä ikäluokassa voimistelulla on noin 120 000 harrastajaa. Näin voimistelua harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 736 000 (taulukko 8). Vuoteen 1994 verrattuna voimistelu on saanut 19–65-vuotiaiden keskuudessa 178 000 uutta harrastajaa (+50 %). Nuorten keskuudessa voimistelun harrastajamäärä on vähentynyt 33 000 harrastajalla vastaavana aikana (-28 %). Saman tutkimuksen mukaan potentiaalisia uusia voimistelun harrastajia on 19–65-vuotiaiden keskuudessa 157 000 henkilöä.

Taulukko 8. Voimistelun harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Voimistelu (sis. aerobic)	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	116 000	116 000	108 000	94 000	83 000
19–65-vuotiaat	354 000	380 000	432 000	483 000	532 000
66–79-vuotiaat					121 000
Yhteensä					736 000

2.2.2 Liikuntasalien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa liikuntasalit on jaoteltu kolmeen ryhmään:

- pieni liikuntasali, < 300 m²
- keskisuuri liikuntasali, 300–500 m²
- suuri liikuntasali, > 500 m².

Tietokannan mukaan Suomessa oli maaliskuussa 2012 yhteensä 3 342 liikuntasalia. Näistä pieniä saleja oli 2 342 kpl, keskisuuria saleja 721 kpl ja suuria saleja 279 kpl.

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa liikuntasaleja oli yhteensä 976 kappaletta.

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Liikuntasalien lukumäärät ja asukkaiden lukumäärät yhtä liikuntasalia kohti kaupungeittain on esitetty Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan *taulukossa 9*. Vastaava tarkastelu liikuntasalien kokoluokittain on esitetty *taulukoissa 10–12*.

Tietonannan mukaan liikuntasaleja on asukasta kohti eniten Kotkassa, Heinolassa ja Helsingissä ja vähiten Tampereella ja Lahdessa.

Tilastointiperiaatteet vaihtelevat jonkin verran kaupungeittain. Erityisesti rajanveto suuren liikuntasalin ja pienen liikuntahallin välillä on joskus ongelmallista.

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta saadaan selville liikuntasalien lukumäärät kokoluokittain, mutta ei salien pinta-aloja.

Taulukko 9. Liikuntasalien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (3/2012)	Kaikki liikuntasalit (kpl)			Kaikki liikuntasalit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	246	105	351	2 420	5 669	1 696
Espoo	89	13	102	2 834	19 399	2 472
Tampere	63	11	74	3 415	19 559	2 907
Vantaa	76	26	102	2 671	7 806	1 990
Turku	76	19	95	2 351	9 404	1 881
Oulu	67	6	73	2 145	23 956	1 969
Jyväskylä	49	12	61	2 694	10 999	2 164
Lahti	33	3	36	3 098	34 076	2 840
Hämeenlinna	27	5	32	2 492	13 459	2 103
Kotka	26	12	38	2 108	4 567	1 442
Heinola	11	1	12	1 837	20 205	1 684
Kohdekaupungit yhteensä	763	213	976	2 575	9 223	2 013
Koko Suomi	2 713	629	3 342	1 991	8 586	1 616

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritely

Taulukko 10. Pienten liikuntasalien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (3/2012)	Pienet liikuntasalit (kpl)			Pienet liikuntasalit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	180	75	255	3 307	7 936	2 334
Espoo	58	9	67	4 348	28 021	3 764
Tampere	41	4	45	5 247	53 786	4 781
Vantaa	39	23	62	5 204	8 824	3 274
Turku	52	14	66	3 436	12 762	2 707
Oulu	40	5	45	3 593	28 747	3 194
Jyväskylä	30	6	36	4 400	21 999	3 666
Lahti	19	0	19	5 380		5 380
Hämeenlinna	19	4	23	3 542	16 824	2 926
Kotka	18	6	24	3 045	9 134	2 283
Heinola	5	0	5	4 041		4 041
Kohdekaupungit yhteensä	501	146	647	3 921	13 455	3 036
Koko Suomi	1 893	449	2 342	2 853	12 028	2 306

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 11. Keskisuurten liikuntasalien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (3/2012)	Keskisuuret liikuntasalit (kpl)			Keskisuuret liikuntasalit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	47	20	67	12 664	29 761	8 884
Espoo	22	3	25	11 463	84 063	10 088
Tampere	15	7	22	14 343	30 735	9 779
Vantaa	26	1	27	7 806	202 962	7 517
Turku	22	3	25	8 121	59 557	7 147
Oulu	17	1	18	8 455	143 734	7 985
Jyväskylä	9	2	11	14 666	65 997	11 999
Lahti	5	1	6	20 446	102 229	17 038
Hämeenlinna	7	0	7	9 614		9 614
Kotka	6	6	12	9 134	9 134	4 567
Heinola	5	1	6	4 041	20 205	3 368
Kohdekaupungit yhteensä	181	45	226	10 853	43 654	8 692
Koko Suomi	595	126	721	9 077	42 861	7 490

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 12. Suurten liikuntasalien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (3/2012)	Suuret liikuntasalit (kpl)			Suuret liikuntasalit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	19	10	29	31 327	59 521	20 525
Espoo	9	1	10	28 021	252 188	25 219
Tampere	7	0	7	30 735		30 735
Vantaa	11	2	13	18 451	101 481	15 612
Turku	2	2	4	89 335	89 335	44 668
Oulu	10	0	10	14 373		14 373
Jyväskylä	10	4	14	13 199	32 998	9 428
Lahti	9	2	11	11 359	51 115	9 294
Hämeenlinna	1	1	2	67 295	67 295	33 648
Kotka	2	0	2	27 401		27 401
Heinola	1	0	1	20 205		20 205
Kohdekaupungit yhteensä	81	22	103	24 252	89 292	19 072
Koko Suomi	225	54	279	24 002	100 010	19 357

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määriteltä

Muutamien kaupunkien liikuntatoimien verkkosivuilta on löydettävissä myös useimpien kunnallisten liikuntasalien salikoot. Tällaisia kaupungeja ovat esimerkiksi Oulu ja Turku. Lisäksi tämän tutkimuksen käyttöön oli toimitettu laajuustiedot kaikista tai lähes kaikista kunnallisista saleista Hämeenlinnan osalta. Tämän aineiston perusteella saatiin selville seuraavat kunnallisia liikuntasaleja kuvaavat tunnusluvut:

- Kunnallisten liikuntasalien keskikoko vaihteli kaupungeittain välillä 287–322 m², ja oli aineistossa keskimäärin 302 m².
- Tunnusluvun asukasta per kunnallinen liikuntasali-m² arvo vaihteli kaupungeittain välillä 8–10 asukasta/kunnallinen liikuntasali-m². Keskiarvo oli 9 asukasta/kunnallinen liikuntasali-m².
- Verrattuna Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaiseen aineistoon aivan kaikkien salien pinta-alatietoja ei ollut käytettävissä näistäkään kaupungeista.
- Jos ajatellaan, että määrätiedot Liikuntapaikat.fi-tietokannassa ovat oikein ja puuttuvien salien keskikoko on noin 300 m², päädytään siihen, että näissä kaupungeissa on 7,3–7,8 asukasta per kunnallinen liikuntasali-m² ja kaupunkien keskiarvo on 7,5 asukasta per kunnallinen liikuntasali-m².

Tarkastelussa huomioitua liikuntasalit ja niiden salikoot on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Liikuntasalit, Turku		m²
1	Turun Normaalkoulun sali	648
2	Ammattikorkeakoulu	591
3	Wäinö Aaltonen koulun sali (Paavo-halli)**	531
4	Rieskalähteen koulun yläsali	498
5	Turun lyseon sali	490
6	Luolavuoren koulun sali	482
7	Nummen koulun sali	471
8	Aunelan palloiluhalli**	466
9	Moision koulun liikuntahalli	436
10	Varissuon koulun sali	416
11	Suikkilan koulun sali	408
12	Sirkkalan koulun sali	406
13	Hannunniitun koulun sali	402
14	Hepokullan koulun sali	402
15	Jäkärälän koulun liikuntahalli	402
16	Lausteen koulun sali	402
17	Raunistulan koulun sali	394
18	Kastun koulun yläsali	388
19	S:t Olofskolanin sali	384
20	Suomalaisen yhteiskoulun alasali	382
21	Klassikon koulun sali	379
22	Paattisten koulun sali	345
23	Haarlan koulun sali	340
24	Kupittaa koulun alasali	338
25	Aurajoen koulun sali	335
26	Puropellon koulun sali	331
27	Kellonsoittajankadun koulun sali	328
28	Härkämäen palloiluhalli**	300
29	Uittamon koulun sali	288
30	Teräsrautelan koulun sali	286
31	Kupittaa koulun yläsali	274
32	Aninkaisten koulun A-sali	269
33	Juhannuskukkulan koulun sali	261
34	Vähä-Heikkilän koulun sali	260
35	Puolalan koulun alasali	258
36	Kerttulin koulun sali	247
37	Aninkaisten koulun G-sali	238
38	Katedralskolanin sali	236
39	Pääskytuoren koulun alasali	232
40	Pallivahan koulun sali	227
41	Vasaramäen koulun sali	225
42	Pansion koulun sali	221
43	Pääskytuoren koulun yläsali	212
44	Uudenmaantien sali 2	209
45	Puolalanmäen koulun yläsali	207
46	Rieskalähteen koulun alasali	203
47	Mestarinkadun koulun sali (Steiner-koulu)**	201
48	Martin koulun sali	176
49	Luostarivuoren koulun juhlasali	175
50	Luostarivuoren koulun telinesali	175
51	Topeliuksen koulun sali	173
52	Cygnaeuksen koulun juhlasali	166
53	Snellmanin koulun sali	165

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

54	Impivaaran uimahallin liikuntasali Kekkuri	160
55	Kastun koulun alasali	157
56	Cygnaeuksen koulun liikuntasali	142
57	Luolavuoren koulu, Piiparinpolun yksikkö	140
58	Impivaaran uimahallin tilauskuntosali Männistö	130
59	Kähärin koulun sali	91
60	Puolalan koulun yläsali	82
Yhteensä, Turku		18 181

Liikuntasalit, Oulu		m²
1	Harjunkaari/koko liikuntasali	630
2	Heinätori	200
3	Herukan koulu I	350
4	Herukan koulu II	175
5	Hintan koulu	373
6	Hönttämäen koulu	262
7	Kaakkurin koulu, Liikuntasali 1	589
8	Kaakkurin koulu	395
9	Kajaanintullin erityiskoulu	120
10	Karjasilta ya / lukio	588
11	Kastelli I ya / lukio	338
12	Kastelli II ya / lukio	194
13	Kaukovainion koulu	360
14	Knuutilankankaan koulu	242
15	Korvensuoran koulu	300
16	Koskelan koulu	360
17	Kuivasjärven koulu	140
18	Kuivasojan koulu	165
19	Laanila ya / lukio	364
20	Lintulammen koulu	240
21	Lämsänjärven koulu	130
22	Madekosken koulu	231
23	Maikkulan koulu (a-a)	220
24	Maikkulan ya (koko sali)	435
25	Merikoski I ya / lukio	240
26	Merikoski II	208
27	Merituulen koulu	180
28	Metsokankaan koulu	460
29	Myllyojan koulu (koko)	522
30	Myllytullin koulu	330
31	Nuottasaaren koulu	288
32	Oulujoen koulu	190
33	Oulun kansainvälinen koulu	392
34	Oulunlahden koulu	264
35	Oulun suomalaisen yhteiskoulun lukio	200
36	Oulunsuun koulu	216
37	Patamäen koulu	104
38	Pateniemen ya	560
39	Paulaharjun koulu yläsali	225
40	Pikkaralan koulu	187
41	Pohjankartano ya	432
42	Pöllönkankaan koulu	310
43	Rajakylän koulu (a-a)	168
44	Rajakylän ya	871
45	Ritaharjun monitoimitalo (koko)	425
46	Sarasuon koulu	188
47	Teuvo Pakkalan koulu	192
48	Tervatoppilan koulu	338

49	Tuiran koulu	497
50	Vesalan koulu	
51	Välvainion koulu	228
52	Värtön koulu	150
53	Heikkilänkangas	
54	Lyseo	280
55	Saarela	
56	Kasarmin liikuntasali	435
57	Palolaitoksen liikuntasali	540
58	Oulun urheilutalon palloilusali	740
59	Oulun uimahalli liikuntasali	120
60	Raattin sisäliikuntasali	525
Yhteensä, Oulu		17 818

Liikuntasalit, Hämeenlinna		m ²
1	Ahveniston koulu	325
2	Eteläisten koulu	250
3	Hauhon yhtenäiskoulu	800
4	Hämeenlinnan Yhteiskoulu / lukion alasali	198
5	Kaurialan lukio	112
6	Kaurialan koulu	441
7	Keskuskoulu	171
8	Kirkonkulman koulu	252
9	Kirkonseudun koulu (Renko)	280
10	Konnarin koulu	500
11	Lammin liikuntakeskus	900
12	Luolajan koulu	92
13	Lyseon koulun alasali	392
14	Lyseon koulun yläsali	201
15	Miemalan koulu	101
16	Myllymäen koulu	128
17	Nuhala	210
18	Ojoisten koulu	540
19	Ortelan koulu	88
20	Pasaapelin koulu	220
21	Punaportin liikuntahalli	874
22	Ruununmyllyn koulu	349
23	Tuomelan koulun yläsali	308
24	Tuomelan koulun peilisali	120
25	Tuuloksen monitoimihalli	410
26	Vuorentaan koulu	108
Yhteensä, Hämeenlinna		8 370

2.2.3 Liikuntasalien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

VTT selvitti vuonna 2011 päättyneessä tutkimushankkeessa (Kuntien kiinteistöjen tunnusluvut ja niiden vertailu) kaikkiaan 13 kaupungin koulujen liikuntasalien ilta- ja viikonloppukäyttöä. Tutkimusaineistoon kuului yhteensä 507 koulun liikuntasalia. Selvitys tehtiin pääasiassa nojautuen kaupunkien Timmi-varausjärjestelmistä saatuihin varaustietoihin. Muutamien kaupunkien kohdalla tutkimuskäyttöön saatiin erillisiä liikuntasalien varauslistoja.

Tämän tutkimuksen keskeiset tulokset voidaan tiivistää seuraavasti:

- Tarkastelu rajattiin käsittämään arki-iltoja ja viikonloppuja (la ja su) kouluaikana eli aikavälillä noin 15.8–31.5.

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

- Liikuntakäyttöön varattavissa olevat tuntimäärät vaihtelivat tutkimusaineistoon kuuluneissa koulujen saleissa välillä 21–67 tuntia viikossa (keskiarvo 45 tuntia viikossa) eli keskimäärin välillä 3,0–9,6 tuntia per päivä (keskiarvo 6,5 tuntia per päivä).
- Liikuntakäyttöön varatut tuntimäärät vaihtelivat salista riippuen välillä 3,5–56,0 tuntia viikossa (keskiarvo 24,5 tuntia viikossa) eli keskimäärin noin 0,5–8,0 tuntia per päivä (keskiarvo 3,5 tuntia per päivä).
- Jokaiselle koulun liikuntasalille laskettiin varausaste - % varattujen ja varattavissa olleiden tuntien suhteessa.
- Varausasteprosentit vaihtelivat aineistossa välillä 6,6–100,0 % ja salien keskimääräinen varausasteprosentti oli 55,3 %.
- Salien keskimääräiset varausasteet vaihtelivat viikonpäivittäin seuraavasti:
  - Ma–to: 68–70 %
  - Pe: 52 %
  - La: 37 %
  - Su: 38 %
- Salien keskimääräiset varausasteet olivat kokoluokittain seuraavat:
  - Pienet salit (< 200 m²): 47 %
  - Keskikokoiset salit (200–400 m²): 59 %
  - Suuret salit (> 400 m²): 69 %
- Salien kävijämääriä kuvaavat tunnusluvut olivat seuraavat:
  - Keskimäärin 11 kävijää per sali yhden varatun salitunnin aikana
  - Keskimäärin 48 kävijää yhtä salineliometriä kohti vuodessa.

Kuten edeltä käy ilmi, ovat suuret salit kysytympiä kuin pienet. Tämä ilmenee myös esimerkiksi Vantaan kaupungille tulleista koulujen liikuntasalien salivuorohakemuksista. Vantaan kaupungille tuli vuonna 2010 salivuorohakemuksia Prime Time -aikoina (Ma–pe klo 17–20) keskimäärin lähes kaksinkertainen määrä siihen nähden, kuinka paljon salivuoroja oli jaettavissa. Pieniä saleja haettiin selvästi keskimääräistä vähemmän. Suurten salien osalta hakemuksia tuli keskimäärin 2,5 kertaa niin paljon kuin salivuoroja oli jaettavissa.

1990-luvun alkupuolella päättyneessä Merkittävimpien liikuntapaikkojen käyttö ja talous - tutkimuksessa selvitettiin kaikkiaan 56 koulun liikuntasalin kävijämäärät ilta- ja viikonloppukäytössä. Tämän tutkimuksen keskeiset tulokset olivat seuraavat:

- Otoksessa salit olivat varsin pieniä, salien keskikoko oli noin 180 m².
- Ilta- ja viikonloppukäytössä liikunnallisia käyntikertoja kertyi vuodessa keskimäärin noin 6 500 kpl per sali.
- Tämä tarkoitti keskimäärin noin 36 kävijää ilta- ja viikonloppukäytössä yhtä salineliometriä kohti vuodessa.

Koulujen liikuntasalien koululaiskäytöstä ei ole saatavilla viimeaikaista luotettavaa tutkimustietoa. Tämän tutkimuksen yhteydessä haastateltiin kaikkiaan kymmentä liikunnan-

opettajaa eri puolilta Suomea. Haastattelujen tulokset koskien koulujen liikuntasalien käyttöä kouluaikana voidaan tiivistää seuraavasti:

- Kun tarkastellaan ajanjaksoa maanantaista perjantaihin klo 8–16 kouluaikana, salien käyttöasteet vaihtelevat koulusta ja vuodenaikasta riippuen välillä 40–80 prosenttia. Keskiarvo on noin 50–70 prosenttia.
- Salit eivät ole täydessä käytössä, koska koululiikunnan opetussuunnitelmaan ja tavoitteisiin sisältyy paljon myös ulkoliikuntaa.
- Useissa kouluissa syyslukukausi jakaantuu kahteen kokonaisuuteen: ensin ulkoliikuntakausi, sitten syysloman jälkeen sisäliikuntakausi.
- Myös kevätlukukausi rytmittyy usein seuraavasti: ensin lumi- ja jäätilanteesta riippuen ulkoliikuntaa (esim. luistelu ja hiihto), sitten loska-aikana sisäliikuntaa ja kenties lukuvuoden loppuksi toukokuussa taas ulkoliikuntaa.
- Joillakin alueilla koulujen liikunnanopetukselta vapaaksi jääviä salivuoroja käytävät päivisin myös esimerkiksi läheiset päiväkodit, mikä nostaa salien kokonaiskäyttöastetta.
- Monilla kouluilla on iltapäivisin myös kerhotoimintaa, mikä niin ikään nostaa käyttöastetta. Tosin kerhotoiminnan määrä vaihtelee paljon koulusta ja kunnasta riippuen.
- Koulujen juhlat, ylioppilaskirjoitukset ja muut vastaavat tapahtumat saattavat aiheuttaa pitkiäkin seisokkeja, mikä puolestaan alentaa salien käyttöastetta liikunta-toiminnassa.
- Kun salit ovat liikunnan opetuskäytössä:
  - Pienimmissä saleissa on yleensä yksi opetusryhmä kerrallaan.
  - Keskisuurissa kahteen osaan jaettavissa saleissa on yleensä kaksi opetusryhmää kerrallaan.
  - Suurimmissa saleissa on usein kolme joskus jopa neljä opetusryhmää samanaikaisesti.
  - Opetusryhmän keskikokona voidaan pitää 20 oppilasta.

VTT:n aiemmissa tutkimuksissa tehtyjen havaintojen mukaan koulujen liikuntasalien kesäkäyttö on varsin vähäistä. Muita kuin koulujen liikuntasaleja käytetään jonkin verran myös kesäaikana. Esimerkiksi yksityisten kuntokeskusten rytmisen liikunnan salit ovat käytössä usein myös kesäisin, joskaan niiden käyttöaste ei kesäaikana ole yhtä korkea kuin talvella.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Kouluaikana (ma–pe klo 8–16) koulujen liikuntasalien keskimääräinen käyttöaste on noin 50–70 prosenttia, valitaan 50 prosenttia.
- Opetusryhmän keskikoko on noin 20 oppilasta.
- Suomen liikuntasalien keskikooksi arvioidaan salijakauman perusteella noin 300 m².

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

- Kun koulun liikuntasalia käytetään kouluajana liikunnanopetukseen, on liikuntasalissa keskimäärin 1,25 opetusryhmää kerrallaan.
- Suomen kunnallisista liikuntasaleista noin 90 % on koulujen liikuntasaleja, jolloin niitä on noin 2 400 kpl.
- Koulujen liikuntasalien osalta ilta ja viikonloppukäytön kävijämääräksi arvioidaan aiempien tutkimusten perusteella noin 40 kävijää per liikuntasali-m² vuodessa.
- Keskimääräiseksi liikunnallisen käyntikerran pituudeksi arvioidaan 75 minuuttia.
- Muiden kuin koulujen liikuntasalien keskimääräiseksi aukioloajaksi arvioidaan talvikaudella 10 tuntia päivässä ja keskimääräiseksi käyttöasteeksi 50 prosenttia.
- Muissa kuin koulujen liikuntasaleissa arvioidaan olevan talvikaudella keskimäärin noin 15 harrastajaa yhden käytetyn liikuntasalitunnin aikana.
- Koulujen liikuntasalien osalta kesäkäytön arvioidaan olevan niin vähäistä, ettei sitä huomioida laskelmassa lainkaan.
- Muiden kuin koulujen liikuntasalien osalta kesäkäyttö otetaan huomioon arvolla 5 prosenttia talvikäytön määrästä.

2.2.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen liikuntasaleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen liikuntasaleissa kertyy yhteensä noin 93 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräiseksi viipymäksi salissa on arvioitu noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 74 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen liikuntasaleissa vuoden aikana. Arviolaskelmat on esitetty *taulukoissa 13–17*.

Taulukko 13. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen liikuntasaleissa vuoden aikana. Yhteenveto.

Yhteenveto		
Koulujen liikuntasalit, koululaiskäyttö	39 000 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/koko maa/vuosi
Koulujen liikuntasalit, ilta- ja VL-käyttö	36 000 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/koko maa/vuosi
Muut kuin koulujen liikuntasalit	17 804 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/koko maa/vuosi
Yhteensä	92 804 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/koko maa/vuosi
Liikuntasaleja	3 342	kpl
Keskimääräin per liikuntasali	27 769	tunnin pituista liikuntasuoritetta/sali/vuosi
Yhteenveto		
Koulujen liikuntasalit, koululaiskäyttö	31 200 000	liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi
Koulujen liikuntasalit, ilta- ja VL-käyttö	28 800 000	liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi
Muut kuin koulujen liikuntasalit	14 242 800	liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi
Yhteensä	74 242 800	liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi
Liikuntasaleja	3 342	kpl
Keskimääräin per liikuntasali	22 215	liikuntaa harrastavaa kävijää/sali/vuosi

Taulukko 14. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen koulujen liikuntasaleissa vuoden aikana. Koululaiskäyttö.

Koulujen liikuntasalit:	
Kouluaika (15.8–31.5):	
Koululaiskäyttö (Ma–Pe klo 8–16):	
Kouluaika vuodessa	180 vrk/vuosi
Kouluaika päivässä noin	8 h/vrk
Kouluajan tunteja vuodessa noin	1 440 h/vuosi
Liikuntasali muussa käytössä noin	10 % prosenttia kouluajan tunneista
Liikuntasali muussa käytössä noin	140 h/vuosi
Liikuntasali liikunnanopetuksen käytettävissä	1 300 h/vuosi
Liikuntasalin keskimääräinen käyttöaste	50 %
Liikuntasali liikunnanopetuksen käytössä	650 h/vuosi
Liikuntasalin keskikoko	300 m ²
Opetusryhmän keskikoko	20 oppilasta per opetusryhmä
Opetusryhmiä keskimäärin liikuntasalissa	1,25 opetusryhmää
Oppilaita keskimäärin liikuntasalissa	25 oppilasta salitunnin aikana
Liikuntasuoritetta/sali keskimäärin	16 250 tunnin pituista liikuntasuoritetta/sali/vuosi
Kunnallisia liikuntasaleja koko maassa	2 713 kpl
Joista koulujen liikuntasaleja noin	90 %
Koulujen liikuntasaleja koko maassa noin	2 400 kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	39 000 000 tunnin pituista liikuntasuoritetta/koko maa/vuosi
Keskimääräinen salivuoron pituus	1,25 h
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	31 200 000 liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi

Taulukko 15. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen koulujen liikuntasaleissa vuoden aikana. Ilta- ja viikonloppukäyttö.

Koulujen liikuntasalit:	
Kouluaika (15.8–31.5):	
Ilta- ja viikonloppukäyttö:	
Liikuntasalin keskikoko	300 m ²
Liikuntasalin keskimääräinen kävijämäärä	40 kävijää per sali-m ² vuodessa
Liikuntasalin keskimääräinen kävijämäärä	12 000 kävijää per sali vuodessa
Kunnallisia liikuntasaleja koko maassa	2 713 kpl
Joista koulujen liikuntasaleja noin	90 %
Koulujen liikuntasaleja koko maassa noin	2 400 kpl
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	28 800 000 liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi
Keskimääräinen salivuoron pituus	1,25 h/vuoro
Liikuntasuoritteet/koko maa	36 000 000 tunnin pituista liikuntasuoritetta/koko maa/vuosi

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 16. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen koulujen liikuntasaleissa vuoden aikana. Koululaiskäyttö sekä ilta- ja viikonloppukäyttö yhteensä.

Koulujen liikuntasalit, yhteenveto:		
Kouluaika (15.8–31.5):		
Koululaiskäyttö sekä ilta- ja VL-käyttö:		
Liikuntasuoritteet/koko maa	75 000 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/ koko maa/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	60 000 000	liikuntaa harrastavaa kävijää/ koko maa/vuosi
Koulujen liikuntasaleja koko maassa noin	2 400	kpl
Liikuntasuoritteet per sali	31 250	tunnin pituista liikuntasuoritetta/sali/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät per sali	25 000	kävijää/sali/vuosi

Taulukko 17. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen muissa liikuntasaleissa vuoden aikana.

Muut kuin koulujen liikuntasalit:		
Talvikausi (15.8–31.5):		
Ilta- ja viikonloppukäyttö:		
Käytettävissä olevia kuukausia vuodessa	8,5	kk/vuosi
Käytettävissä olevia päiviä vuodessa noin	260	vrk/vuosi
Juhlapyhät ja muut vähennykset	20	vrk/vuosi
Käytettävissä olevia päiviä vuodessa	240	vrk/vuosi
Liikuntasalin keskimääräinen aukioloaika	10	h/vrk
Liikuntasalin keskimääräinen aukioloaika	2 400	h/vuosi
Liikuntasali käyttöaste keskimäärin	50 %	
Liikuntasalin käyttötunnit keskimäärin	1 200	h/vuosi
Harrastajamäärä keskimäärin	15	harrastajaa/sali käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/sali keskimäärin	18 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/sali/vuosi
Keskimääräinen salivuoron pituus	1,25	h/salivuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/sali keskim.	14 400	kävijää/sali/vuosi
Liikuntasaleja (muuta kuin koulujen saleja)	942	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	16 956 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/ koko maa/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	13 564 800	liikuntaa harrastavaa kävijää/koko maa/vuosi
Kesäkauden lisä:	5 %	
Liikuntasuoritteet/koko maa	848 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/ koko maa/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	678 000	liikuntaa harrastavaa kävijää/ koko maa/vuosi

Liikuntasaleja (muuta kuin koulujen saleja)	942	kpl
Liikuntasuoritteet/Sali	900	tunnin pituista liikuntasuoritetta/sali/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät/sali	720	kävijää/sali/vuosi
Koko vuosi yhteensä:		
Liikuntasuoritteet/koko maa	17 804 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta/ koko maa/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	14 242 800	liikuntaa harrastavaa kävijää/ koko maa/vuosi
Liikuntasaleja (muuta kuin koulujen saleja)	942	kpl
Liikuntasuoritteet/sali	18 900	tunnin pituista liikuntasuoritetta/sali/vuosi
Liikuntaa harrastavat kävijät/sali	15 120	kävijää/sali/vuosi

2.3 Liikuntahallit

2.3.1 Yleistä

Liikuntasalien tavoin myös liikuntahallit ovat monikäyttöisiä liikuntatiloja, joissa harrastetaan useita erilaisia liikuntamuotoja.

Eräitä yleisesti liikuntahalleissa harrastettavia liikuntamuotoja ovat pallopelit, esimerkiksi lentopallo ja koripallo. Kaikkein suurimmat liikuntahallit ovat sen kokoisia, että niihin mahtuu jopa täysimittainen tai lähes täysimittainen jalkapallo- tai pesäpallokenttä. Moniin suuriin liikuntahalleihin on rakennettu myös yleisurheilun suorituspaikkoja, esimerkiksi juoksu- ja hyppylajeille. Suurimpia liikuntahalleja kutsutaan usein suurhalleiksi tai monitoimihalleiksi / areenoiksi. Hyvin usein tällaiset suurhallit ovat liikuntakäytön lisäksi osan aikaa vuodesta kaupallisessa käytössä.

Lentopallo on 19. ja koripallo 29. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Lentopalloa harrastaa 83 000 ja koripalloa 21 000 suomalaista 19–65-vuotiaista. Nuorten keskuudessa koripallo on 16. ja lentopallo 18. suosituin liikuntamuoto. Koripalloa harrastaa 35 000 ja lentopalloa 27 000 nuorta suomalaista. Lentopallolla on jonkin verran suosiota myös yli 65-vuotiaiden keskuudessa. Sitä harrastaa noin 8 000 yli 65-vuotiaista. Näin Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan lentopallolla on yhteensä 118 000 ja koripallolla 56 000 harrastajaa (*taulukot 18 ja 19*). Vuoteen 1994 verrattuna lentopallon harrastajamäärä on aikuisväestön keskuudessa lähes puolittunut. Myös koripallon suosio on ollut hivenen laskusuunnassa viime vuosien aikana.

Saman tutkimuksen mukaan yleisurheilulla on Suomessa yhteensä noin 65 000 harrastajaa, joista valtaosa on nuoria (*taulukko 20*).

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 18. Lentopallon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Lentopallo	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	31 000	25 000	28 000	27 000	27 000
19–65-vuotiaat	153 000	126 000	104 000	103 000	83 000
66–79-vuotiaat					8 000
Yhteensä					118 000

Taulukko 19. Koripallon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Koripallo	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	39 000	38 000	45 000	38 000	35 000
19–65-vuotiaat	28 000	32 000	21 000	26 000	21 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					56 000

Taulukko 20. Yleisurheilun harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan. Yleisurheilun luvut eivät sisällä juoksulenkkeilyä, jolla oli Suomessa viimeisen Gallupin mukaan yhteensä noin 800 000 harrastajaa.

Yleisurheilu	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	64 000	68 000	75 000	72 000	54 000
19–65-vuotiaat	14 000	14 000	10 500	11 000	11 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					65 500

2.3.2 Liikuntahallien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa liikuntahallit on jaoteltu neljään ryhmään:

- pieni liikuntahalli, < 1 000 m²
- keskisuuri liikuntahalli, 1 000–2 400 m²
- suuri liikuntahalli, > 2 400 m²
- monitoimihalli / areena (merkittävä monien lajien kilpailupaikka), ≥ 5 000 m².

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan Suomessa oli helmikuussa 2012 yhteensä 314 liikuntahallia. Näistä pieniä halleja oli 157 kpl, keskisuuria halleja 113 kpl, suuria halleja 23 kpl ja monitoimihalleja / areenoita 21 kpl.

Tietokannassa oli kuitenkin havaittavissa muutamia selkeästi virheellisiä luokituksia. Näiden selkeimpien virheiden oikaisun jälkeen Suomessa oli helmikuussa 2012 yhteensä

299 liikuntahallia. Näistä pieniä halleja oli 157 kpl ja keskisuuria halleja 109 kpl. Suuria halleja ja monitoimihalleja / areenoita oli yhteensä 33 kpl.

Oikaistun tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa liikuntahalleja oli yhteensä 62 kappaletta.

Liikuntahallien lukumäärät ja asukkaiden lukumäärät yhtä liikuntahallia kohti kaupungeittain on esitetty oikaistun Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan *taulukossa 21*. Vastaava tarkastelu liikuntahallityypeittäin on esitetty *taulukoissa 22–24*.

Liikuntahalleja on asukasta kohti eniten Heinolassa, Jyväskylässä, Hämeenlinnassa ja Kotkassa ja vähiten puolestaan Oulussa ja Espoossa.

Tilastointiperiaatteet vaihtelevat jonkin verran kaupungeittain. Erityisesti rajanveto suuren liikuntasalin ja pienen liikuntahallin välillä sekä suuren liikuntahallin ja monitoimihallin / areenan välillä on joskus ongelmallista.

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta saadaan selville liikuntasalien lukumäärät kokoluokittain, mutta ei salien pinta-aloja.

Taulukko 21. Liikuntahallien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa oikaistun Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Liikuntahallit yhteensä (kpl)			Liikuntahallit yhteensä (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	15	7	22	39 681	85 030	27 055
Espoo	2	2	4	126 094	126 094	63 047
Tampere	4	0	4	53 786		53 786
Vantaa	3	1	4	67 654	202 962	50 741
Turku	5	2	7	35 734	89 335	25 524
Oulu	2	0	2	71 867		71 867
Jyväskylä	7	1	8	18 856	131 993	16 499
Lahti	0	2	2		51 115	51 115
Hämeenlinna	4	0	4	16 824		16 824
Kotka	3	0	3	18 267		18 267
Heinola	2	0	2	10 103		10 103
Kohdekaupungit yhteensä	47	15	62	41 796	130 962	31 684
Koko Suomi	225	74	299	24 002	72 980	18 062

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 22. Pienten liikuntahallien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa oikaistun Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Pienet liikuntahallit (kpl)			Pienet liikuntahallit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	9	5	14	66 135	119 042	42 515
Espoo	2	1	3	126 094	252 188	84 063
Tampere	1	0	1	215 144		215 144
Vantaa	1	0	1	202 962		202 962
Turku	3	0	3	59 557		59 557
Oulu	0	0	0			
Jyväskylä	3	1	4	43 998	131 993	32 998
Lahti	0	1	1		102 229	102 229
Hämeenlinna	2	0	2	33 648		33 648
Kotka	3	0	3	18 267		18 267
Heinola	1	0	1	20 205		20 205
Kohdekaupungit yhteensä	25	8	33	78 577	245 554	59 528
Koko Suomi	131	26	157	41 225	207 712	34 398

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 23. Keskisuurten liikuntahallien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa oikaistun Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Keskisuuret liikuntahallit (kpl)			Keskisuuret liikuntahallit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	3	2	5	198 404	297 606	119 042
Espoo	0	0	0			
Tampere	1	0	1	215 144		215 144
Vantaa	2	0	2	101 481		101 481
Turku	2	1	3	89 335	178 670	59 557
Oulu	1	0	1	143 734		143 734
Jyväskylä	2	0	2	65 997		65 997
Lahti	0	1	1		102 229	102 229
Hämeenlinna	2	0	2	33 648		33 648
Kotka	0	0	0			
Heinola	0	0	0			
Kohdekaupungit yhteensä	13	4	17	151 110	491 109	115 555
Koko Suomi	74	35	109	72 980	154 301	49 546

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 24. Suurten liikuntahallien ja monitoimihallien / areenoiden yhteenlasketut lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa oikaistun Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Suuret liikuntahallit*** (kpl)			Suuret liikuntahallit*** (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	3	0	3	198 404		198 404
Espoo	0	1	1		252 188	252 188
Tampere	2	0	2	107 572		107 572
Vantaa	0	1	1		202 962	202 962
Turku	0	1	1		178 670	178 670
Oulu	1	0	1	143 734		143 734
Jyväskylä	2	0	2	65 997		65 997
Lahti	0	0	0			
Hämeenlinna	0	0	0			
Kotka	0	0	0			
Heinola	1	0	1	20 205		20 205
Kohdekaupungit yhteensä	9	3	12	218 270	654 811	163 703
Koko Suomi	20	13	33	270 026	415 425	163 652

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

*** sisältää suuret liikuntahallit sekä monitoimihallit / areenat

Tarkastelussa huomioitavat liikuntahallit on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa (tähdellä merkittyihin halleihin sisältyy kiertävät juoksuradat, Suomessa on yhteensä 14 suurta liikuntahallia tai areenaa, joissa on kiertäviä juoksuratoja):

Helsinki:	Tyyppi
Helsingin urheilutalo / palloilusali	Pieni liikuntahalli
Kallahden korttelitalo / liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Laajasalon kiinteistö oy / monitoimitila	Pieni liikuntahalli
Laajasalon palloiluhallit / palloilusali	Pieni liikuntahalli
Malmin kauppaoppilaitos / liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Pirkkolan liikuntapuisto / palloilusali	Pieni liikuntahalli
Puistolan tennis- ja palloiluhalli/palloiluhalli	Pieni liikuntahalli
Puistolan urheilutalo / liikuntasali	Pieni liikuntahalli
Tapanilan nuorisotalo / monitoimitila	Pieni liikuntahalli
Tapanilan urheilukeskus/monitoimihalli	Pieni liikuntahalli
Töölön urheilutalo / palloilusali	Pieni liikuntahalli
Vesalan nuorisotalo / kerhotila	Pieni liikuntahalli
Viihin monitoimitalo / palloiluhalli	Pieni liikuntahalli
Vuosaaren urheilutalo oy / palloilusali	Pieni liikuntahalli
Kontulan skeittihalli	Keskisuuri liikuntahalli
Malmin palloiluhalli / liikuntahalli	Keskisuuri liikuntahalli
Mäkelänrinteen uintikeskus / liikuntahalli	Keskisuuri liikuntahalli
Pasilan urheiluhalli / liikuntahalli	Keskisuuri liikuntahalli
Ruskeasuon urheiluhalli / palloilusali	Keskisuuri liikuntahalli
Töölön kisahalli / liikuntahalli (a)	Suuri liikuntahalli
Liikuntamyly / lähiöliikunta-alue	Monitoimihalli / areena
Liikuntamyly / yleisurheilualue*	Monitoimihalli / areena
Yhteensä	22 kpl

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Espoo:	Tyyppi
Kaivomestarin koulun liikuntahalli (Keski-Espoon liikuntahalli)	Pieni liikuntahalli
Leppävaaran liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Tapiolan urheiluhalli	Pieni liikuntahalli
Otahalli monitoimihalli*	Suuri liikuntahalli
Yhteensä	4 kpl

Tampere:	Tyyppi
Pirkanmaan ammattikoulu	Pieni liikuntahalli
Kissat-halli	Keskisuuri liikuntahalli
Pirkkahalli b	Keskisuuri liikuntahalli
Pirkkahalli a*	Suuri liikuntahalli
Yhteensä	4 kpl

Vantaa:	Tyyppi
Myyrmäen urheilutalon palloiluhalli	Pieni liikuntahalli
Lumo liikuntasali	Keskisuuri liikuntahalli
Tikkurilan urheilutalon palloiluhalli	Keskisuuri liikuntahalli
Energia Areena	Suuri liikuntahalli
Yhteensä	4 kpl

Turku:	Tyyppi
Ammatti-instituutti / Peltola / voim.sali	Pieni liikuntahalli
Ilpoisten palloiluhalli	Pieni liikuntahalli
Nunnavuoren palloiluhalli	Pieni liikuntahalli
Caribia (994-halli, Paavo Nurmi -keskus)	Keskisuuri liikuntahalli
Kupittaaan urheiluhalli*	Keskisuuri liikuntahalli
Samppalinnan liikuntahalli	Keskisuuri liikuntahalli
Räntämäen liikuntakeskus	Suuri liikuntahalli
Yhteensä	7 kpl

Oulu:	Tyyppi
Linnanmaan liikuntahallin palloilusali	Keskisuuri liikuntahalli
Ouluhallin monitoimiareena*	Monitoimihalli / areena
Yhteensä	2 kpl

Jyväskylä:	Tyyppi
Jyv. tekninen ammattioppilaitos	Pieni liikuntahalli
Tikan koulun liikuntasali	Pieni liikuntahalli
Tikkalan koulun liikuntasali	Pieni liikuntahalli
Vaajakosken liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Monitoimitalon palloilusali	Keskisuuri liikuntahalli
Salmirannan skeittihalli	Keskisuuri liikuntahalli
Palokan liikuntahalli	Suuri liikuntahalli
Hippoishalli*	Monitoimihalli / areena
Yhteensä	8 kpl

Lahti:	Tyyppi
Urheilutalon b-halli	Pieni liikuntahalli
Urheilutalon a-halli	Keskisuuri liikuntahalli
Yhteensä	2 kpl

Hämeenlinna:	Tyyppi
Jukolan koulun liikuntasali	Pieni liikuntahalli
Punaportin liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Hämeenkaaren urheilutalo	Keskisuuri liikuntahalli
Iittala-halli	Keskisuuri liikuntahalli
Yhteensä:	4 kpl

Kotka:	Tyyppi
Karhulan ammattikoulun sali	Pieni liikuntahalli
Karhuvuoren urheilutalo	Pieni liikuntahalli
Mussalon liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Yhteensä	3 kpl

Heinola:	Tyyppi
Kymenkartanon liikuntahalli	Pieni liikuntahalli
Urheiluopiston urheiluhalli	Keskisuuri liikuntahalli
Kirkonkylän liikuntahalli	Suuri liikuntahalli
Yhteensä	2 kpl

2.3.3 Liikuntahallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

VTT on selvittänyt useissa aiemmissä tutkimushankkeissa liikuntahallien käyttömääriä.

1990-luvun alkupuolella päättyneessä Merkittävimpien liikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -hankkeessa saatiin seuraavat tulokset yhteensä 11 palloiluhallin ja liikuntahallin osalta:

- Liikuntatilojen pinta-alat vaihtelivat välillä 750–11 000 m² (keskiarvo 5 500 m²).
- Aukioloajat olivat välillä 2 230–4 880 h/vuosi (keskiarvo 3 900 h/vuosi).
- Liikunnallisten käyntikertojen määrä vaihteli välillä 45 000–407 000 vuodessa (keskiarvo 135 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa).
- Liikuntatilaneliölle kohdistettu liikunnallisten käyntikertojen tunnusluku oli kohteissa välillä 15–71 liikunnallista käyntikertaa per liikuntatilaneliö vuodessa (keskiarvo 40 liikunnallista käyntikertaa per liikuntatilaneliö vuodessa).

Vuonna 2006 päättyneen Tilateho-hankkeen tutkimusaineistossa oli mukana 25 liikuntahallia. Näiden hallien keskimääräinen aukioloaika oli 4 440 tuntia vuodessa. Kävijöitä halleissa oli keskimäärin 129 000 vuodessa. Liikuntatilaneliölle kohdistettu kävijämäärän keskimääräinen tunnusluku oli aineistossa 45 kävijää per liikuntatilaneliö vuodessa. Kun tarkastelussa huomioitiin vain liikunnalliset käyntikerrat, saatiin keskimääräiseksi tunnusluvuksi 38 liikunnallista käyntikertaa per liikuntatilaneliö vuodessa.

Hiljattain päättyneessä Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -hankkeessa selvitettiin 30 liikuntahalleja sisältäneen liikuntahallin tai -keskuksen käytön tunnusluvut. Edustaviksi keskimääräisiksi tuloksiksi liikuntahallien kokoluokittain saatiin seuraavat:

- Pienet liikuntahallit:
  - hallin kokoluokka 800 m²
  - liikunnallisia käyntikertoja (Lkk) keskimäärin noin 45 000 vuodessa
  - keskimäärin 56 Lkk per liikuntahallineliö vuodessa
- Keskiuuret liikuntahallit:
  - hallin kokoluokka 1 500 m²
  - liikunnallisia käyntikertoja (Lkk) keskimäärin noin 70 000 vuodessa
  - keskimäärin 47 Lkk per liikuntahallineliö vuodessa
- Suuret liikuntahallit:
  - hallin kokoluokka 3 000 m²
  - liikunnallisia käyntikertoja (Lkk) keskimäärin 120 000 vuodessa
  - keskimäärin 40 Lkk per liikuntahallineliö vuodessa
- Suurhallit:
  - hallin kokoluokka 14 000 m²
  - liikunnallisia käyntikertoja (Lkk) keskimäärin 220 000 vuodessa
  - keskimäärin 16 Lkk per liikuntahallineliö vuodessa.

Tämän tutkimuksen yhteydessä selvitettiin kaikkiaan 16 liikuntahallin varattavissa olevat tuntimäärät ja varausasteet. Selvitys tehtiin nojautuen pääasiassa kaupunkien Timmi-varausjärjestelmistä saatuihin varaus-tietoihin vuosi- ja viikkotasolla. Varausasteet kartoitettiin yksityiskohtaisesti kahdelta edustavalta viikolta. Edustaviksi viikoiksi pyrittiin valitsemaan viikot 12 ja 46 vuodelta 2011. Joissakin tapauksissa kartoituksessa oli kuitenkin käytettävä muita viikkoja. Niiden hallien osalta, joiden varaus-tiedot eivät ole Timmi-varausjärjestelmän piirissä, kartoitus tapahtui erillisten varauslistojen perusteella.

Kartoituksen mukaan liikuntahallien keskimääräinen aukioloaika (varattavissa olevat tunnit) on lähes 4 000 tuntia vuodessa. Aukiolopäiviä liikuntahalleissa on keskimäärin noin 265 kappaletta vuodessa. Liikuntahallit ovat varattuna keskimäärin noin 2 350 tuntia vuodessa, jolloin hallien keskimääräiseksi varausasteeksi muodostuu 60 % (*taulukko 25*). Liikuntahallien keskimääräiset varausasteet eivät vaihtele kovin paljon eri viikonpäivinä (*taulukko 26*).

Taulukko 25. Eräiden liikuntahallien varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna	Varausaste	Kartoitus- perusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi	h/vuosi	%	
Messukeskus, C-halli*	3 100	200	2 080	67 %	Viikot 12 ja 46/2011
Ouluhalli, palloilutila**	1 448	93	1 129	78 %	Viikot 9 ja 13/2012
Linnanmaan liik.halli, palloilusal	3 608	263	3 060	85 %	Viikot 12 ja 46/2011
Karhuvuoren urh.talo, liikuntasali	5 408	338	2 620	48 %	Viikot 12 ja 46/2011
Karhulan liikuntahalli	4 944	309	2 080	42 %	Viikot 12 ja 46/2011
Mussalon liikuntahalli	3 712	232	1 384	37 %	Viikot 12 ja 46/2011
Vaajakosken liikuntahalli	4 340	310	2 889	67 %	Viikot 12 ja 46/2011
Monitoimitalo, palloilusal	4 665	311	3 349	72 %	Viikot 12 ja 46/2011
Hippoishalli, palloilutila	4 368	312	3 590	82 %	Viikot 12 ja 46/2011
Hämeenkaari, liikuntahalli 1	4 336	271	2 371	55 %	Viikot 12 ja 46/2011
Hämeenkaari, liikuntahalli 2	4 336	271	2 773	64 %	Viikot 12 ja 46/2011
Punaportin liikuntahalli	3 945	263	2 026	51 %	Viikot 12 ja 46/2011
littala-halli	4 379	302	1 683	38 %	Viikot 12 ja 46/2011
Kirkonkylän liikuntahalli, Heinola	2 665	197	1 156	43 %	Viikot 12 ja 46/2011
Leppävaaran urheiluhalli	3 498	246	1 643	47 %	Viikot 12 ja 46/2011
Tapiolan urheiluhalli	4 599	324	3 755	82 %	Viikot 12 ja 46/2011
Keskimäärin	3 959	265	2 349	60 %	

*kaudet epätavallisia, **vain kevätkauden tunnit mukana

Taulukko 26. Eräiden liikuntahallien varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Messukeskus, C-halli*	56 %	69 %	57 %	67 %	55 %	80 %	85 %
Ouluhalli, palloilutila	67 %	91 %	80 %	73 %	65 %	84 %	88 %
Linnanmaan liik.halli, palloilusal	84 %	88 %	88 %	89 %	82 %	88 %	75 %
Karhuvuoren urh.talo, liikuntasali	36 %	41 %	47 %	39 %	41 %	66 %	70 %
Karhulan liikuntahalli	41 %	44 %	42 %	34 %	37 %	50 %	47 %
Mussalon liikuntahalli	29 %	32 %	32 %	32 %	25 %	56 %	55 %
Vaajakosken liikuntahalli	58 %	59 %	63 %	70 %	48 %	93 %	75 %
Monitoimitalo, palloilusal	78 %	80 %	85 %	83 %	79 %	47 %	52 %
Hippoishalli, palloilutila	84 %	89 %	86 %	84 %	94 %	81 %	57 %
Hämeenkaari, liikuntahalli 1	72 %	61 %	80 %	64 %	55 %	17 %	34 %
Hämeenkaari, liikuntahalli 2	64 %	73 %	74 %	72 %	50 %	64 %	50 %
Punaportin liikuntahalli	83 %	60 %	58 %	56 %	53 %	38 %	12 %
littala-halli	37 %	32 %	32 %	34 %	39 %	53 %	41 %
Kirkonkylän liikuntahalli, Heinola	27 %	43 %	29 %	43 %	33 %	0 %	100 %
Leppävaaran urheiluhalli	40 %	40 %	38 %	37 %	40 %	88 %	58 %
Tapiolan urheiluhalli	77 %	78 %	76 %	82 %	83 %	90 %	92 %
Keskimäärin	58 %	61 %	60 %	60 %	55 %	62 %	62 %

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Niin ikään tämän tutkimuksen yhteydessä selvitettiin vielä muutamien pienten liikuntahallien vuosittaisia kävijämääriä. Tulokset on esitetty *taulukossa 27*. Tulosten perusteella voidaan vetää se johtopäätös, että pienissä liikuntahalleissa keskimääräinen kävijämäärä on noin 40 000 liikunnallista kävijää vuodessa. Hallien pinta-alaan suhteutettuna tämä merkitsee noin 45 kävijää vuodessa per liikuntahallineliö.

Taulukko 27. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) eräissä pienissä liikuntahalleissa.

	Kävijää vuodessa	Tiedot vuodelta
Leppävaaran liikuntahalli	71 743	v. 2010
Tapiolan urheiluhalli*	110 708	v. 2010
Karhuvuoren liikuntahalli	40 480	v. 2010
Karhulan liikuntahalli	22 423	v. 2010
Mussalon liikuntahalli	53 681	v. 2010
Latokartanon liikuntahalli**	36 724	v. 2010
Puistolan liikuntahalli	18 893	v. 2010
Pirkkolan palloiluhalli	31 606	v. 2010
Keskimäärin	48 282	

* sisältää myös judo- ja kamppailutilan sekä balettitalan kävijät

** kahden liikuntahallin keskiarvo

VTT:n aiemmissa tutkimuksissa tehtyjen havaintojen mukaan liikuntahallien kesäkäyttö on varsin vähäistä. Osa halleista on kokonaan kiinni kesäaikana. Niissäkin halleissa, joissa liikuntatoimintaa harrastetaan kesäaikana, käyttöaste ja käyttömäärät ovat selvästi talviaikaa alhaisempia.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Liikuntahallien keskimääräinen aukioloaika on noin 4 000 tuntia vuodessa.
- Liikuntahallien keskimääräinen varausaste on noin 60 % aukioloajasta, mikä merkitsee keskimäärin noin 2 400 varattua tuntia vuodessa.
- Vuosittaisten liikunnallisten käyntikertojen määrän arvioinnissa voidaan käyttää seuraavia keskimääräisiä arvoja:
  - pienet liikuntahallit: 40 000 liikunnallista kävijää vuodessa
  - keskisuuret liikuntahallit: 60 000 liikunnallista kävijää vuodessa
  - suuret liikuntahallit: 100 000 liikunnallista kävijää vuodessa
  - suurrhallit: 200 000 liikunnallista kävijää vuodessa
  - koska suurrhalleja on maassamme varsin vähän, voidaan suurten liikuntahallien ja suurrhallien muodostaman ryhmän keskiarvona käyttää arvoa 120 000 liikunnallista kävijää vuodessa
- Liikunnallisen käyntikerran pituus on keskimäärin 75 minuuttia.
- Yllä esitetyt keskimääräiset kävijämäärät sisältävät myös kesäajan kävijät.

2.3.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen liikuntahalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen liikuntahalleissa kertyy yhteensä noin 21 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräiseksi viipymäksi salissa on arvioitu noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 17 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen liikuntahalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 28*.

Taulukko 28. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen liikuntahalleissa vuoden aikana.

Pienet liikuntahallit:		
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/halli	40 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana per halli
Halleja Suomessa	157	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/koko maa	6 280 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Keskimääräinen käynnin pituus	1,25	h/käynti
Liikuntasuoritteet/halli keskimäärin	50 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	7 850 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuodessa
Keskisuuret liikuntahallit:		
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/halli	60 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana per halli
Halleja Suomessa	109	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/koko maa	6 540 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Keskimääräinen käynnin pituus	1,25	h/käynti
Liikuntasuoritteet/halli keskimäärin	75 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	8 175 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuodessa
Suuret liikuntahallit ja monitoimiareenat:		
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/halli	120 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana per halli
Halleja Suomessa	33	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/koko maa	3 960 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Keskimääräinen käynnin pituus	1,25	h/käynti
Liikuntasuoritteet/halli keskimäärin	150 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	4 950 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuodessa
Yhteensä:		
Liikuntaa harrastavat kävijät/halli keskim.	56 120	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana per halli
Halleja Suomessa	299	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/koko maa	16 780 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Keskimääräinen käynnin pituus	1,25	h/käynti
Liikuntasuoritteet/halli keskimäärin	70 151	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	20 975 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuodessa

2.4 Jalkapallohallit

2.4.1 Jalkapallon suosio ja harrastajamäärä

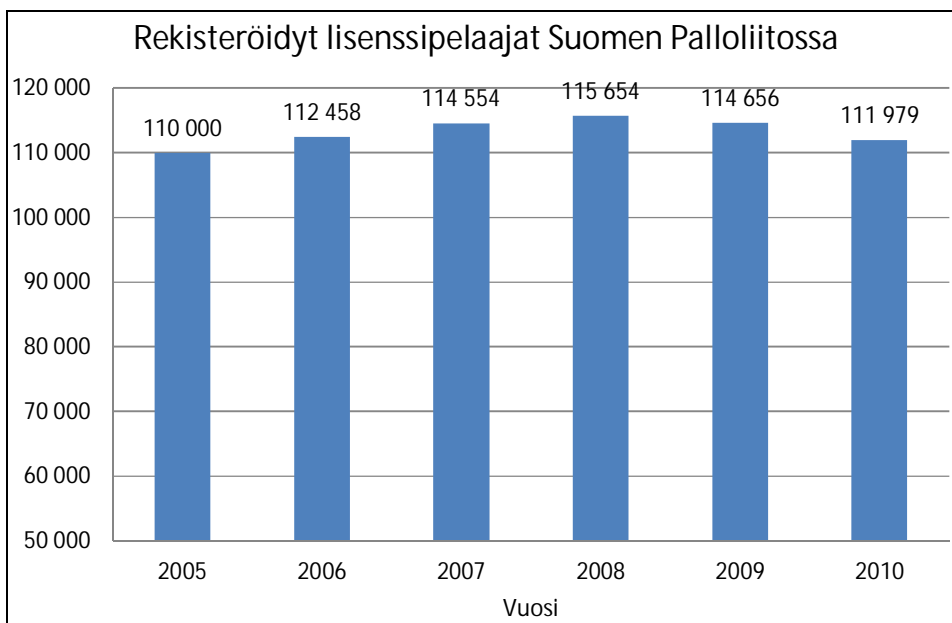
Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan jalkapallo on 12. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Jalkapalloa harrastaa noin 140 000 suomalaista 19–65-vuotiaista. Nuorten keskuudessa jalkapallo on kaikkein suosituin liikuntamuoto. Lajia harrastaa lähes 220 000 nuorta suomalaista. Näin jalkapalloa harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 357 000 (taulukko 29). Vuoteen 1994 verrattuna jalkapallo on saanut aikuisten keskuudessa 60 000 uutta harrastajaa (+38 %). Nuorten keskuudessa jalkapallon harrastajamäärä on kasvanut 35 000 harrastajalla vastaavana aikana (+33 %). Saman tutkimuksen mukaan potentiaalisia uusia jalkapallon harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 64 000 henkilöä.

Taulukko 29. Jalkapallon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Jalkapallo	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	105 000	103 000	117 000	160 000	140 000
19–65-vuotiaat	157 000	182 000	261 000	230 000	217 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					357 000

Suomen Palloliittoon kuuluu yli 1 000 jäsenseuraa. Palloliittoon kuuluvissa seuroissa oli vuonna 2010 noin 112 000 rekisteröityä pelaajaa. Rekisteröityjen lisenssipelaajien määrä on pysynyt samalla tasolla viime vuosien aikana (kuva 1).

Palloliiton kotisivuilta löytyy tieto, jonka mukaan jalkapalloa harrastaa Suomen Gallupin tutkimusten mukaan 500 000 suomalaista. Liiton kotisivut kertovat myös, että Suomen Palloliitto on harrastajamäärältään Suomen suurin urheilun lajiliitto.

Kuva 1. Rekisteröityjen lisenssipelaajien määrän kehitys vuosina 2005–2010 Suomen Palloliitossa.

2.4.2 Jalkapallohallien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa jalkapallohallit on jaoteltu kuuteen ryhmään:

- pieni jalkapallohalli, 40 x 70 m
- keskiuuri jalkapallohalli, 41 x 71 m – 60 x 100 m
- suuri jalkapallohalli, > 60 x 100 m
- pieni kuplahalli, 40 x 70 m, ylipainehalli
- keskiuuri jalkapallohalli, 41 x 71 m – 60 x 100 m, ylipainehalli
- suuri jalkapallohalli, > 60 x 100 m, ylipainehalli.

Tietokannan mukaan Suomessa oli helmikuussa 2012 yhteensä 39 jalkapallohallia. Näistä pieniä halleja oli 14 kpl, keskiuuria halleja 12 kpl ja suuria halleja 10 kpl. Tietokannassa oli lisäksi 3 sellaista jalkapallohallia, joille ei oltu ilmoitettu kokoluokitusta.

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa jalkapallohalleja oli yhteensä 19 kappaletta (*taulukko 30*).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta saadaan selville jalkapallohallien lukumäärät tyypeittäin, mutta ei hallien sisältämien kenttien mittoja tai pinta-aloja.

Taulukko 30. Jalkapallohallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Jalkapallohallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	4	5	9
Espoo	1	2	3
Tampere	0	0	0
Vantaa	3	0	3
Turku	1	0	1
Oulu	1	0	1
Jyväskylä	1	0	1
Lahti	0	1	1
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	0	0
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	11	8	19
Koko Suomi	22	17	39

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Suomen Palloliiton kotisivujen mukaan Suomessa on tällä hetkellä yhteensä 60 jalkapallohallia, joista 27 kpl on suuria jalkapallohalleja ja 33 kpl harjoitusjalkapallohalleja tai ylipainehalleja.

Tässä kartoituksessa on päädytty siihen, että Suomessa on tällä hetkellä 51 pääasiassa jalkapallokäytössä olevaa jalkapallohallia. Osa Palloliiton listoilla olevista halleista on tässä kartoituksessa luokiteltu suuriksi monikäyttöareenoiksi tai liikuntahalleiksi. Nämä hallit ovat olleet seuraavat: Karhuhalli, Botniahalli, Eckeröhallen, Seinäjoen Areena, Tampereen Messukeskuksen A-halli, Kuopiohalli, Joensuu Areena, Pajulahtihalli, Killerin palloiluhalli ja Viitasaaren Hurrikaanin halli. Näissäkin halleissa jalkapalloa pelataan ja harjoitellaan paljon, mutta näissä halleissa myös muut liikuntamuodot ovat merkittävässä roolissa.

Suurten jalkapallohallien kenttien mitat löytyvät Palloliiton kotisivuilta tai hallien kotisivuilta. Myös joillakin pienemmillä halleilla on omat kotisivut. Joidenkin hallien koko oli selvitettävä puhelintiedustelulla. Kartoituksen mukaan koko Suomen jalkapallohalleissa on tällä hetkellä yhteensä noin 234 000 kenttä-m². Tutkimuksen kohdekaupungeissa kenttäneliöitä on yhteensä hieman alle 122 000 m², mikä tarkoittaa noin yhtä kenttäneliötä 16 asukasta kohti. Koko maassa vastaava arvo on yksi kenttäneliö noin 23 asukasta kohti.

Kohdekaupungeista Espoossa ja Kotkassa on kaikkein eniten jalkapallon sisäkenttäneliöitä asukasta kohti. Heinolassa ei ole lainkaan pääasiassa vain jalkapallokäytössä olevaa hallia. Koko maan kenttäneliöitä laskettaessa on suurten hallien neliöt huomioitu hallikohtaisesti. Neliöt on selvitetty hallikohtaisesti myös 12 pienen hallin osalta. Muiden pienten hallien keskimääräiseksi laajuudeksi on arvioitu 3 500 kenttä-m² per halli.

Kooste on esitetty *taulukossa 31*.

Taulukko 31. Jalkapallohallit ja niiden kenttäneliöt tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Liikuntapaikat.fi (1/2012)	Jalkapallon sisäkenttä-m ²	
Suomen Palloliitto (2/2012)	m ²	Asukasta/m ²
Kyselytutkimus VTT (2/2012)		
Helsinki	32 896	18
Espoo	20 655	12
Tampere	16 202	13
Vantaa	14 075	14
Turku	14 250	13
Oulu	6 400	22
Jyväskylä	1 100	120
Lahti	6 400	16
Hämeenlinna	5 225	13
Kotka	4 545	12
Heinola		
Kohdekaupungit yhteensä	121 748	16
Koko Suomi	234 000	23

Tarkastelussa huomioidut hallit ja niiden kenttäkoot on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Helsinki	Pituus	Leveys	Ala
Talin jalkapallohalli	100	64	6 400
Pallomylly	100	64	6 400
Hietaniemen juniorikupla, ylipainehalli	75	50	3 750
Pakilan halli (HPS), ylipainehalli	75	52	3 900
Myllyhalli (PK 35), ylipainehalli	90	57	5 130
Pihlajamäen juniorihalli (PK 35), ylipainehalli	63	36	2 268
Käpylän juniorihalli (KäPa), ylipainehalli	65	39	2 535
Jakomäen halli (Kontu), ylipainehalli	67	37,5	2 513
Yhteensä			32 896

Espoo	Pituus	Leveys	Ala
Laaksolahden FutisArena	95	55	5 225
EsportArena (Ratiopharm Arena)	102	65	6 630
EsportArena (Akatemiakenttä)			
A-Link Arena	95	50	4 750
Myntinsyrjän jalkapallohalli	45	90	4 050
Yhteensä			20 655

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Tampere	Pituus	Leveys	Ala
Messu- ja urheilukeskus, C-halli	106	81	8 586
Jalitsu Oy, ylipainehalli*	112	68	7 616
Yhteensä			16 202

* Pinta-ala hallin ulkomittojen mukaan

Vantaa	Pituus	Leveys	Ala
Myrämäkiahalli	100	64	6 400
Koivukylän jalkapallohalli	70	40	2 800
Tikkurilan ylipainehalli*	75	65	4 875
Yhteensä			14 075

* Pinta-ala hallin ulkomittojen mukaan

Turku	Pituus	Leveys	Ala
Javenture-Areena, ylipainehalli	105	65	6 825
Impivaaran jalkapallohalli	90	45	4 050
TPS:n ylipainehalli (Poropuisto)	75	45	3 375
Yhteensä			14 250

Oulu	Pituus	Leveys	Ala
Heinäpään jalkapallohalli	100	64	6 400

Jyväskylä	Pituus	Leveys	Ala
Harjoitusjäähallin jalkapallotila**	22	50	1 100

** Pinta-ala vaatii tarkistuksen

Lahti	Pituus	Leveys	Ala
Lahden suurhalli	100	64	6 400

Hämeenlinna	Pituus	Leveys	Ala
Säästöpankkiareena	95	55	5 225

Kotka	Pituus	Leveys	Ala
Ruonalan jalkapallohalli	90	50,5	4 545

2.4.3 Jalkapallohallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

VTT on tutkinut jalkapallohallien käyttöä ja käyttötaloutta joissakin aiemmissa tutkimushankkeissa.

1990-luvulla valmistuneen Merkittävimpien liikuntapaikkojen käyttö ja talous -hankkeen empiiriseen aineistoon kuuluneen suuren jalkapallohallin aukioloaika oli 4 700 tuntia vuodessa. Tässä hallissa kertyi keskimäärin noin 70 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.

Vuonna 1999 päättyneessä Kuntien vapaa-ajanpalvelujen ja -laitosten tunnuslukuvertailu - tutkimuksessa suurten jalkapallohallien keskimääräiseksi liikunnallisten käyntikertojen määräsi muodostui 75 000 käyntikertaa vuodessa ja pienten 42 000 käyntikertaa vuodessa.

Vuonna 2010 valmistuneessa Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -tutkimus-hankkeessa kartoitettiin suurien jalkapallohallin käyttötietoja. Tämän tutkimuksen mukaiset keskimääräiset toteutuneet käyttötiedot on esitetty *taulukossa 32*.

Taulukko 32. Suurten jalkapallohallien keskimääräisiä toteutuneita käyttötietoja. Lähde: Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -tutkimus.

	Jalkapallohallit
Lkk / vuosi	90 000
Yleisöä / vuosi	10 000
Kävijät yhteensä / vuosi	100 000
Aukiolotuntia / vuosi	4 200
Lkk / aukiolotunti	21
Kävijää / aukiolotunti	24
Lkk / kenttä-m ² vuodessa	14
Lkk / N-m ² vuodessa**	13
Kävijää / N-m ² vuodessa**	14

** N-m² = koko jäähallirakennuksen nettopinta-ala

Tämän tutkimuksen yhteydessä selvitettiin kaikkiaan 10 jalkapallohallin varattavissa olevat tuntimäärät ja varausasteet. Selvitys tehtiin nojautuen pääasiassa kaupunkien Timmi-varausjärjestelmistä saatuihin varautietoihin vuosi- ja viikkotasolla. Varausasteet kartoitettiin yksityiskohtaisesti kahdelta edustavalta viikolta. Edustaviksi viikoiksi pyrittiin valitsemaan viikot 12 ja 46 vuodelta 2011. Joissakin tapauksissa kartoituksessa oli kuitenkin käytettävä muita viikkoja. Niiden hallien osalta, joiden varautiedot eivät ole Timmi-varausjärjestelmän piirissä, kartoitus tapahtui erillisten varauslistojen perusteella.

Kartoituksen mukaan jalkapallohallien keskimääräinen aukioloaika (varattavissa olevat tunnit) on noin 3 500 tuntia vuodessa. Aukiolopäiviä jalkapallohalleissa on keskimäärin noin 230 kappaletta vuodessa. Jalkapallohallit ovat varattuna keskimäärin noin 2 400 tuntia vuodessa, jolloin hallien keskimääräiseksi varausasteeksi muodostuu 67 % (*taulukko 33*). Jalkapallohallien varausasteet ovat yleensä korkeimmillaan viikonloppuisin (*taulukko 34*).

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 33. Eräiden jalkapallohallien varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausteet.

	Varattavissa		Varattuna Varausaste		Kartoitus- perusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi	h/vuosi	%	
Impivaaran jalkapallohalli***	4 307	283	3 320	77 %	Viikot 12 ja 46/2011
Myyrmäkihalli	1 056*	100*	796*	75 %	Vakiovuorot kevät 2012
Messu- ja urh.keskus, C-halli	3 100	200	2 080	67 %	Viikot 12 ja 46/2011
Heinäpään jalkapallohalli	3 800	246	2 955	78 %	Viikot 12 ja 46/2011
Lahden suurhalli	1 235*	86*	734*	59 %	Viikot 6 ja 13/2012
Säästöpankkiareena	3 176	219	2 303	73 %	Viikot 12 ja 46/2011
Tapiolan jalkapallohalli	2 898	207	1 371	47 %	Viikot 12 ja 46/2011
Laaksoalahden FutisArena	3 934	281	3 001	76 %	Viikot 12 ja 46/2011
Espoon jalkapallohalli	2 610	174	1 641	63 %	Vakiovuorot 2011-12
A-Link Areena	1 920	120	1 103	57 %	Viikot 7 ja 12/2012
Ruonalan jalkapallohalli	4 048	253	2 214	55 %	Viikot 12 ja 46/2011
Keskimäärin	3 484**	233**	2 361**	67 %	

* käytettävissä vain kevätkauden varustiedot

** keskiarvo on laskettu ilman Myyrmäkihallin, Lahden suurhallin ja A-link Areenan tietoja

*** Turun kaupungin oman tilaston mukaan varausaste vuonna 2010 Impivaaran hallissa 77%

Taulukko 34. Eräiden jalkapallohallien varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Impivaaran jalkapallohalli	75 %	69 %	61 %	69 %	84 %	98 %	91 %
Myyrmäkihalli	64 %	78 %	78 %	67 %	61 %	80 %	83 %
Messu- ja urheilukeskus, C-halli	56 %	69 %	57 %	67 %	55 %	80 %	85 %
Heinäpään jalkapallohalli	55 %	78 %	83 %	76 %	72 %	95 %	90 %
Lahden suurhalli	47 %	55 %	59 %	43 %	45 %	82 %	88 %
Säästöpankkiareena	52 %	79 %	77 %	53 %	72 %	89 %	86 %
Tapiolan jalkapallohalli	43 %	40 %	23 %	40 %	63 %	57 %	64 %
Laaksoalahden FutisArena	61 %	69 %	72 %	69 %	75 %	95 %	93 %
Espoon jalkapallohalli	47 %	60 %	47 %	60 %	40 %	93 %	93 %
A-Link Areena	33 %	73 %	37 %	72 %	34 %	76 %	76 %
Ruonalan jalkapallohalli	63 %	59 %	59 %	59 %	40 %	63 %	41 %
Keskimäärin	54 %	66 %	59 %	61 %	58 %	83 %	81 %

Taulukossa 35 on esitetty suurissa ja keskisuurissa jalkapallohalleissa tilastoituja vuosittaisia kävijämääriä (liikunnallisia käyntikertoja). Hallikohtaiset arvot vaihtelevat välillä 47 000–117 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa. Taulukoissa esitettyjen kohteiden keskiarvoksi muodostuu 77 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.

Taulukko 35. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) eräissä suurissa ja keskisuurissa jalkapallohalleissa.

	Kävijää vuodessa	Tiedot vuodelta
Laaksoalahden FutisArena	116 829	v. 2010
Impivaaran jalkapallohalli	64 884	v. 2010
Heinäpään jalkapallohalli	79 981	v. 2010
Ruonalan jalkapallohalli	47 477	v. 2011
Keskimäärin	77 293	

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Jalkapallohallien keskimääräinen aukioloaika on noin 3 500 tuntia vuodessa
- Koska jalkapallohallien käyttöaste on 70 prosenttia aukioloajasta, tarkoittaa tämä keskimäärin noin 2 450 käytettyä kenttätuntia per halli vuoden aikana
- Suurissa ja keskisuurissa halleissa käy keskimäärin lähes 80 000 liikuntaa harrastavaa kävijää vuodessa. Kun pienissä jalkapallohalleissa arvioidaan käyvän noin 45 000 liikuntaa harrastavaa kävijää vuodessa, muodostuu jalkapallohallien keskimääräiseksi kävijämääräksi noin 60 000 liikuntaa harrastavaa kävijää vuodessa.

Suomen Palloliiton olosuhdepäällikkö Tero Auvisen mukaan suurissa jalkapallohalleissa harjoittelee harjoitusvuorolla samanaikaisesti 40–100 henkilöä. Harjoitushalleissa ja yli-painehalleissa vastaava luku on 20–50 henkilöä.

Hallien vuorovarausten tarkastelu osoitti, että keskimääräinen harjoitusvuoron pituus on jalkapallohalleissa noin 75 minuuttia.

2.4.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen jalkapallohalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen jalkapallohalleissa kertyy yhteensä noin 4,0 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä kentällä on noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 3,2 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen jalkapallohalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty taulukossa 36.

Taulukko 36. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen jalkapallohalleissa vuoden aikana.

Hallin aukioloaika keskimäärin	3 500	h/vuosi
Hallin käyttöaste keskimäärin	70	%
Käytetyt tunnit/halli keskimäärin	2 450	h/halli vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	32	harrastajaa/halli käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/halli keskimäärin	78 400	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa
Jalkapallohalleja	51	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	3 998 400	tunnin pituista liikuntasuoritetta kaikissa halleissa
Keskimääräinen vuoron pituus	1,25	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/halli	62 720	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	3 198 720	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana

2.5 Salibandyhallit

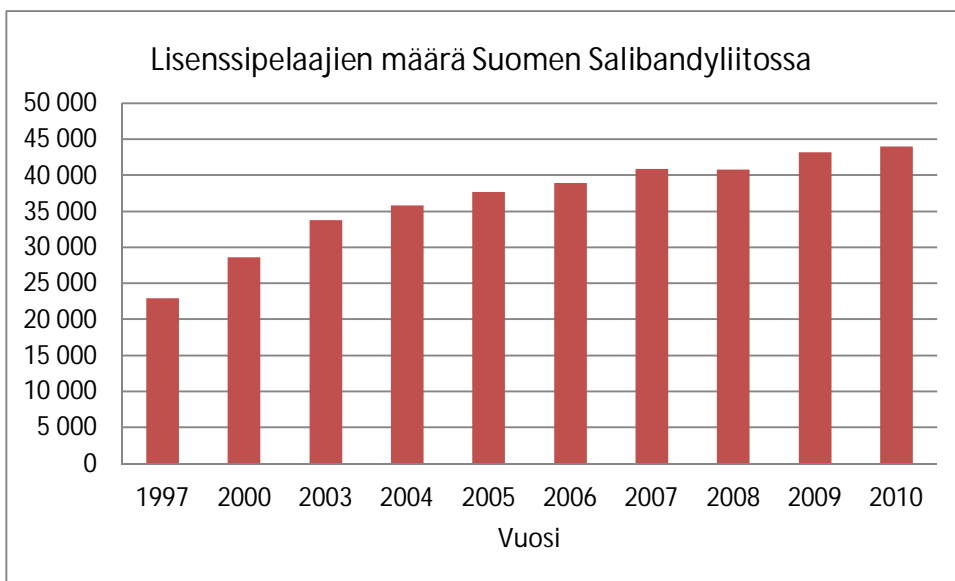
2.5.1 Salibandyn suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan salibandy on 9. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Salibandya harrastaa noin 210 000 suomalaisista 19–65-vuotiasta. Nuorten keskuudessa salibandy on kuudenneksi suosituin liikuntamuoto. Lajia harrastaa yli 140 000 nuorta suomalaista. Näin salibandya harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 354 000 (taulukko 37). Vuoteen 1994 verrattuna salibandy on saanut aikuisten keskuudessa 47 000 uutta harrastajaa (+48 %). Nuorten keskuudessa salibandyn harrastajamäärä on kasvanut 116 000 harrastajalla vastaavana aikana (+123 %). Saman tutkimuksen mukaan potentiaalisia uusia salibandyn harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 56 000 henkilöä.

Taulukko 37. Salibandyn harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	97 000	127 000	160 000	131 000	144 000
19–65-vuotiaat	94 000	148 000	175 000	223 000	210 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					354 000

Suomen Salibandyliittoon kuuluu noin 850 jäsenseuraa. Liittoon kuuluvissa seuroissa oli vuonna 2010 yhteensä noin 44 000 lisenssipelaajaa. Lisenssipelaajien on ollut kasvussa viime vuosien aikana. Määrä on kaksinkertaistunut viimeisen kolmentoista vuoden aikana (kuva 2).

Kuva 2. Lisenssipelaajien määrän kehitys vuosina 1997–2010 Suomen Salibandyliitossa.

2.5.2 Salibandyhallien ja kenttien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi tietokannan mukaan Suomessa oli helmikuussa 2012 yhteensä 14 salibandyhallia.

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa salibandyhalleja oli yhteensä 12 kappaletta (*taulukko 38*).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta saadaan selville salibandyhallit tyypeittäin, mutta ei hallien sisältämien kenttien lukumääriä.

Taulukko 38. Salibandyhallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Salibandyhallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	7	7
Espoo	0	0	0
Tampere	0	0	0
Vantaa	2	1	3
Turku	0	0	0
Oulu	0	1	1
Jyväskylä	0	1	1
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	0	0
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	2	10	12
Koko Suomi	4	10	14

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritely

Salibandyliiton kotisivuilta löytyy hallilistat alueittain. Liiton kotisivujen mukaan Suomessa on tällä hetkellä yhteensä 290 salibandykilpailutoimintaan soveltuvaa hallia (*taulukko 39*). Merkittävä osa näistä halleista on kuitenkin monikäyttöisiä liikuntahalleja, joissa harrastetaan paljon muitakin liikuntamuotoja kuin salibandya.

Käymällä läpi sekä Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaiset salibandyhallit että Salibandyliiton listoilta löytyvät hallit sekä tarkistamalla näiden hallien kentälukumäärät tullaan johtopäätökseen, että Suomessa on tällä hetkellä toiminnassa yhteensä 66 sellaista sisäliikuntapaikkaa, joissa on pääasiassa vain salibandykäyttöön tarkoitettuja kenttiä. Näissä kohteissa on yhteensä 126 salibandykenttää.

Selvityksen mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa on tällä hetkellä yhteensä 79 pääasiassa salibandykäytössä olevaa kenttää, mikä tarkoittaa yhtä kenttää noin 25 000 asukasta kohti. Asukasta kohti eniten kenttiä on Tampereella ja Helsingissä. Lahdessa, Kotkassa ja Heinolassa ei ole lainkaan pääasiassa salibandykäyttöön tarkoitettuja kenttiä. Koko Suomessa on yksi pääasiassa salibandykäyttöön tarkoitettu kenttä noin 43 000 asukasta kohti (*taulukko 40*).

Taulukko 39. Salibandyn kilpailutoimintaan soveltuvien hallien lukumäärät alueittain Suomessa Salibandyliiton verkkosivujen mukaan.

Salibandyn kilpailutoimintaan soveltuvia halleja (kpl)	
Etelä-Suomi	51
Kaakkois-Suomi	40
Länsirannikko	42
Savo-Karjala	27
Sisä-Suomi	67
Pohjanmaa	32
Pohjois-Suomi	31
Yhteensä	290

Taulukko 40. Salibandyhallit ja niiden kenttälukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Liikuntapaikat.fi (2/2012) Suomen Salibandyliitto (2/2012) Kyselytutkimus VTT (2/2012)	Salibandykentät	
	kpl	Asukasta/kenttä
Helsinki	30	19 840
Espoo	10	25 219
Tampere	11	19 559
Vantaa	10	20 296
Turku	8	22 334
Oulu	4	35 934
Jyväskylä	4	32 998
Lahti		
Hämeenlinna	2	33 648
Kotka		
Heinola		
Kohdekaupungit yhteensä	79	24 866
Koko Suomi	126	42 861

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Tarkastelussa huomioidut hallit ja niiden kenttälukumäärät on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Helsinki:	Kenttiä (kpl)
Arenacenter Myllypuro*	9
Arenacenter Hakaniemi (Merihaan kalliosuoja)*	4
Arenacenter Ruskeasu*	6
Meilahden Liikuntakeskus	1
Meilahden salibandykeskus	1
Merihaan Palloiluhalli	2
Tapanilan urheilukeskus	2
Varma-tennisklubi	2
Valtteri Vallilan makasiinit	2
Unisport, Viikin kuplahalli	1
Yhteensä	30

* isot kentät ja sähkökentät

Espoo:	Kenttiä (kpl)
Otahalli	1
THT Center	2
Esport Areena	7
Yhteensä	10

Tampere:	Kenttiä (kpl)
Raholan Liikuntakeskus (Raholan Plussa)	4
Spiral halli	4
Messukeskus, D-halli	2
Tampereen Tenniskeskus	1
Yhteensä	11

Vantaa:	Kenttiä (kpl)
Campo Sportcenter*	4
Rajatorpan kalliosuojan salibandykentät	2
Tikkurilan Tiikeriareena*	4
Yhteensä	10

* isot kentät ja sähkökentät

Turku:	Kenttiä (kpl)
Kilosport	3
Leaf Areena	3
Manhattan Sport Center	1
Sport Garden	1
Yhteensä	8

Oulu:	Kenttiä (kpl)
Liikuntakeskus Hukka	1
Nallisport	2
Värtön liikuntahalli	1
Yhteensä	4

Jyväskylä:	Kenttiä (kpl)
Killerin Liikuntakeskus	2
Liikuntakeskus Hutunki	2
Yhteensä	4

Hämeenlinna:	Kenttiä (kpl)
Poltinahon salibandyhalli	2

2.5.3 Salibandyhallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

Aiempaa tutkimustietoa salibandyhallien aukioloajoista, käyttöasteista ja kävijämääristä ei ole käytettävissä.

Tämän kartoituksen yhteydessä selvitettiin kolmen salibandyhallin varattavissa olevat tuntimäärät ja varausasteet. Selvitys tehtiin nojautuen kaupunkien Timmi-varausjärjestelmistä saatuihin varaus tietoihin vuosi- ja viikkotasolla. Varausasteet kartoitettiin yksityiskohtaisesti kahdelta edustavalta viikolta. Edustaviksi viikoiksi valittiin viikot 12 ja 46 vuodelta 2011.

Kartoituksen mukaan salibandyhallien keskimääräinen aukioloaika (varattavissa olevat tunnit) on noin 4 700 tuntia vuodessa. Aukiolopäiviä salibandyhalleissa on keskimäärin noin 300 kappaletta vuodessa. Salibandykentät ovat varattuna keskimäärin noin 2 900 tuntia vuodessa, jolloin kenttien keskimääräiseksi varausasteeksi muodostuu noin 60 % (taulukko 41). Näiden salibandyhallien varausasteet eri viikonpäivinä on esitetty taulukko 42.

Lisäksi haastattelulla selvitettiin yhden yksityisen salibandyhallin keskimääräiset varausasteet. Tässä yksityisessäkin kohteessa kenttien keskimääräiseksi varausasteeksi muodostui vuositasona noin 60 %.

Taulukko 41. Eräiden salibandyhallien varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitus- perusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Poltinahon salibandyh. 1	4 832	302	2 619	54 %	Viikot 12 ja 46/2011
Poltinahon salibandyh. 2	4 832	302	2 554	53 %	Viikot 12 ja 46/2011
Värtön liikuntahalli	4 428	301	3 483	79 %	Viikot 12 ja 46/2011
Keskimäärin	4 697	302	2 885	62 %	

Taulukko 42. Eräiden salibandyhallien varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Poltinahon salibandyh. 1	62 %	61 %	73 %	65 %	59 %	36 %	23 %
Poltinahon salibandyh. 2	65 %	63 %	64 %	44 %	54 %	55 %	25 %
Värtön liikuntahalli	67 %	83 %	75 %	75 %	83 %	82 %	86 %
Keskimäärin	65 %	69 %	71 %	61 %	65 %	58 %	45 %

Tietoja salibandyhallien vuosittaisista kävijämääristä ei ollut käytettävissä. Salibandyliiton verkkosivuilta ja Salibandyhallien rakentamisoppaasta saatavien tietojen perusteella kävijämäärätarkastelun lähtökohdaksi voidaan ottaa se, että joukkueeseen kuuluu tavallisesti 15–20 pelaajaa. Otteluissa joukkueeseen saa nimetä 20 pelaajaa, joukkueen harjoitusrinki on yleensä suurempi. Ottelutilanteissa kenttää käyttää on siis noin 40 pelaajaa.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Salibandyhallien keskimääräinen aukioloaika on noin 4 500 tuntia vuodessa
- Salibandykenttien keskimääräinen käyttöaste on noin 60 prosenttia aukioloajasta
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 2 700 käytettyä tuntia per kenttä vuoden aikana
- Kentällä on keskimäärin 20 pelaajaa käyttötunnin aikana.

Hallien vuorovarausten tarkastelu osoitti, että keskimääräinen käyttövuoron pituus on salibandyhalleissa noin 75 minuuttia.

Osa salibandyhalleista on avoinna myös kesäisin, mutta näissä kohteissa aukioloajat ovat yleensä lyhyempiä ja käyttöaste alhaisempi.

2.5.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen salibandyhalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen salibandyhalleissa kertyy yhteensä noin 7,1 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä kentällä on noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 5,7 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen salibandyhalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 43*.

Taulukko 43. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen salibandyhalleissa vuoden aikana.

Talvipelikausi (syyskuu–toukokuu):		
Kenttien aukioloaika keskimäärin	4 500	h/vuosi
Kenttien käyttöaste keskimäärin	60 %	
Käytetyt tunnit/kenttä keskimäärin	2 700	h/kenttä vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	20	harrastajaa/kenttä käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/kenttä keskimäärin	54 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per kenttä vuoden aikana
Salibandykenttiä	126	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	6 804 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Keskimääräinen vuoron pituus	1,25	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/kenttä	43 200	liikuntaa harrastavaa kävijää per kenttä vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	5 443 200	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Kesäpelikausi (kesäkuu–elokuu):		
Kesäpelikauden lisä	5 %	
Liikuntasuoritteet/koko maa	340 200	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	272 160	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Koko vuosi yhteensä:		
Liikuntasuoritteet/koko maa	7 144 200	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	5 715 360	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana

2.6 Jäähallit

2.6.1 Jääliikuntamuotojen suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan jääkiekko on 16. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Jääkiekkoa harrastaa noin 100 000 suomalaista 19–65-vuotiaista. Nuorten keskuudessa jääkiekko on 9. suosituin liikuntamuoto. Lajia harrastaa noin 100 000 nuorta suomalaista. Näin jääkiekkoa harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 200 000 (taulukko 44). Vuoteen 1994 verrattuna jääkiekko on saanut aikuisten keskuudessa lähes 35 000 uutta harrastajaa (+52 %). Sen sijaan nuorten keskuudessa jääkiekon harrastajamäärä on vähentynyt hieman runsaalla 10 000 harrastajalla vastaavana aikana (-10 %).

Saman tutkimuksen mukaan potentiaalisia uusia jääkiekon harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 49 000 henkilöä.

Taulukko 44. Jääkiekon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikunta-tutkimuksen mukaan.

Jääkiekko	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	112 500	129 000	116 000	105 000	101 000
19–65-vuotiaat	65 000	71 000	77 000	90 000	99 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					200 000

Luistelu on Suomessa yhtä suosittu harrastus kuin jääkiekko. Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan luistelua harrastaa 88 000 suomalaista aikuista ja laji on 17. suosituin liikuntamuoto aikuisväestön keskuudessa. Luistelu on 7. suosituin harrastus nuorten keskuudessa. Luistelua harrastaa Suomessa 115 000 nuorta. Näin lajilla on yhteensä hieman yli 200 000 harrastajaa (*taulukko 45*). Vuoteen 1994 verrattuna luistelu on saanut 51 000 uutta nuorta (+80 %) ja 21 000 uutta aikuista harrastajaa (+31 %). Tutkimuksen mukaan luistelulla on 48 000 potentiaalista uutta harrastajaa aikuisväestön keskuudessa.

Taulukko 45. Luistelun harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikunta-tutkimuksen mukaan.

Luistelu	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	64 000	92 000	125 000	121 000	115 000
19–65-vuotiaat	67 000	59 000	60 000	56 000	88 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					203 000

Kun tarkastelussa huomioidaan myös taitoluistelu, kaukalopallo ja ringette, on jääliikuntamuodoilla Suomessa Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä noin 450 000 harrastajaa. Tutkimuksen mukaan taitoluistelulla on yhteensä 26 500 harrastajaa, kaukalopallolla hieman vajaat 20 000 harrastajaa ja ringetellä 3 500 harrastajaa. Vuoteen 1994 verrattuna taitoluistelun suosio on ollut selvässä kasvussa nuorten keskuudessa. Kaukalopallon suosio on viiden viime vuoden aikana vähentynyt merkittävästi liikuntaa harrastavien aikuisten joukossa. Ringeten suosio on säilynyt samalla tasolla vuoteen 1994 verrattuna nuorten keskuudessa (*taulukot 46–48*).

Taulukko 46. Taitoluistelun harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Taitoluistelu	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	13 500	30 000	13 000	15 000	20 000
19–65-vuotiaat	5 000	8 000	alle 3 000	5 000	6 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					26 500

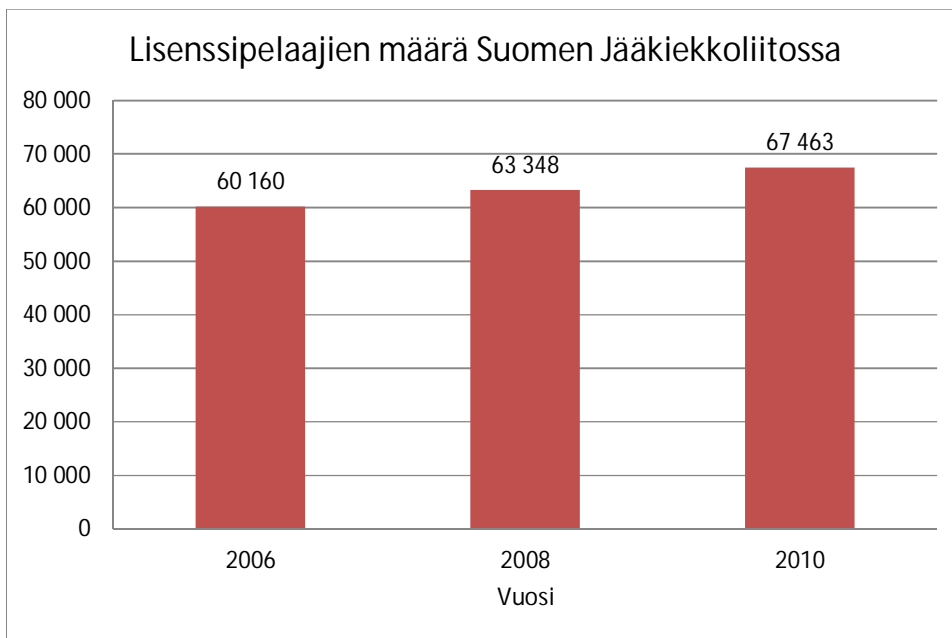
Taulukko 47. Kaukalopallon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Kaukalopallo	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat					
19–65-vuotiaat	64 000	55 000	47 000	47 000	19 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					19 500

Taulukko 48. Ringeten harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Ringette	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	3 500	3 500	4 000	3 500	3 500
19–65-vuotiaat					
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					3 500

Jääkiekkoliiton kotisivujen mukaan Suomen Jääkiekkoliittoon kuuluu 428 jäsenseuraa, joissa on yhteensä 2 976 joukkuetta. Kauden aikana Suomessa pelataan hieman yli 40 000 jääkiekko-ottelua. Jääkiekkoliittoon kuuluu hieman runsaat 67 000 lisenssipelaajaa. Lisenssipelaajien määrä on ollut kasvussa viiden viime vuoden aikana (*kuva 3*).

Kuva 3. Lisenssipelaajien määrän kehitys vuosina 2006–2010 Suomen Jääkiekkoliitossa.

2.6.2 Jäähallien ja jäähalliratojen lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa jäähallit on jaoteltu neljään ryhmään:

- harjoitusjäähalli, ei lämmitystä
- harjoitusjäähalli, lämmitys
- pieni kilpajäähalli
- suuri kilpajäähalli.

Tietokannan mukaan Suomessa oli helmikuussa 2012 yhteensä 204 jäähallia. Näistä harjoitushalleja ilman lämmitystä oli 70 kpl, lämmitettyjä harjoitushalleja 39 kpl, pieniä kilpahalleja 75 kpl ja suuria kilpahalleja 20 kpl.

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa jäähalleja oli yhteensä 48 kappaletta (*taulukot 49–51*).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta saadaan selville jäähallien lukumäärät tyypeittäin, mutta ei hallien sisältämien ratojen lukumääriä.

Taulukko 49. Jäähallien kokonaislukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Kaikki jäähallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	5	6	11
Espoo	3	5	8
Tampere	4	3	7
Vantaa	4	0	4
Turku	2	2	4
Oulu	4	0	4
Jyväskylä	3	0	3
Lahti	1	1	2
Hämeenlinna	1	2	3
Kotka	1	0	1
Heinola	1	0	1
Kohdekaupungit yhteensä	29	19	48
Koko Suomi	104	100	204

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 50. Harjoitusjäähallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Harjoitusjäähallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	4	4	8
Espoo	0	3	3
Tampere	1	2	3
Vantaa	2	0	2
Turku	2	0	2
Oulu	3	0	3
Jyväskylä	2	0	2
Lahti	0	1	1
Hämeenlinna	0	2	2
Kotka	1	0	1
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	15	12	27
Koko Suomi	52	57	109

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 51. Kilpajäähallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Kilpajäähallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	1	2	3
Espoo	3	2	5
Tampere	3	1	4
Vantaa	2	0	2
Turku	0	2	2
Oulu	1	0	1
Jyväskylä	1	0	1
Lahti	1	0	1
Hämeenlinna	1	0	1
Kotka	0	0	0
Heinola	1	0	1
Kohdekaupungit yhteensä	14	7	21
Koko Suomi	52	43	95

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määriteltä

Suomen Jääkiekkoliiton mukaan Suomessa on tällä hetkellä 218 jäähallia, joissa on yhteensä 250 jäärataa. Ainakaan Helsingin osalta liiton tiedot eivät ole täysin ajan tasalla. Helsingin muutokset huomioiden jääratoja on Suomessa 255 kpl. Liiton tietojen ja tarkennettujen Helsingin tietojen mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa on tällä hetkellä yhteensä 69 jäähallirataa, mikä tarkoittaa yhtä rataa noin 28 000 asukasta kohti. Asukasta kohti eniten jäähalliratoja on Heinolassa ja vähiten Vantaalla. Koko Suomessa on yksi jäähallirata noin 21 000 asukasta kohti (*taulukko 52*).

Taulukko 52. Jäähalliratojen lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Jääkiekkoliitto (2/2012)	Jäähalliradat	
Helsinki tarkennettu	kpl	asukasta/kpl
Helsinki	22	27 055
Espoo	10	25 219
Tampere	8	26 893
Vantaa	4	50 741
Turku	6	29 778
Oulu	4	35 934
Jyväskylä	5	26 399
Lahti	4	25 557
Hämeenlinna	3	22 432
Kotka	2	27 401
Heinola	1	20 205
Kohdekaupungit yhteensä	69	28 470
Koko Suomi	255	21 179

Tarkastelussa huomioitujen jäähallien sekä niissä olevien ratojen lukumäärät on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Helsinki	Ratoja (kpl)
Hartwall Areena	1
Hartwall Areena II	1
Helsingin jäähalli Areena + harjoitusjäähalli	2
Hernesaaren jäähalli (2)	2
Konalan jäähalli (2)	2
Malmin jäähalli (3)	3
Myllypuron jäähalli (2)	2
Oulunkylän jäähalli	1
Paloheinän jäähalli (2)	2
Pirkkolan jäähalli I	1
Pirkkolan jäähalli II	1
Salmisaaren liikuntakeskus (2)	2
Vuosaaren jäähalli (2)	2
Yhteensä	22

Espoo	Ratoja (kpl)
Espoonlahden forum	1
Espoonlahden harjoitushalli	1
Laaksoalahden harjoitusjäähalli	1
Laaksoalahden jäähalli	1
Matinkylän jäähalli I	1

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Matinkylän jäähalli II	1
Matinkylän jäähalli III	1
Reebok-arena, (Leppävaara)	2
Tapiolan monitoimiareena Barona	1
Yhteensä	10

Tampere	Ratoja (kpl)
Hervannan jäähalli (2)	2
Sentteri-Tampere	1
Tampereen harjoitushalli	1
Tampereen harjoitushalli	1
Tampereen jäähalli	1
Tesoman jäähalli	1
Tesoman jäähalli II	1
Yhteensä	8

Vantaa	Ratoja (kpl)
Myyrmäen jäähalli	1
Myyrmäen jäähalli II	1
Tikkurilan jäähalli II	1
Tikkurilan Valtti Areena	1
Yhteensä	4

Turku	Ratoja (kpl)
Impivaaran jäähalli	2
Turun Monitoimihalli Oy	1
Turku, Kupittaaan jäähalli	1
Varissuon jäähalli (2)	2
Yhteensä	6

Oulu	Ratoja (kpl)
Linnanmaan harjoitushalli	2
Oulun harjoitushalli, Raksila	1
Oulun jäähalli	1
Yhteensä	4

Jyväskylä	Ratoja (kpl)
Jyväskylän harjoitushalli (2)	2
Jyväskylän jäähalli	1
Jyväskylän minihalli	1
Tikkakoski	1
Yhteensä	5

Lahti	Ratoja (kpl)
Lahden jäähalli/Isku Areena	1
Launee, SOL Areena	3
Yhteensä	4

Hämeenlinna	Ratoja (kpl)
Ritari-areena	1
Metritiski-areena	1
Jääliikuntakeskus Hakio	2
Yhteensä	4

Kotka	Ratoja (kpl)
Kotkan jäähalli	1
Kotkan jäähalli II	1
Yhteensä	2

Heinola	Ratoja (kpl)
Heinolan jäähalli	1

2.6.3 Jäähallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

VTT on tutkinut jäähallien käyttöä ja käyttötaloutta useissa aiemmissa tutkimushankkeissa.

1990-luvulla valmistuneen Merkittävimpien liikuntapaikkojen käyttö ja talous -hankkeen empiiriseen aineistoon kuuluneiden harjoitusjäähallien keskimääräinen aukioloaika 4 200 tuntia vuodessa. Näissä harjoitusjäähalleissa kertyi keskimäärin 54 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa. Samassa tutkimuksessa tarkasteltiin myös kilpajäähalleja. Aineistoon kuuluneiden kilpajäähallien keskimääräinen aukioloaika oli 3 900 tuntia vuodessa, ja näissä kilpahalleissa kertyi keskimäärin 56 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.

Vuonna 1999 päättyneessä laajassa Kuntien vapaa-ajanpalvelujen ja -laitosten tunnuslukuvierailu -tutkimuksessa harjoitusjäähallien keskimääräiseksi aukioloajaksi muodostui 4 200 tuntia vuodessa ja keskimääräiseksi liikunnallisten käyntikertojen määräksi 73 000 käyntikertaa vuodessa. Tämän tutkimuksen mukaan kilpajäähallien keskimääräinen aukioloaika oli samaiset 4 200 tuntia vuodessa.

Vuonna 2006 valmistuneessa Tilateho-tutkimushankkeessa selvitettiin 14 kunnallisen jäähallin toteutuneet käyttötiedot. Selvityksen mukaan harjoitusjäähallit olivat avoinna keskimäärin 4 000 tuntia vuodessa ja kilpajäähallit 3 900 tuntia vuodessa. Liikunnallisia käyntikertoja kertyi tämän tutkimuksen mukaan harjoitusjäähalleissa keskimäärin 59 000 kpl yhtä jäärataa kohti vuodessa ja kilpajäähalleissa 57 000 kpl yhtä jäärataa kohti vuodessa.

Vuonna 2010 VTT:n ja KTI Kiinteistöieto Oy:n yhteistyönä toteuttamassa Kuntien kiinteistöjen tunnusluvut ja niiden vertailu -hankkeessa mukana olleiden jäähallien keskimääräinen aukioloaika oli 4 300 tuntia vuodessa.

Niin ikään vuonna 2010 päättyneessä Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -tutkimushankkeessa kartoitettiin useiden suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa sijait-

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

sevien jäähallien toteutuneita käyttötietoja. Tämän tutkimuksen mukaiset keskimääräiset toteutuneet käyttötiedot on jäähallityypeittäin esitetty *taulukossa 53*.

Taulukko 53. Jäähallien keskimääräisiä toteutuneita käyttötietoja jäähallityypeittäin. Lähde: Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -tutkimus.

	Harj. jäähallit	Harj. jäähallit	Keskisuuret	Suuret
	1 rata	2 rataa	kilpajäähallit	kilpajäähallit
Lkk / vuosi	75 000	140 000	70 000	60 000
Yleisöä / vuosi	0*	0*	45 000	160 000
Kävijät yhteensä / vuosi	75 000	140 000	115 000	220 000
Aukiolotuntia / vuosi	4 200	4 200	4 100	4 200
Lkk / aukiolotunti	18	33	17	14
Kävijää / aukiolotunti	18	33	28	52
Lkk / jäärata-m ² vuodessa	46	45	41	35
Lkk / N-m ² vuodessa**	26	23	15	6
Kävijää / N-m ² vuodessa**	26	23	25	24

* harjoitusjäähalleissa yleisömääriä ei yleensä tilastoida

** N-m² = koko jäähallirakennuksen nettopinta-ala

Tämän tutkimuksen yhteydessä selvitettiin kaikkiaan 56 jäähallin varattavissa olevat tuntimäärät ja varausasteet. Selvitys tehtiin nojautuen pääasiassa kaupunkien Timmi-varausjärjestelmistä saatuihin varaustietoihin vuosi- ja viikkotasolla. Varausasteet kartoitettiin yksityiskohtaisesti kahdelta edustavalta viikolta. Edustaviksi viikoiksi pyrittiin valitsemaan viikot 12 ja 46 vuodelta 2011. Joissakin tapauksissa kartoituksessa oli kuitenkin käytettävä muita viikkoja. Niiden jäähallien osalta, joiden varaustiedot eivät ole Timmi-varausjärjestelmän piirissä, kartoitus tapahtui erillisten varauslistojen perusteella. Tarkastelussa ei ole huomioitu hallien mahdollista jääajan ulkopuolista käyttöä (esim. rullakiekko tms. kesällä).

Kartoituksen mukaan jäähallien keskimääräinen aukioloaika (varattavissa olevat tunnit) on noin 4 100 tuntia vuodessa. Käyttöpäiviä jäähalleissa on keskimäärin 256 kappaletta. Jääradat ovat varattuna keskimäärin noin 3 000 tuntia vuodessa, jolloin jäärajojen keskimääräiseksi varausasteeksi muodostuu noin 75 % (*taulukko 54*). Kaupunkikohtaiset tiedot on esitetty *taulukoissa 55–76*.

Taulukko 54. Jääratojen varattavissa olevien tuntien, varattujen tuntien ja varausasteiden keskiarvot kaupungeittain.

	Jäärajoja kartoituksessa kpl	Varattavissa keskimäärin h / vuosi	Varattavissa keskimäärin vrk / vuosi	Varattuna keskimäärin h / vuosi	Varausaste keskimäärin %
Helsinki	15	4 043	245	2 400	59 %
Espoo	9	4 022	258	3 344	83 %
Tampere	5	4 214	267	3 255	78 %
Vantaa	4	3 919	238	2 916	74 %
Turku	4	4 494	272	3 413	75 %
Oulu	4	4 424	276	3 075	70 %
Jyväskylä	4	4 071	256	3 266	80 %
Lahti	4	4 088	256	2 524	62 %
Hämeenlinna	4	4 043	261	2 660	65 %
Kotka	2	3 413	228	2 774	81 %
Heinola	1	4 010	257	3 679	92 %
Yhteensä	56				
Keskimäärin		4 067	256	3 028	74 %

Taulukko 55. Helsingin jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet. Varattavissa olevat tuntimäärät tulevat tarkentumaan kohteittain.

	Varattavissa		Varattuna	Varausaste	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi	h/vuosi	%	
Helsingin jäähalli (Areena)	4 043	245	2 783	69 %	Viikko 6 / 2012
Helsingin jäähallin harjoitushalli	4 043	245	2 896	72 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Konala 1	4 043	245	2 179	54 %	Vakiovuorot 2011–2012
Konala 2	4 043	245	1 908	47 %	Vakiovuorot 2011–2012
Hernesaari 1	4 043	245	2 074	51 %	Vakiovuorot 2011–2012
Hernesaari 2	4 043	245	1 881	47 %	Vakiovuorot 2011–2012
Paloheinä 1	4 043	245	3 028	75 %	Vakiovuorot 2011–2012
Paloheinä 2	4 043	245	2 765	68 %	Vakiovuorot 2011–2012
Malmi 1	4 043	245	2 590	64 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Malmi 2	4 043	245	2 686	66 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Malmi 3	4 043	245	2 581	64 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Salmisaari 1	4 043	245	2 266	56 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Salmisaari 2	4 043	245	2 170	54 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Vuosaari 1	4 043	245	1 943	48 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Vuosaari 2	4 043	245	2 258	56 %	Viikot 6 ja 7 / 2012
Keskimäärin	4 043	245	2 400	59 %	

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 56. Helsingin jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Helsingin jäähalli (Areena)	52 %	67 %	76 %	73 %	88 %	58 %	70 %
Helsingin jäähallin harj.halli	64 %	73 %	89 %	88 %	71 %	44 %	73 %
Konala 1	47 %	42 %	42 %	48 %	39 %	79 %	79 %
Konala 2	45 %	42 %	42 %	30 %	18 %	73 %	79 %
Hernesaari 1	45 %	45 %	42 %	45 %	45 %	62 %	73 %
Hernesaari 2	44 %	44 %	42 %	44 %	26 %	53 %	73 %
Paloheinä 1	61 %	79 %	67 %	67 %	70 %	88 %	94 %
Paloheinä 2	55 %	62 %	61 %	70 %	50 %	88 %	94 %
Malmi 1	48 %	73 %	64 %	56 %	56 %	70 %	82 %
Malmi 2	52 %	76 %	67 %	56 %	58 %	79 %	79 %
Malmi 3	42 %	68 %	73 %	53 %	58 %	74 %	79 %
Salmisaari 1	52 %	52 %	42 %	42 %	59 %	64 %	82 %
Salmisaari 2	48 %	48 %	42 %	48 %	42 %	64 %	82 %
Vuosaari 1	45 %	36 %	39 %	52 %	30 %	64 %	70 %
Vuosaari 2	48 %	55 %	48 %	48 %	48 %	70 %	73 %
Keskimäärin	50 %	57 %	56 %	55 %	51 %	68 %	79 %

Taulukko 57. Espoon jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Espoonlahti	4 804	308	4 010	83 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Espoonlahti, harj.	3 679	236	2 680	73 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Laakso-lahti	3 506	225	2 949	84 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Laakso-lahti., harj.	4 477	287	3 618	81 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Matinkylä	3 679	236	3 169	86 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Matinkylä, harj. (II)	4 006	257	3 396	85 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Matinkylä, harj. (III)	4 006	257	3 584	89 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Reebok Areena					
Reebok	2 057*	132	1 662	81 %	Vain viikko 46 / 2011
Reebok Areena CCM	2 057*	132	1 612	78 %	Vain viikko 46 / 2011
Keskimäärin	4 022**	258**	3 344**	83 %	

* käytettävissä vain syyskauden varaustiedot, ** keskiarvo ilman Reebok Areenan tietoja

Taulukko 58. Espoon jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Espoonl. jäähalli	75 %	80 %	86 %	91 %	56 %	100 %	100 %
Espoonl. jäähalli, harj.	75 %	66 %	63 %	55 %	67 %	94 %	95 %
Laaksol. jäähalli	56 %	88 %	88 %	91 %	69 %	100 %	100 %
Laaksol. jäähalli, harj.	70 %	59 %	78 %	86 %	89 %	93 %	93 %
Matinkylän jäähalli	59 %	91 %	91 %	91 %	75 %	100 %	100 %
Matinkylän harj.h. II	100 %	78 %	64 %	78 %	83 %	97 %	97 %
Matinkylän harj.h. III	91 %	95 %	98 %	61 %	95 %	93 %	95 %
Reebok Areena Reebok	81 %	50 %	83 %	81 %	84 %	93 %	97 %
Reebok Areena CCM	63 %	75 %	73 %	67 %	84 %	93 %	97 %
Keskimäärin	75 %	76 %	80 %	78 %	78 %	96 %	97 %

Taulukko 59. Tampereen jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Tampereen jäähalli	4 000	250	3 015	75 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Tampereen harjoitus- jäähalli	3 900	260	3 562	91 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Hervanta 1	4 560	285	3 158	69 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Hervanta 2	4 560	285	3 528	77 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Tesoman jäähalli	4 048	253	3 011	74 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Keskimäärin	4 214	267	3 255	78 %	

Taulukko 60. Tampereen jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Tampereen jäähalli	77 %	87 %	72 %	75 %	70 %	60 %	88 %
Tampereen harjoitusjäähalli	94 %	97 %	86 %	95 %	84 %	84 %	99 %
Hervanta 1	75 %	73 %	67 %	61 %	74 %	72 %	63 %
Hervanta 2	63 %	85 %	84 %	84 %	78 %	69 %	79 %
Tesoman jäähalli	72 %	70 %	63 %	74 %	81 %	93 %	68 %
Keskimäärin	76 %	82 %	74 %	78 %	77 %	75 %	79 %

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 61. Vantaan jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Myyrmäki 1	3 944	239	2 877	73 %	Vakiovuorot 2011–2012
Myyrmäki 2	3 944	239	2 970	75 %	Vakiovuorot 2011–2012
Valtti Areena	3 894	236	2 756	71 %	Viikot 8 ja 9 / 2012
Tikkurilan harjoitushalli	3 894	236	3 060	79 %	Viikot 8 ja 9 / 2012
Keskimäärin	3 919	238	2 916	74 %	

Taulukko 62. Vantaan jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Myyrmäki 1	62 %	71 %	74 %	52 %	62 %	95 %	94 %
Myyrmäki 2	68 %	77 %	64 %	62 %	70 %	95 %	91 %
Valtti Areena	86 %	68 %	67 %	58 %	42 %	92 %	82 %
Tikkurilan harjoitushalli	79 %	79 %	83 %	58 %	67 %	100 %	85 %
Keskimäärin	74 %	74 %	72 %	57 %	60 %	96 %	88 %

Taulukko 63. Turun jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Impivaara 1	5 092	310	4 279	84 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Impivaara 2	5 092	310	4 246	83 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Varissuo 1	3 896	233	2 484	64 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Varissuo 2	3 896	233	2 642	68 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Keskimäärin	4 494	272	3 413	75 %	

* Turun kaupungin oman tilaston mukaan varausasteet vuonna 2010 Impivaaran halleissa 80% ja Varissuon halleissa 71%

Taulukko 64. Turun jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Impivaara 1	83 %	79 %	79 %	84 %	88 %	89 %	87 %
Impivaara 2	76 %	84 %	78 %	82 %	87 %	89 %	89 %
Varissuo 1	41 %	56 %	65 %	52 %	71 %	84 %	80 %
Varissuo 2	59 %	53 %	71 %	59 %	66 %	85 %	84 %
Keskimäärin	65 %	68 %	73 %	69 %	78 %	87 %	85 %

Taulukko 65. Oulun jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Oulun jäähalli	3 379*	215	2 600	77 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Raksilan harjoitushalli	5 085	304	2 861	56 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Linnanmaa 1	4 616	293	3 418	74 %	Viikot 11 ja 46 / 2011
Linnanmaa 2	4 616	293	3 422	74 %	Viikot 11 ja 46 / 2011
Keskimäärin	4 424	276	3 075	70 %	

* remontissa elo–syyskuussa

Taulukko 66. Oulun jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Oulun jäähalli	77 %	75 %	73 %	74 %	73 %	81 %	87 %
Raksilan harjoitushalli	39 %	49 %	56 %	60 %	58 %	64 %	70 %
Linnanmaa 1	74 %	81 %	72 %	77 %	63 %	69 %	84 %
Linnanmaa 2	67 %	81 %	63 %	70 %	63 %	87 %	91 %
Keskimäärin	64 %	71 %	66 %	70 %	64 %	75 %	83 %

Taulukko 67. Jyväskylän jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Kilpajäähalli	4 191	254	3 531	84 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Harjoitusjäähalli 1	4 240	265	3 339	79 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Harjoitusjäähalli 2	4 464	279	3 755	84 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Jäähalli, Tikkakoski	3 390	226	2 441	72 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Keskimäärin	4 071	256	3 266	80 %	

Taulukko 68. Jyväskylän jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Kilpajäähalli	82 %	81 %	87 %	79 %	82 %	90 %	88 %
Harjoitusjäähalli 1	72 %	76 %	82 %	79 %	91 %	80 %	72 %
Harjoitusjäähalli 2	87 %	78 %	81 %	77 %	88 %	90 %	89 %
Jäähalli, Tikkakoski	58 %	66 %	72 %	63 %	60 %	93 %	92 %
Keskimäärin	75 %	75 %	81 %	74 %	80 %	88 %	85 %

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 69. Lahden jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
SOL Areena 1 Raita Sport	4 096	256	2 770	68 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
SOL Areena 2 YIT	4 096	256	2 153	53 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
SOL Areena 3 Lahti Aqua	4 096	256	2 382	58 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
ISKU Areena	4 064	254	2 789	69 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Keskimäärin	4 088	256	2 524	62 %	

Taulukko 70. Lahden jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
SOL Areena 1 Raita Sport	61 %	58 %	63 %	69 %	72 %	73 %	78 %
SOL Areena 2 YIT	34 %	41 %	50 %	44 %	50 %	69 %	80 %
SOL Areena 3 Lahti Aqua	45 %	52 %	53 %	56 %	63 %	66 %	72 %
ISKU Areena	67 %	67 %	70 %	66 %	70 %	67 %	72 %
Keskimäärin	52 %	54 %	59 %	59 %	64 %	69 %	76 %

Taulukko 71. Hämeenlinnan jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Ritari	3 653	240	2 245	61 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Metritiski	3 228	214	1 838	57 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Hakio Reebok	4 646	295	3 219	69 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Hakio Intersport	4 646	295	3 339	72 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Keskimäärin	4 043	261	2 660	65 %	

Taulukko 72. Hämeenlinnan jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Ritari	49 %	55 %	61 %	59 %	61 %	68 %	80 %
Metritiski	37 %	60 %	56 %	52 %	53 %	63 %	82 %
Hakio Reebok	54 %	65 %	62 %	78 %	78 %	77 %	73 %
Hakio Intersport	61 %	71 %	77 %	69 %	66 %	78 %	83 %
Keskimäärin	50 %	63 %	64 %	64 %	65 %	71 %	79 %

Taulukko 73. Kotkan jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Kotkan kilpajäähalli	3 675	245	2 953	80 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Kotkan harjoitusjäähalli	3 150	210	2 595	82 %	Viikot 12 ja 46 / 2011
Keskimäärin	3 413	228	2 774	81 %	

Taulukko 74. Kotkan jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Kotkan kilpajäähalli	76 %	86 %	84 %	81 %	49 %	94 %	91 %
Kotkan harjoitusjäähalli	69 %	96 %	81 %	68 %	85 %	86 %	91 %
Keskimäärin	72 %	91 %	83 %	75 %	67 %	90 %	91 %

Taulukko 75. Heinolan jääratojen varattavissa olevat tunnit, varatut tunnit ja varausasteet.

	Varattavissa		Varattuna h/vuosi	Varausaste %	Kartoitusperusteet
	h/vuosi	vrk/vuosi			
Heinolan jäähalli	4 010	257	3 679	92 %	Vakiovuorot 2011–2012

Taulukko 76. Heinolan jääratojen varausasteet eri viikonpäivinä.

	ma	ti	ke	to	pe	la	su
Heinolan jäähalli	86 %	92 %	95 %	90 %	97 %	95 %	87 %

Taulukoissa 77–82 on esitetty jäähalleissa tilastoituja vuosittaisia kävijämääriä (liikunnallisia käyntikertoja). Kaupunkikohtaiset keskiarvot vaihtelevat välillä 47 000–79 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa. Kaikkien taulukoissa esitettyjen kohteiden keskiarvoksi muodostuu 58 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.

Kaupunkien tilastoista käy ilmi, että suurissa kilpajäähalleissa kokonaiskävijämäärät ovat korkeita. Esimerkiksi Tampereen Hakametsän hallissa kokonaiskävijämäärä on viime vuosina vaihdellut tasolla 400 000–500 000 kävijää vuodessa ja Oulun jäähallin osalta tasolla 250 000–350 000 kävijää vuodessa.

Taulukko 77. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) Helsingin jäähalleissa.

Kävijää/vuosi		
Oulunkylän jäähalli	53 266	v. 2010
Pirkkolan jäähalli 1	68 115	v. 2010
Pirkkolan jäähalli 2	68 115	v. 2010
Keskimäärin	63 165	

Taulukko 78. Vuosittaisia kävijämääriä Espoon jäähalleissa.

Kävijää/vuosi		
Espoonlahti	36 221	v. 2010
Espoonlahti, harj.	68 577	v. 2010
Laaksoalahti	84 955	v. 2010
Laaksoalahti, harj.	74 413	v. 2010
Matinkylä	93 641	v. 2010
Matinkylä, harj. (II)	97 598	v. 2010
Matinkylä, harj. (III)	97 598	v. 2010
Reebok Areena Reebok		
Reebok Areena CCM		
Keskimäärin	79 000	

Taulukko 79. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) Tampereen jäähalleissa.

Kävijää/vuosi		
Tampereen jäähalli		
Tampereen harjoitusjäähalli	62 946	v. 2009
Hakametsä 3	49 267	v. 2009
Hervanta 1	65 858	v. 2009
Hervanta 2	65 858	v. 2009
Tesoman jäähalli	45 958	v. 2009
Tesoma 2	41 563	v. 2009
Keskimäärin	55 242	

Taulukko 80. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) Turun jäähalleissa.

Kävijää/vuosi		
Impivaara 1	57 477	v. 2010
Impivaara 2	57 477	v. 2010
Varissuo 1	41 295	v. 2009
Varissuo 2	41 295	v. 2009
Keskimäärin	49 386	

Taulukko 81. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) Oulun jäähalleissa.

Kävijää/vuosi		
Oulun jäähalli	53 484	v. 2010
Raksilan harjoitushalli		v. 2010
Linnanmaa 1	52 436	v. 2010
Linnanmaa 2	52 436	v. 2010
Keskimäärin	52 785	

Taulukko 82. Vuosittaisia kävijämääriä (liikunnalliset käyntikerrat) Kotkan jäähalleissa.

Kävijää/vuosi		
Kotkan kilpajäähalli	46 765	v. 2010
Kotkan harjoitusjäähalli	46 765	v. 2010
Keskimäärin	46 765	

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Jäähallien keskimääräinen aukioloaika jääliikuntakäytössä on noin 4 000 tuntia vuodessa
- Jäähallien käyttöaste on jääliikuntakäytön aikana noin 75 prosenttia aukioloajasta
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 3 000 käytettyä jääliikuntatuntia yhtä jäärataa kohti vuoden aikana
- Halleissa käy keskimäärin noin 60 000 jääliikuntaa harrastavaa kävijää vuodessa.

Hallien vuorovarausten tarkastelu osoitti, että keskimääräinen harjoitusvuoron pituus on jäähalleissa noin 75 minuuttia.

2.6.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen jäähalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen jäähalleissa kertyy yhteensä noin 19 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä jäällä on noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä hieman runsasta 15 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen jäähalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 83*.

Taulukko 83. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen jäähalleissa vuoden aikana.

Jääradan aukioloaika keskimäärin	4 000	h/vuosi
Jääradan käyttöaste keskimäärin	75 %	
Käytetyt tunnit/jäärata keskimäärin	3 000	h/jäärata vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	25	harrastajaa/jäärata käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/jäärata keskimäärin	75 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per jäärata vuodessa
Jääratoja	255	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	19 125 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta kaikilla jääradoilla
Keskimääräinen vuoron pituus	1,25	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/jäärata	60 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	15 300 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana

2.7 Squash-hallit

2.7.1 Squashin suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan squash on 33. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Squashia harrastaa hieman vajaat 15 000 suomalaista 19–65-vuotiasta. Lajin suosio nuorten ja seniorikansalaisten keskuudessa on niin vähäinen, että sen harrastajamääriä ei näiltä osin ole ilmoitettu uusimmassa kansallisessa liikuntatutkimuksessa lainkaan. Aiemmissä tutkimuksissa squashilla on nuorten keskuudessa ollut noin 2 000–3 000 harrastajaa. Edelleen nuoria-kin squashin harrastajia on, joten squashin kokonaisharrastajamääränä voitaneen pitää lukua noin 16 000 (*taulukko 84*).

Aikuisväestön keskuudessa squashin harrastajamäärä on vähentynyt noin 60 000 harrastajalla vuoteen 1994 verrattuna (-81 %). Saman tutkimuksen mukaan squashilla on 13 000 uutta potentiaalista harrastajaa aikuisväestön keskuudessa.

Taulukko 84. Squashin harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat					1 500*
19–65-vuotiaat	75 000	51 000	28 000	25 000	14 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					16 000

* arvio edellisten vuosien tietojen perusteella

Suomen Squashliiton verkkosivuilta ilmenee, että Suomessa toimii noin 30 squash-seuraa. Seuroissa on viime vuosina ollut yhteensä noin 1 200–1 300 jäsentä. Suomen Squashliitto ei ole tehnyt tai teettänyt tarkempia selvityksiä squashin harrastajamääristä Suomessa viime aikoina.

2.7.2 Squash-hallien ja squashkenttien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa squash-hallit on jaoteltu kahteen ryhmään: pienet squash-hallit (1–2 squash-kenttää) ja suuret squash-hallit (≥ 3 squash-kenttää).

Tietokannan mukaan Suomessa oli helmikuussa 2012 yhteensä 106 squash-hallia, joista 76 kpl oli pieniä squash-halleja ja 30 kpl suuria squash-halleja.

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa squash-halleja oli yhteensä 26 kappaletta (taulukot 85–87).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta ilmenee squash-hallien lukumäärät, mutta ei hallien sisältämien squash-kenttien lukumääriä.

Taulukko 85. Squash-hallien kokonaislukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Squash-hallit yhteensä (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	12	12
Espoo	0	3	3
Tampere	0	1	1
Vantaa	0	2	2
Turku	0	0	0
Oulu	0	1	1
Jyväskylä	1	3	4
Lahti	0	2	2
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	1	1
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	1	25	26
Koko Suomi	34	72	106

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritelty

Taulukko 86. Pienten squash-hallien (1–2 squash-kenttää) lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Pienet squash-hallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	7	7
Espoo	0	0	0
Tampere	0	1	1
Vantaa	0	1	1
Turku	0	0	0
Oulu	0	0	0
Jyväskylä	0	1	1
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	0	0
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	0	10	10
Koko Suomi	27	49	76

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 87. Suurten squash-hallien (≥ 3 squash-kenttää) lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Suuret squash-hallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	5	5
Espoo	0	3	3
Tampere	0	0	0
Vantaa	0	1	1
Turku	0	0	0
Oulu	0	1	1
Jyväskylä	1	2	3
Lahti	0	2	2
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	1	1
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	1	15	16
Koko Suomi	7	23	30

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Suomen Squashliiton verkkosivuilta löytyi helmikuussa 2012 yhteensä 93 squash-hallin yhteystiedot. Sivuilta saatavien tietojen mukaan näissä halleissa olisi yhteensä 221 squash-kenttää. Tämä halliluettelo on kuitenkin viimeksi päivitetty vuonna 2005, joten on ilmeistä, että muutoksia on tapahtunut.

Joillakin näistä halleista on edelleen ajan tasalla olevat kotisivut, joista käy ilmi myös kenttien lukumäärät. Useiden hallien osalta niiden toiminnassa olo ja kenttien lukumäärät oli selvitettävä puhelintiedustelulla.

Käymällä läpi sekä Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaiset squash-hallit että Squashliiton sivuilta löytyvät squash-hallit tullaan johtopäätökseen, että Suomessa on tällä hetkellä toiminnassa yhteensä 78 squash-kenttiä sisältävää squash-hallia tai muuta kiinteistöä. Näissä kohteissa on selvityksen perusteella yhteensä 187 squash-kenttää.

Squashin suosion hiipumisen myötä monia squash-kenttiä on viime vuosina purettu tai niiden käyttötarkoitusta on muutettu.

Useammassakin hallissa lajin hiipuvaa suosiota on yritetty kompensoida kenttien monikäytöllä. Monissa halleissa squash-kentillä harrastetaan muitakin liikuntamuotoja, kuten esimerkiksi racquetballia, pöytätennistä, koripallon harjoittelua, seinäkiipeilyä ja tanssiliikunnan harjoittelua.

Selvityksen mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa on tällä hetkellä yhteensä 92 squash-kenttää, mikä tarkoittaa yhtä kenttää noin 21 000 asukasta kohti. Asukasta kohti selvästi eniten kenttiä on Espoossa ja Lahdessa. Hämeenlinnassa ja Heinolassa ei ole tällä hetkellä yhtään squash-kenttää. Kotkassa, Turussa ja Vantaalla kenttiä on asukasluokun suhteutettuna varsin vähän. Koko Suomessa on yksi squash-kenttä noin 29 000 asukasta kohti (*taulukko 88*).

Taulukko 88. Squash-kenttien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Squash-kentät	
Suomen Squashliitto (2/2012)		
Kyselytutkimus VTT (2/2012)	kpl	Asukasta/kenttä
Helsinki	28	21 258
Espoo	20	12 609
Tampere	10	21 514
Vantaa	5	40 592
Turku	4	44 668
Oulu	9	15 970
Jyväskylä	7	18 856
Lahti	8	12 779
Hämeenlinna	0	
Kotka	1	54 802
Heinola	0	
Kohdekaupungit yhteensä	92	21 353
Koko Suomi	187	28 880

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Tarkastelussa huomioitujen squash-hallien sekä niissä olevien kenttien lukumäärät on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Helsinki	Kenttiä
Hotelli Pasila	3
Elixia Tali	1
Merihaan Palloiluhalli	10
Malmin liiketalousinstituutti	2
Myllypuron tenniskeskus/Finland Tennis Club	2
Talihalli	6
Tapanilan urheilukeskus	2
Unisport, keskustakampus	2
Yhteensä	28

Espoo	Kenttiä
Esport Center	10
Espoonlahti squash	4
3A Sport Liikuntakeskus	4
Freedom Fund Areena	2
Yhteensä	20

Tampere	Kenttiä
Go-Go Park, Tampere	6
Hotelli Rosendahl	1
Tampereen Tenniskeskus	3
Yhteensä	10

Vantaa	Kenttiä
Forever Hiekkaharju (ent. Crossi)	1
Myyrmäen jäähallin squash	4
Yhteensä	5

Turku	Kenttiä
Manhattan Sport Center	4

Oulu	Kenttiä
Liikuntakeskus Hukka	4
Nallisport	5
Yhteensä	9

Jyväskylä	Kenttiä
Hippoksen monitoimitalo	4
Liikuntakeskus Hutunki	3
Yhteensä	7

Lahti	Kenttiä
Forever Lahti (entinen Nick-s sportclub)	1
Lahden Tennis & Squash keskus	5
Joutjärven Palloilukeskus	2
Yhteensä	8

Kotka	Kenttiä
Kotkan liikuntakeskus	1

2.7.3 Squash-hallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

Uutta tutkittua tietoa Squash-hallien aukioloajoista, käyttöasteista ja kävijämääristä ei ole saatavilla. Hallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät vaihtelevat paljon.

VTT:n aiempien tutkimusten mukaan squash-hallien aukioloajat ovat samaa suuruusluokkaa kuin tennishalleillakin. 1990-luvun alussa ilmestyneessä Opetusministeriön Liikuntapaikka-julkaisussa 36 (Tennishallien toimivuus ja taloudellisuus) on esitetty 33 tennishallin käyttötiedot. Julkaisun mukaan tennishallien viikoittaiset aukioloajat vaihtelivat sisäpelikaudella välillä 60–126 tuntia viikossa ja aukioloajan keskiarvo oli 97 tuntia viikossa. Vuositasolle yleistettynä tämä tarkoittaa noin 3 700 tunnin aukioloaikaa vuodessa.

VTT:n aiempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen yhteydessä suoritettujen asiantuntija-haastattelujen perusteella voidaan todeta, että squash-kenttien käyttöasteet ovat yleensä selvästi alhaisempia kuin esimerkiksi sisätenniskenttien (n. 70 %) tai sulkapallokenttien (n. 60 %). Poikkeuksiakin tietysti löytyy.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Squash-hallien aukioloaika on nykyisin talvikaudella keskimäärin noin 95 tuntia viikossa
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 3 600 tunnin aukioloaikaa talvikauden aikana
- Squash-kenttien käyttöaste on nykyisin talvikauden aikana keskimäärin noin 40 prosenttia aukioloajasta
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 1 400 käytettyä tuntia yhtä kenttää kohti talvikauden aikana.

Squash-hallien kävijämääristä ei ole olemassa luotettavaa kattavaa tilastoa. Squashia kuitenkin pelataan ja harjoitellaan lähes poikkeuksetta kaksinpelimuotoisesti. Siten keskimäärin 2 pelaajaa per kenttä kentän käyttöaikana on sopiva squash-kentän käyttäjämäärän arviointiperuste. Näin ollen yhtä squash-kenttää kohti Suomessa kertyy keskimäärin hieman vajaat 3 000 liikunnallista käyntikertaa talvikauden aikana.

VTT:n aiemmista tutkimuksista käy ilmi, että squash-halliasiakkaan keskimääräinen viipymä squash-kentällä on yleensä noin 60 minuuttia per käynti.

Jotkut squash-hallit ovat avoinna myös kesäaikana, joskin niiden aukioloajat ovat kesällä yleensä selvästi lyhempiä ja kenttien käyttö vähäisempää kuin talviaikana.

2.7.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen squash-halleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen squash-halleissa kertyy yhteensä noin 570 000 tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Arvion mukaan liikuntaa harrastavien kokonaismäärä on sama eli noin 570 000 kävijää vuodessa. Arviolaskelma on esitetty taulukossa 89.

Taulukko 89. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen squash-halleissa vuoden aikana.

Talvipelikausi (syyskuu–toukokuu):		
Kenttien aukioloaika keskimäärin	3 600	h/vuosi
Kenttien käyttöaste keskimäärin	40 %	
Käytetyt tunnit/kenttä keskimäärin	1 440	h/kenttä vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	2,00	harrastajaa/kenttä käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/kenttä keskimäärin	2 880	tunnin pituista liikuntasuoritetta per kenttä vuoden aikana
Squash-kenttiä	187	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	538 560	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Keskimääräinen vuoron pituus	1,00	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia *kävijöitä/kenttä	2 880	liikuntaa harrastavaa kävijää per kenttä vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	538 560	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Kesäpelikausi (kesäkuu–elokuu):		
Kesäpelikauden lisä	5 %	
Liikuntasuoritteet/koko maa	26 928	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	26 928	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Koko vuosi yhteensä:		
Liikuntasuoritteet/koko maa	565 488	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	565 488	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana

2.8 Tennishallit

2.8.1 Tenniksen suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan tennis on 20. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Sitä harrastaa noin 80 000 suomalaisista 19–65-vuotiaista. Laji on melko suosittu liikuntamuoto myös nuorten ja seniorikansalaisten keskuudessa. Tennistä harrastaa noin 24 000 nuorta ja noin 6 500 yli 65-vuotiaasta. Näin ollen tennistä harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 110 500 (*taulukko 90*). Vuoteen 1994 verrattuna laji on saanut nuorten keskuudessa 8 000 uutta harrastajaa (+50 %). Sen sijaan aikuisväestön keskuudessa tenniksen harrastajamäärä on vähentynyt 27 000 harrastajalla vastaavana aikana (-25 %). Tutkimuksen mukaan potentiaalisia tenniksen harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 74 000 henkilöä ja senioriväestön keskuudessa 4 000 henkilöä.

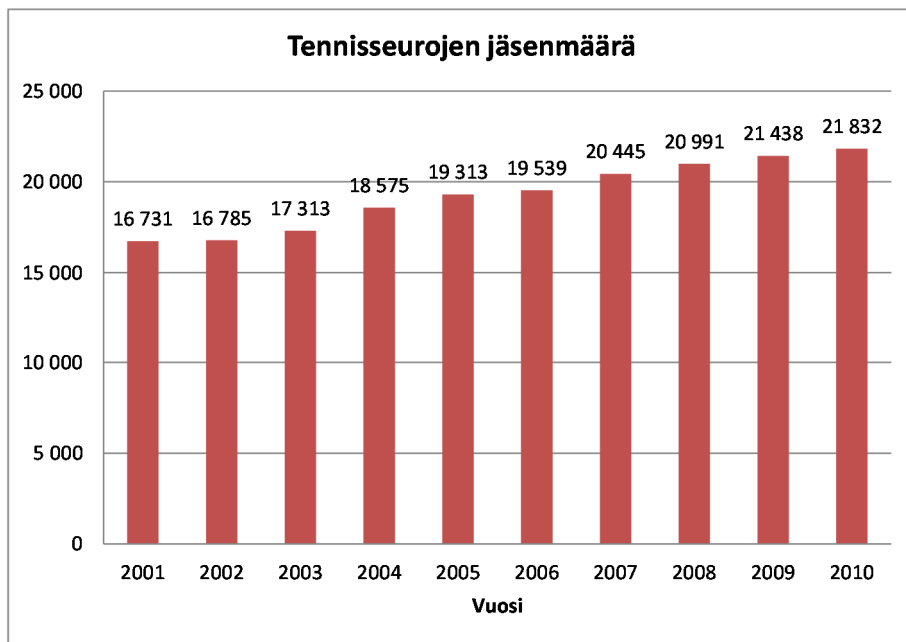
Taulukko 90. Tenniksen harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikunta-tutkimuksen mukaan.

	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	16 000	18 500	24 000	28 000	24 000
19–65-vuotiaat	107 000	93 000	78 000	76 000	80 000
66–79-vuotiaat					6 500
Yhteensä					110 500

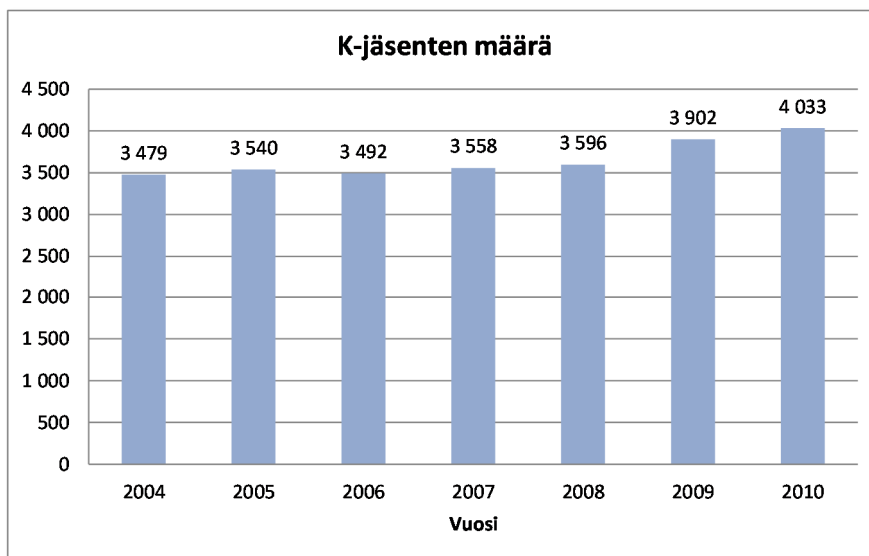
Vuonna 2010 Suomen Tennisliittoon kuuluvissa tennisseuroissa oli yhteensä lähes 22 000 jäsentä. Tennisseurojen jäsenmäärä on ollut hienoisessa kasvussa viime vuosikymmenen aikana (*kuva 4*).

Suomen Tennisliiton alaisiin virallisiin kilpailuihin osallistuminen edellyttää kilpailulisenssin lunastamista. Tällaisia kilpajäseniä eli K-jäseniä oli Suomen Tennisliitossa vuonna 2010 yhteensä noin 4 000. Myös kilpajäsenten lukumäärä on ollut hienoisessa kasvussa viime vuosien aikana (*kuva 5*).

Suomen Tennisliitto ei ole tehnyt tai teettänyt tarkempia selvityksiä tenniksen harrastajamääristä Suomessa viime aikoina. Tenniksen suosio Suomessa oli korkeimmillaan 1980-luvun loppupuolella. Vielä 1990-luvun alussa Suomessa oli Tennisliiton arvion mukaan noin 300 000 tenniksen harrastajaa, mikä ilmenee muun muassa tenniskenttien suunnitteluohjeista (RT 97 - 10450).

Kuva 4. Jäsenmäärän kehitys vuosina 2001–2010 Suomen Tennisliittoon kuuluvissa tennisseuroissa.

Kuva 5. Kilpailulisenssin omaavien K-jäsenten lukumäärän kehitys vuosina 2001–2010 Suomen Tennisliitossa.

2.8.2 Tennishallien ja sisätenniskenttien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa tennishallit on jaoteltu kahteen ryhmään: pienet tennishallit (1–2 tenniskenttää) ja suuret tennishallit (≥ 3 tenniskenttää).

Tietokannan mukaan Suomessa oli tammikuussa 2012 yhteensä 101 tennishallia, joista 75 kpl oli pieniä tennishalleja ja 26 kpl suuria tennishalleja.

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa tennishalleja oli yhteensä 37 kappaletta (*taulukot 91–93*).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta ilmenee tennishallien lukumäärät, mutta ei hallien sisältämien tenniskenttien lukumääriä.

Taulukko 91. Tennishallien kokonaislukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (1/2012)	Tennishallit yhteensä (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	18	18
Espoo	0	5	5
Tampere	0	1	1
Vantaa	0	3	3
Turku	0	1	1
Oulu	0	1	1
Jyväskylä	0	2	2
Lahti	0	1	1
Hämeenlinna	1	1	2
Kotka	0	2	2
Heinola	0	1	1
Kohdekaupungit yhteensä	1	36	37
Koko Suomi	14	87	101

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritelty

Taulukko 92. Pienten tennishallien (1–2 tenniskenttää) lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (1/2012)	Pienet tennishallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	10	10
Espoo	0	1	1
Tampere	0	1	1
Vantaa	0	0	0
Turku	0	0	0
Oulu	0	0	0
Jyväskylä	0	0	0
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	1	0	1
Kotka	0	2	2
Heinola	0	1	1
Kohdekaupungit yhteensä	1	15	16
Koko Suomi	12	63	75

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Taulukko 93. Suurten tennishallien (≥ 3 tenniskenttää) lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (1/2012)	Suuret tennishallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	8	8
Espoo	0	4	4
Tampere	0	0	0
Vantaa	0	3	3
Turku	0	1	1
Oulu	0	1	1
Jyväskylä	0	2	2
Lahti	0	1	1
Hämeenlinna	0	1	1
Kotka	0	0	0
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	0	21	21
Koko Suomi	2	24	26

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Suomen Tennisliiton verkkosivuilta löytyi helmikuussa 2012 yhteensä 82 tenniskeskuksen yhteystiedot. Useilla näistä keskuksista on ajan tasalla olevat kotisivut, joista käy ilmi myös kenttien lukumäärät. Joidenkin tennishallien osalta kenttien lukumäärät oli selvitetty puhelintiedustelulla.

Käymällä läpi sekä Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaiset tennishallit että Tennisliiton sivuilta löytyvät tenniskeskukset tullaan johtopäätökseen, että Suomessa on tällä hetkellä toiminnassa yhteensä noin 100 sisätenniskenttiä sisältävää tenniskeskusta tai tennishallia. Näissä kohteissa on yhteensä 305 pääasiassa tenniskäyttöön tarkoitettua kenttää. Tarkastelussa on huomioitu sekä kiinteät tennishallit että ylipainehallit.

Tämänhetkinen sisätenniskenttien lukumäärä Suomessa on samalla tasolla kuin 1990-luvun alussakin. Tuolloin Suomessa oli Tennisliiton tietojen mukaan yhteensä noin 300 sisätenniskenttää. 1990-luvun lamavuosina useampia tennishalleja ajautui taloudellisiin vaikeuksiin ja niiden toiminta joko lakkautettiin tai niiden käyttötarkoitusta muutettiin. Lamavuosien jälkeenkin monia sisätenniskenttiä on muutettu muuhun käyttöön osin tenniksen hivenen hiipuneesta kysynnästä johtuen, mutta erityisesti myös taloudellisista seikoista johtuen. Sisätenniskenttiä vallanneita liikuntamuotoja ovat olleet erityisesti salibandy, sulkapallo ja yleinen kuntosali- ja liikuntakeskustoiminta. Sisätenniskenttien kokonaismäärä ei kuitenkaan ole vähentynyt, koska erityisesti suuriin kaupunkeihin ja kasvu-keskuksiin on viime aikoina rakennettu merkittävässä määrin uusia kenttiä.

Selvityksen mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa on tällä hetkellä yhteensä 169 sisätenniskenttää, mikä tarkoittaa yhtä kenttää noin 12 000 asukasta kohti. Asukasta kohti selvästi eniten kenttiä on Espoossa ja Helsingissä ja vähiten Jyväskylässä ja Lahdessa. Koko Suomessa on yksi sisätenniskenttä noin 18 000 asukasta kohti (*taulukko 94*).

Taulukko 94. Sisätenniskenttien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Liikuntapaikat.fi (1/2012) Suomen Tennisliitto (2/2012) Kyselytutkimus VTT (2/2012)	Sisätenniskentät	
	kpl	Asukasta/kenttä
Helsinki	66	9 018
Espoo	38	6 637
Tampere	14	15 367
Vantaa	11	18 451
Turku	11	16 243
Oulu	10	14 373
Jyväskylä	5	26 399
Lahti	4	25 557
Hämeenlinna	5	13 459
Kotka	4	13 701
Heinola	1	20 205
Kohdekaupungit yhteensä	169	11 624
Koko Suomi	305	17 707

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Tarkastelussa huomioitua tenniskeskukset ja tennishallit sekä niissä olevien tenniskenttien lukumäärät on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Helsinki	Kenttiä
Finland Tennis Club / Myllypuron Tenniskeskus	12
Laajasalon Palloiluhallit	5
Meilahden Liikuntakeskus	8
Merihaan Palloilutalo	1
Puhos Center	2
Puistolan Tennis- ja Palloiluhalli	7
Taivallahden Tenniskeskus	6
Talin Tenniskeskus	22
Viikin monitoimitalo	1
Varma-tennisklubi	2
Yhteensä	66

Espoo	Kenttiä
Aktia Tennis –halli	3
Martinmäen tenniskeskus	2
Esport Center	16
Freedom Fund Arena	3
Laaksolahden Tenniskeskus	4
Olari Tennis -halli	3
Tapiolan Tennispuisto	7
Yhteensä	38

Tampere	Kenttiä
Hervannan Tennishalli	2
Tampereen Tenniskeskus	12
Yhteensä	14

Vantaa	Kenttiä
Campo SportCenter	3
Hiekkaharjun Tenniskeskus	4
Länsi-Vantaan tenniskeskus	4
Yhteensä	11

Turku	Kenttiä
Jarkko Nieminen Areena, Impivaaran Tenniskeskus	9
Manhattan Sport Center	2
Yhteensä	11

Oulu	Kenttiä
Nallisport	6
Liikuntakeskus Hukka	4
Yhteensä	10

Jyväskylä	Kenttiä
Killerin Liikuntakeskus	1
Palloilukeskus Hutunki	4
Yhteensä	5

Lahti	Kenttiä
Lahden Tennis- ja Squashkeskus	4

Hämeenlinna	Kenttiä
Hämeenlinnan Tenniskeskus	5

Kotka	Kenttiä
Kotkan Tennishalli	4

Heinola	Kenttiä
Heinolan tennishalli	1

2.8.3 Tennishallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

Uutta tutkittua tietoa tennishallien aukioloajoista, käyttöasteista ja kävijämääristä on saatavilla varsin vähän. Tennishallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät vaihtelevat paljon.

1990-luvun alussa ilmestyneessä opetusministeriön Liikuntapaikkajulkaisussa 36 (Tennishallien toimivuus ja taloudellisuus) on esitetty 33 tennishallin käyttötiedot. Julkaisuun mukaan tennishallien viikoittaiset aukioloajat vaihtelivat sisäpelikaudella välillä 60–126 tuntia viikossa ja aukioloajan keskiarvo oli 97 tuntia viikossa. Myös kenttien käyttöasteissa esiintyi vaihtelua. Aukioloaikaan suhteutetut kenttien käyttöasteet vaihtelivat välillä 65–95 % ja olivat aineistossa keskimäärin 78 % sisäpelikauden aikana. Yleistettynä tämä tarkoittaa sitä, että 1990-luvun alussa suomalaiset tennishallit olivat sisäpelikauden aikana avoinna keskimäärin noin 3 700 tuntia ja niiden kenttiä käytettiin sisäpelikauden aikana keskimäärin noin 2 900 tuntia.

Mainitun tutkimuksen mukaan suurin osa kohteista oli avoinna myös ulkopelikauden aikana, joskin niiden aukioloajat olivat kesällä selvästi lyhempiä ja kenttien käyttö vähäistä.

Noin kahdenkymmenen tennishallin aukioloaikojen ja nettivarausjärjestelmien tarkastelu osoitti, että useissa halleissa aukioloajat sisäpelikaudella ovat luokkaa 80–100 tuntia viikossa. Suomessa on nykyisinkin useita tennishalleja, joiden aukioloajat ovat vähintään 120 tuntia viikossa. Toisaalta myös lyhyitä viikoittaisia aukioloaikoja esiintyy. Lisäksi on halleja, joissa mitään varsinaista aukioloaikaa ei ole, vaan pelaajat menevät halliin varauksilleen vuoroille avainkortteja käyttäen.

Tennishallien nettivarausjärjestelmien tarkastelu osoitti myös, että kenttien varausasteissa esiintyy suurta vaihtelua. Suuri osa sisäkentistä, varsinkin suurissa ja keskisuurissa kaupungeissa, näyttäisi olevan edelleen kovassa käytössä. Tiettyinä päivinä tietyissä halleissa kentät ovat varattuja lähes 100 prosentin varausasteella. Mutta löytyy myös tapauksia, joissa varausasteet näyttäisivät jäävän selvästi alle 50 prosentin.

Tämän kartoituksen yhteydessä selvitettiin yhden suuren tenniskeskuksen kaikkien kenttien varaustiedot kahdelta edustavalta viikolta. Selvityksen perusteella kenttien keskimääräiseksi varausasteeksi saatiin 75 prosenttia. Viikonpäivästä riippuen kenttien keskimääräiset varausasteet vaihtelivat välillä 70–82 prosenttia.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Tennishallien aukioloaika on nykyisin sisäpelikaudella keskimäärin noin 95 tuntia viikossa
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 3 600 tunnin aukioloaikaa sisäpelikauden aikana
- Sisätenniskenttien käyttöaste on nykyisin sisäpelikauden aikana keskimäärin noin 70 prosenttia aukioloajasta
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 2 500 käytettyä tuntia yhtä kenttää kohti sisäpelikauden aikana.

Tennishallien kävijämääristä ei ole olemassa luotettavaa kattavaa tilastoa. VTT:n aiempien tutkimusten mukaan yhdellä tenniskentällä on keskimäärin noin 3 pelaajaa, kun kenttä on käytössä. Tämä vastaa tilannetta, jossa 50 prosenttia kentän käyttöajasta kentällä pelataan kaksinpeliä tai harjoitellaan kahden hengen ryhmässä ja toiset 50 prosenttia kentän käyttöajasta kentällä pelataan nelinpeliä tai harjoitellaan neljän hengen ryhmässä. Myös Talin tenniskeskuksen toimitusjohtaja Jussi Nesteen mukaan keskimäärin 3 pelaajaa per kenttä kentän käyttöaikana on sopiva tenniskentän käyttäjämäärän arviointiperuste. Näin ollen yhtä tenniskenttää kohti Suomessa kertyy keskimäärin 7 500 liikunnallista käyntikertaa sisäpelikauden aikana.

VTT:n aiemmista tutkimuksista käy ilmi, että tennishalliasiakkaan keskimääräinen viipymä tenniskentällä on yleensä noin 90 minuuttia per käynti.

2.8.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen tennishalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen tennishalleissa kertyy yhteensä noin 2,4 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä kentällä on noin 90 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 1,6 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen tennishalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 95*.

Taulukko 95. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen tennishalleissa vuoden aikana.

Talvipelikausi (syyskuu–toukokuu):		
Kenttien aukioloaika keskimäärin	3 600	h/vuosi
Kenttien käyttöaste keskimäärin	70 %	
Käytetyt tunnit/kenttä keskimäärin	2 520	h/kenttä vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	3,00	harrastajaa/kenttä käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/kenttä keskimäärin	7 560	tunnin pituista liikuntasuoritetta per kenttä vuoden aikana
Sisätenniskenttiä	305	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	2 305 800	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Keskimääräinen vuoron pituus	1,50	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/kenttä	5 040	liikuntaa harrastavaa kävijää per kenttä vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	1 537 200	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Kesäpelikausi (kesäkuu–elokuu):		
Kesäpelikauden lisä	5 %	
Liikuntasuoritteet/koko maa	115 290	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	76 860	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Koko vuosi yhteensä:		
Liikuntasuoritteet/koko maa	2 421 090	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	1 614 060	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana

2.9 Sulkapallohallit

2.9.1 Sulkapallon suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan sulkapallo on 10. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Sitä harrastaa noin 150 000 suomalaista 19–65-vuotiasta. Laji on melko suosittu liikuntamuoto myös nuorten keskuudessa. Sulkapalloa harrastaa noin 22 000 nuorta suomalaista. Yli 65-vuotiaiden keskuudessa sulkapallon harrastajia on niin vähän, että lajia ei ole noteerattu Kansallisessa liikuntatutkimuksessa. Näin ollen sulkapalloa harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 173 000 (taulukko 96). Vuoteen 1994 verrattuna laji on saanut nuorten keskuudessa 5 000 uutta harrastajaa (+29 %). Sen

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

---

sijaan aikuisväestön keskuudessa lajin harrastajamäärä on vähentynyt 23 000 harrastajalla vastaavana aikana (-13 %). Tutkimuksen mukaan sulkapallolla on aikuisväestön keskuudessa 87 000 potentiaalista uutta harrastajaa.

Taulukko 96. Sulkapallon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	17 000	21 000	30 000	27 000	22 000
19–65-vuotiaat	174 000	171 000	127 000	142 000	151 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					173 000

Sulkapalloliiton kotisivujen mukaan Sulkapalloliittoon kuului vuoden 2012 alussa 116 jäsenseuraa ympäri Suomea. Henkilöjäseniä näissä seuroissa oli yhteensä noin 6 600. Jäsenmäärä on pysynyt suhteellisen vakiona kymmenen viime vuoden aikana.

Sulkapalloliitto ei ole tehnyt tai teettänyt tarkempia selvityksiä lajin harrastajamääristä Suomessa viime aikoina.

2.9.2 Sulkapallohallien ja sulkapallokenttien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan Suomessa on vain 12 sulkapallohallia. Tutkimuksen kohdekaupungeissa sulkapallohalleja on tietokannan mukaan yhteensä 7 kappaletta (*taulukko 97*).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta ilmenee sulkapallohallien lukumäärät, mutta ei hallien sisältämien sulkapallokenttien lukumääriä.

Taulukko 97. Sulkapallohallien kokonaislukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (1/2012)	Sulkapallohallit yhteensä (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	0	1	1
Espoo	0	3	3
Tampere	0	0	0
Vantaa	0	1	1
Turku	0	0	0
Oulu	0	0	0
Jyväskylä	0	1	1
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	1	1
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	0	7	7
Koko Suomi	0	12	12

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

Verkkosivuillaan Suomen sulkapalloliitto ilmoittaa, että Suomessa on noin 100 sulkapallon pelaamiseen soveltuvaa hallia, ja kenttiä näissä halleissa on yhteensä noin 700 kappaletta. Liiton sivuilta löytyykin yhteensä 94 hallin yhteystiedot. Tosin useat näistä halleista ovat monikäyttöhalleja, joissa harrastetaan paljon muitakin liikuntamuotoja kuin sulkapalloa. Luettelossa on myös joitakin sellaisia halleja, jotka eivät enää ole toiminnassa.

Joillakin Sulkapalloliiton luettelossa esiintyvillä halleilla on ajantasaiset verkkosivut. Varsin monen hallin osalta tilanne oli tarkastettava puhelintiedustelulla. Käymällä läpi sekä Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaiset sulkapallohallit että Sulkapalloliiton sivuilta löytyvät hallit tullaan johtopäätökseen, että Suomessa on tällä hetkellä toiminnassa yhteensä 73 sellaista sisäliikuntapaikkaa, joissa on joko vain tai selvästi pääasiassa sulkapallokäyttöön tarkoitettuja sulkapallokenttiä. Näissä kohteissa on yhteensä 452 sulkapallokenttää.

Selvityksen mukaan tutkimuksen kohdekaupungeissa on tällä hetkellä yhteensä 252 pääasiassa sulkapallokäytössä olevaa sulkapallokenttää, mikä tarkoittaa yhtä kenttää noin 8 000 asukasta kohti. Asukasta kohti eniten kenttiä on Espoossa ja Vantaalla. Kotkassa ja Heinolassa ei ole lainkaan pääasiassa sulkapalloon tarkoitettuja kenttiä. Koko Suomessa on yksi pääasiassa sulkapalloon tarkoitettu kenttä noin 12 000 asukasta kohti (taulukko 98).

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 98. Sulkapallokenttien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Liikuntapaikat.fi (2/2012)	Sulkapallokentät	
Suomen Sulkapalloliitto (2/2012)	Sulkapallokentät	
Kyselytutkimus VTT (2/2012)	kpl	Asukasta/kenttä
Helsinki	69	8 626
Espoo	45	5 604
Tampere	23	9 354
Vantaa	34	5 969
Turku	22	8 121
Oulu	16	8 983
Jyväskylä	18	7 333
Lahti	16	6 389
Hämeenlinna	9	7 477
Kotka		
Heinola		
Kohdekaupungit yhteensä	252	7 795
Koko Suomi	452	11 948

Tarkastelussa huomioidut sulkapallohallit sekä niissä olevien sulkapallokenttien lukumäärät on esitetty kaupungeittain seuraavissa taulukoissa:

Helsinki	Kenttiä
Gloria-halli	4
Meilahden Liikuntakeskus	5
Merihaan Palloiluhalli	11
Myllypuron tenniskeskus/Finland Tennis Club	12
Puhos Center	4
Puistolan Tennis- ja Palloiluhalli Oy	6
Sulkismaailma	7
Talihalli	12
Talin Tenniskeskus	4
Unisport, Viikin kuplahalli	4
Yhteensä	69

Espoo	Kenttiä
Esport Center	23
Freedom Fund Areena	5
Laaksoalahden tenniskeskus	4
Liikuntakeskus Forever	13
Yhteensä	45

Tampere	Kenttiä
Raholan Liikuntakeskus (Raholan Plussa)	3
Syssyn Sulkkis	10
Tampereen Tenniskeskus	10
Yhteensä	23

Vantaa	Kenttiä
Campo Sportcenter	18
Forever Hiekkaharju (ent. Crossi)	10
Länsi-Vantaan tenniskeskus	4
Tikkurilan Tiikeriareena	2
Yhteensä	34

Turku	Kenttiä
Jarkko Nieminen Areena (ent. Impivaaran Tenniskeskus)	15
Manhattan Sport Center	5
Kilosport	2
Yhteensä	22

Oulu	Kenttiä
Liikuntakeskus Hukka	8
Nallisport	8
Yhteensä	16

Jyväskylä	Kenttiä
Killerin Liikuntakeskus	9
Palloilukeskus Hutunki	9
Yhteensä	18

Lahti	Kenttiä
Joutjärven Palloilukeskus	11
Lahden Tennis- ja squashkeskus	5
Yhteensä	16

Hämeenlinna	Kenttiä
Jyrätien liikuntahalli	9

2.9.3 Sulkapallohallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

Uutta tutkittua tietoa sulkapallohallien aukioloajoista, käyttöasteista ja kävijämääristä on saatavilla varsin vähän. Hallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät vaihtelevat paljon.

VTT:n aiempien tutkimusten mukaan sulkapallohallien aukioloajat ovat samaa suuruusluokkaa kuin tennishalleillakin. 1990-luvun alussa ilmestyneessä opetusministeriön Liikuntapaikka-julkaisussa 36 (Tennishallien toimivuus ja taloudellisuus) on esitetty 33

tennishallin käyttötiedot. Julkaisun mukaan tennishallien viikoittaiset aukioloajat vaihtelivat sisäpelikaudella välillä 60–126 tuntia viikossa ja aukioloajan keskiarvo oli 97 tuntia viikossa. Vuositasolle yleistettynä tämä tarkoittaa noin 3 700 tunnin aukioloaikaa vuodessa.

VTT:n aiempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen yhteydessä suoritettujen asiantuntijahaastattelujen perusteella voidaan todeta, että sulkapallokenttien käyttöasteet ovat yleensä hieman alhaisempia kuin esimerkiksi sisätenniskenttien (n. 70 %), mutta toisaalta selvästi korkeampia kuin esimerkiksi squash-kenttien (n. 40 %). Poikkeuksiakin tietysti löytyy.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Sulkapallohallien aukioloaika on nykyisin talvikaudella keskimäärin noin 95 tuntia viikossa
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 3 600 tunnin aukioloaikaa talvikauden aikana
- Sulkapallokenttien käyttöaste on nykyisin talvikauden aikana keskimäärin noin 60 prosenttia aukioloajasta
- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 2 200 käytettyä tuntia yhtä kenttää kohti talvikauden aikana.

Sulkapallohallien kävijämääristä ei ole olemassa luotettavaa kattavaa tilastoa. Sulkapalloa, kuten tennistäkin, pelataan sekä kaksin- että nelinpelinä. Kaksinpeli on hivenen suosittumpaa kuin nelinpeli. Siten keskimäärin 2,5 pelaajaa per kenttä kentän käyttöaikana on sopiva sulkapallokentänkäytön käyttäjämäärän arviointiperuste. Näin ollen yhtä sulkapallokenttää kohti Suomessa kertyy keskimäärin hieman runsaat 5 000 liikunnallista käyntikertaa talvikauden aikana.

VTT:n aiemmista tutkimuksista käy ilmi, että sulkapallohalliasiakkaan keskimääräinen viipymä sulkapallokentällä on yleensä noin 75 minuuttia per käynti.

Monet sulkapallohallit ovat avoinna myös kesäaikana, joskin niiden aukioloajat ovat kesällä yleensä selvästi lyhempiä ja kenttien käyttö vähäisempää kuin talviaikana.

2.9.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen sulkapallohalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen sulkapallohalleissa kertyy yhteensä noin 2,6 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä kentällä on noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 2,1 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen sulkapallohalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 99*.

Taulukko 99. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen sulkapallohalleissa vuoden aikana.

Talvipelikausi (syyskuu–toukokuu):		
Kenttien aukioloaika keskimäärin	3 600	h/vuosi
Kenttien käyttöaste keskimäärin	60 %	
Käytetyt tunnit/kenttä keskimäärin	2 160	h/kenttä vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	2,50	harrastajaa/kenttä käytetyn tunnin aikana
Liikuntasuoritetta/kenttä keskimäärin	5 400	tunnin pituista liikuntasuoritetta per kenttä vuoden aikana
Sulkapallokenttiä	452	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	2 440 800	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Keskimääräinen vuoron pituus	1,25	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/kenttä	4 320	liikuntaa harrastavaa kävijää per kenttä vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	1 952 640	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Kesäpelikausi (kesäkuu–elokuu):		
Kesäpelikauden lisä	5 %	
Liikuntasuoritteet/koko maa	122 040	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	97 632	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana
Koko vuosi yhteensä:		
Liikuntasuoritteet/koko maa	2 562 840	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	2 050 272	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana

2.10 Keilahallit

2.10.1 Keilailun suosio ja harrastajamäärä

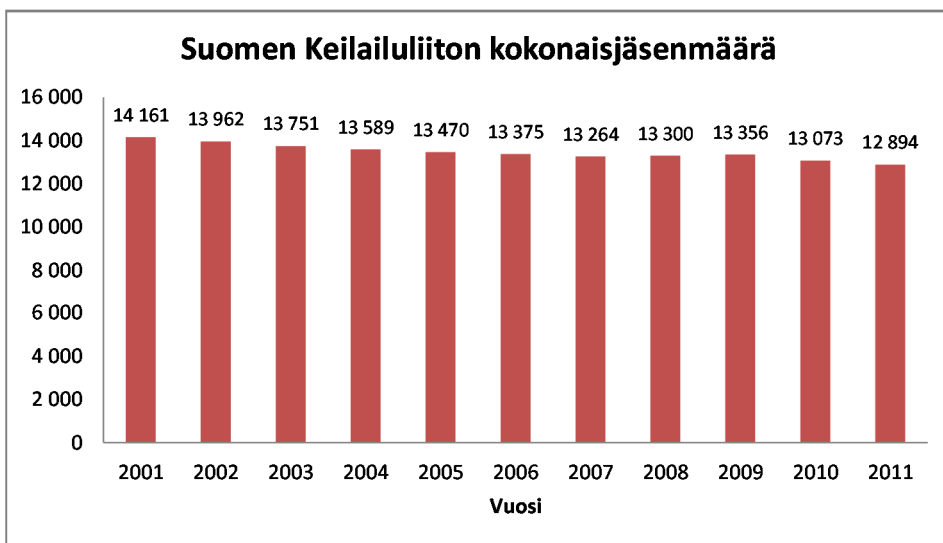
Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan keilailu on 25. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Sitä harrastaa noin 28 000 suomalaista 19–65-vuotiaista. Keilailu on kohtalaisen suosittu liikuntamuoto myös nuorten ja seniorikansalaisten keskuudessa. Keilailua harrastaa noin 3 500 nuorta ja noin 7 000 yli 65-vuotiaista. Siten keilailua harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä hieman vajaat 40 000 (*taulukko 100*). Vuoteen 1994 verrattuna laji on saanut nuorten keskuudessa 1 500 uutta harrastajaa (+75 %) ja aikuisväestön keskuudessa 4 000 uutta harrastajaa (+17 %). Tutkimuksen mukaan uusia po-

tentiaalisia keilailun harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 36 000 henkilöä ja seniori-
väestön keskuudessa 7 000 henkilöä.

Taulukko 100. Keilailun harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikunta-
tutkimuksen mukaan.

	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	2 000	2 500	4 000	4 500	3 500
19–65-vuotiaat	24 000	25 000	22 000	24 000	28 000
66–79-vuotiaat					7 000
Yhteensä					38 500

Suomen Keilailuliiton toimintakertomuksen mukaan kilpailukauden 2010–2011 päättyessä Suomen Keilailuliittoon kuului 64 toimivaa jäsenliittoa. Seurojen lukumäärä oli 710 ja liitossa oli kirjoilla 12 894 jäsentä (rekisteröitynyttä keilaajaa). Keilailuliiton jäsenmäärä on ollut hienoisessa laskussa kymmenen viime vuoden aikana (*kuva 6*).

Kuva 6. Suomen keilailuliiton kokonaisjäsenmäärän kehitys vuosina 2001–2011.

Suomen Keilailuliiton vuonna 2006 TNS Gallupilla teettämän tutkimuksen mukaan keilailulla on 15–79-vuotiaan väestön joukossa noin 24 000 sellaista aktiivista harrastajaa, jotka keilaavat vähintään kerran viikossa. Kerran tai pari kuukaudessa keilaavia on noin 42 000, joitakin kertoja vuodessa keilaavia noin 385 000 ja noin kerran vuodessa keilaavia noin 640 000. Siten 15 vuotta täyttäneistä suomalaisista kaiken kaikkiaan lähes miljoona (991 000) on tämän tutkimuksen mukaan ollut keilailun kanssa tekemisissä viimeksi kuluneen vuoden aikana.

Lisäksi kyseisessä tutkimuksessa tiedusteltiin kiinnostusta keilaamista kohtaan sellaisilta vastaajilta, jotka eivät olleet lainkaan harrastaneet lajia viimeisen vuoden aikana. Näistä vastaajista noin 110 000 ilmoitti olevansa keilaamisesta erittäin kiinnostunut ja noin 795 000 melko kiinnostunut (yhteensä hieman yli 900 000 vähintäänkin melko kiinnostunutta).

2.10.2 Keilahallien ja keilaratojen lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan Suomessa oli tammikuussa 2012 yhteensä 84 keilahallia. Tutkimuksen kohdekaupungeissa halleja oli tietokannan mukaan yhteensä 24 kappaletta (*taulukko 101*).

Liikuntapaikat.fi-tietokannasta ilmenee keilahallien lukumäärät, mutta ei hallien sisältämien keilaratojen lukumääriä.

Taulukko 101. Keilahallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (1/2012)	Keilahallit (kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	1	5	6
Espoo	0	4	4
Tampere	0	1	1
Vantaa	0	4	4
Turku	1	1	2
Oulu	0	1	1
Jyväskylä	0	2	2
Lahti	0	1	1
Hämeenlinna	0	1	1
Kotka	1	0	1
Heinola	0	1	1
Kohdekaupungit yhteensä	3	21	24
Koko Suomi	35	49	84

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritelty

Suomen Keilailuliiton mukaan keilahalleja on maassamme tällä hetkellä yhteensä 123 kappaletta eli yksi halli noin 44 000 asukasta kohti. Tutkimuksen kohdekaupungeissa halleja on Keilailuliiton mukaan yhteensä 32 kappaletta, mikä tarkoittaa yhtä hallia noin 61 000 asukasta kohti (*taulukko 102*).

Keilailuliiton mukaan Suomen keilahalleissa on yhteensä 1 102 keilarataa (yksi rata noin 4 900 asukasta kohti). Tutkimuksen kohdekaupungeissa keilaratoja on yhteensä 424 kappaletta eli yksi rata noin 4 600 asukasta kohti (*taulukko 103*).

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukossa 104 on estetty keilaratojen määrät Keilailuliiton jäsenmääriä (rekisteröityjä keilaajia) kohti. Sekä tutkimuksen kohdekaupungeissa että koko Suomessa on keskimäärin 12 rekisteröityä keilaajaa yhtä keilarataa kohti.

Taulukko 105 havainnollistaa keilahallien ja keilaratojen lukumäärien kehitystä Suomessa viime vuosien aikana. Vuonna 2011 Suomessa oli 38 keilahallia ja 383 rataa enemmän kuin kymmenen vuotta aiemmin. Kyseisellä aikavälillä hallien lukumäärä on kasvanut 45 % ja ratojen lukumäärä 53 %. Eräs syy hallien ja ratojen lukumäärän voimakkaaseen kasvuun viime vuosien aikana on varmasti hohtokeilailu, joka on lisännyt keilailun suosiota erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten keskuudessa.

Taulukko 102. Keilahallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Keilailuliiton mukaan.

Suomen Keilailuliitto (1/2012)	Keilahallit (kpl)	Asukasta/halli
Helsinki	8	74 402
Espoo	4	63 047
Tampere	2	107 572
Vantaa	3	67 654
Turku	3	59 557
Oulu	2	71 867
Jyväskylä	3	43 998
Lahti	2	51 115
Hämeenlinna	3	22 432
Kotka	1	54 802
Heinola	1	20 205
Kohdekaupungit yhteensä	32	61 389
Koko Suomi	123	43 907

Taulukko 103 Keilaratojen lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Suomen Keilailuliiton ja hallien kotisivujen perusteella.

Suomen Keilailuliitto	Keilaradat (kpl)	Asukasta/rata
Helsinki	114	5 221
Espoo	56	4 503
Tampere	36	5 976
Vantaa	46	4 412
Turku	29	6 161
Oulu	38	3 782
Jyväskylä	28	4 714
Lahti	31	3 298
Hämeenlinna	26	2 588
Kotka	12	4 567
Heinola	8	2 526
Kohdekaupungit yhteensä	424	4 633
Koko Suomi	1 102	4 901

Taulukko 104. Keilailuliiton jäsenmäärät ja keilaratojen lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa.

Suomen Keilailuliitto (1/2012)	Jäsenet	Keilaradat (kpl)	Jäsentä/rata
Helsinki*	1 720	200	9
Espoo			
Tampere	859	36	24
Vantaa	305	16	19
Turku	561	29	19
Oulu	244	38	6
Jyväskylä	206	28	7
Lahti	490	31	16
Hämeenlinna	285	26	11
Kotka	356	12	30
Heinola	84	8	11
Kohdekaupungit yhteensä	5 110	424	12
Koko Suomi	12 894	1 102	12

* Helsingin ratamäärä sisältää myös kaikki Espoon radat sekä Vantaan Flamingon ja Myyrmäen hallien radat, koska Espoon jäsenet ja ko. Vantaan hallien jäsenet kuuluvat Helsingin keilailuliittoon.

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 105. Keilahallien ja keilaratojen lukumäärät Suomessa vuosina 2001–2011 Keilailuliiton toimintakertomusten mukaan.

Vuosi	Halleja (kpl)	Ratoja (kpl)
2001	85	719
2002	83	739
2003	81	714
2004	83	733
2005	88	782
2006	94	825
2007	97	860
2008	100	882
2009	108	966
2010	118	1 048
2011	123	1 102

Taulukoissa 102–104 huomioitujen hallien ja niiden ratamäärien lisäksi on ollut seuraavat (tähdellä merkityt halleja ei löydy Liikuntapaikat.fi-tietokannasta).

Helsinki:	Ratoja
<i>Arena Center Myllypuro*</i>	12
<i>GR 8 Salmisaari*</i>	10
Helsingin urheilutalo / keilahalli	10
Tapanilan urheilukeskus / keilahalli	10
Kampin keilahalli&bar	12
Talin keilahalli / keilahalli	36
Ruusulan keilahalli / keilahalli 1	13
Ruusulan keilahalli / keilahalli 2	11
Yhteensä	114

Espoo:	Ratoja
GR8 Keilahalli Länsiväylä	12
Tapiolan keilahalli	16
BowlCircus Sello	16
SkyBowl Espoonlahti	12
Yhteensä	56

Tampere:	Ratoja
<i>Kaatopaikka*</i>	12
Kaupin keilahalli	24
Yhteensä	36

Vantaa:	Ratoja
BowlCircus Flamingo	20
Myyrmäen keilahalli / The Lane viihdekeskus	10
Vantaa bowling	16
Yhteensä	46

* Vantaan Finnbody bowling (11 rataa) suljettiin 27.10.2011

Turku:	Ratoja
<i>Kiitorata*</i>	5
Aninkaisten keilahalli	8
Kupittaaan keilahalli	16
Yhteensä	29

Oulu:	Ratoja
Oulun keilahalli	24
<i>Pelixir*</i>	14
Yhteensä	38

Jyväskylä:	Ratoja
<i>Laajavuori*</i>	6
Hutunki	12
Jyväskylän keilahalli	10
Yhteensä	28

Lahti:	Ratoja
Lahden keilahalli	20
<i>Lahden Hohtokeila*</i>	11
Yhteensä	31

Hämeenlinna:	Ratoja
<i>Aulangon keilahalli*</i>	6
<i>First Corner*</i>	8
Hämeenlinnan keilahalli	12
Yhteensä	26

Kotka:	Ratoja
Kotkan keilahalli	12

Heinola:	Ratoja
Heinolan keilahalli	8

2.10.3 Keilahallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät

Uutta tutkittua tietoa keilahallien aukioloajoista, käyttöasteista ja kävijämääristä on saatavilla varsin vähän. Keilahallien aukioloajat, käyttöasteet ja kävijämäärät vaihtelevat paljon.

1990-luvun alussa ilmestyneen Keilahallien suunnittelu- ja rakentamisoppaan mukaan keilahallit olivat avoinna arkipäivisin keskimäärin 9,5 tuntia vaihteluvälin ollessa 5 tunnista 15 tuntiin. 350 vuosittaisen aukiolopäivän mukaan laskettuna tämä merkitsisi 1 800–5 400 vuosittaista aukiolotuntia keskiarvon ollessa 3 420 aukiolotuntia vuodessa.

VTT:n aiempien liikuntapaikkatutkimusten (mm. Merkittävimpien liikuntapaikkojen käyttö ja talous sekä Liikuntarakennusten elinkaaren kustannukset) empiiriseen aineistoon kuuluneissa keilahalleissa vuosittaiset aukioloajat vaihtelivat välillä 3 800–4 680 tuntia vuodessa keskiarvon ollessa 4 240 tuntia vuodessa. Nämä hallit sijaitsevat keskisuurissa tai suurissa kaupungeissa.

Suomen keilailuliiton toiminnanjohtajan Pekka Korven mukaan karkea suuntaa antava arvio Suomen keilahallien keskimääräisestä aukioloajasta on seuraava: talvikaudella (270 vrk) hallit ovat avoinna keskimäärin 13 tuntia päivässä. Kesäkaudella (90 vrk) puolet halleista on avoinna 10 tuntia päivässä ja toisen puolen halleista voidaan katsoa olevan suljettuna. Kyseisillä arvoilla päädytään keskimääräiseen vuosittaiseen aukioloaikaan noin 4 000 tuntia vuodessa. Keilahallien aukioloajat ovat pidentyneet 1990-luvun luvuista muun muassa hohtokeilailun suosion kasvun johdosta. Korven mukaan hallien aukioloaikojen lisäksi myös keilaratojen käyttöasteet ovat lievässä nousussa hohtokeilailun suosion kasvun myötä.

Keilahallien suunnittelu- ja rakentamisoppaan mukaan keilahallien ratojen käyttöasteiden keskiarvo oli noin 50 %. Korkeimmat keskimääräiset käyttöasteet olivat 10-rataisissa halleissa (67 %). 12- ja 16-rataisissa halleissa käyttöasteiden keskiarvo oli 52 %, 6-rataisissa 49 % ja 4-rataisissa 43 %. Kaikkein suurimmissa halleissa käyttöasteiden keskiarvo oli 50 %.

VTT:n aiempien liikuntapaikkatutkimusten empiirisessä aineistossa keilaratojen vuosittaiset käyttöasteet vaihtelivat välillä 40–77 %. Aineiston keskimääräinen käyttöaste oli 59 %.

Keilahallien kävijämääristä ei ole olemassa luotettavaa tilastoa.

Tämän tutkimuksen piiriin kuuluvassa Kotkan keilahallissa (12 rataa) käyttötuntimäärä on viime vuosina vaihdellut välillä 26 500–31 900 käyttötuntia vuodessa. Rataa kohti laskettuna vaihtelualue on Kotkan keilahallissa 2 210–2 660 käyttötuntia per rata vuodessa ja eri tarkasteluvuosien keskiarvo 2 440 käyttötuntia per rata vuodessa. Kävijämääriä Kotkan keilahallissa ei ole seurattu, mutta Kotkan Liikuntatoimen (Juha Porkka) arvion mukaan kävijämäärä on Kotkassa 2–3 -kertainen ratojen käyttötuntimäärään verrattuna.

Samoin Suomen keilailuliiton toiminnanjohtajan Pekka Korven mukaan käypä arvio kävijämäärästä keilahalleissa on 2,5 kävijää yhtä käytettyä ratatuntia kohti.

Tätä tukee myös Oulun Keilahallin hallipäällikkö Mika Juolan yhteenveto keilaratojen käytöstä. Hänen mukaansa tavanomaisilla harrastevuoroilla on yleensä 2 keilaajaa rataa kohti ja keilaaminen kestää useimmiten yhden tunnin kerrallaan. Toisaalta esimerkiksi firmojen vuoroilla ja hohtokeilailuvuoroilla on usein jopa 4 keilaajaa rataa kohti ja tämä porukka keilaa usein jopa kaksi tuntia kerrallaan. Myös kilpapelajaajat ja innokkaimmat harrastajat harjoittelevat yleensä kaverin kanssa samalla radalla. Ainoastaan huipputason keilaajat harjoittelevat osan ajasta yksinään.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Keilahallien aukioloaika on nykyisin keskimäärin noin 4 000 tuntia
- Keilaratojen käyttöaste on nykyisin luokkaa 55 % aukioloajasta

- Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 2 200 käytettyä tuntia yhtä keilarataa kohti vuodessa
- Yhdellä keilaradalla on keskimäärin 2,5 keilaajaa rataa kohti käytetyn ratatunnin aikana
- Keilailuvuoron keskimääräinen kesto on noin 75 minuuttia.

2.10.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen keilahalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen keilahalleissa kertyy yhteensä noin 6,1 miljoonaa tunnin mittaista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä radalla on noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 4,8 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen keilahalleissa vuoden aikana. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 106*.

Taulukko 106. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen keilahalleissa vuoden aikana.

Ratojen aukioloaika keskimäärin	4 000	h/vuosi
Ratojen käyttöaste keskimäärin	60 %	
Käytetyt tunnit/rata keskimäärin	2 200	h/rata vuoden aikana
Harrastajamäärä keskimäärin	2,50	harrastajaa/rata käytetyn ratatunnin aikana
Liikuntasuoritetta/rata keskimäärin	5 500	tunnin pituista liikuntasuoritetta per rata vuoden aikana
Keilaratoja	1 102	kpl
Liikuntasuoritteet/koko maa	6 061 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuoden aikana
Keskimääräinen vuoron pituus	1,25	h/vuoro
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/rata	4 800	liikuntaa harrastavaa kävijää per rata vuoden aikana
Liikuntaa harrastavat kävijät/koko maa	4 848 800	liikuntaa harrastavaa kävijää koko maassa vuoden aikana

2.11 Kamppailulajien salit

2.11.1 Kamppailulajien suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan nyrkkeily on 27. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Nyrkkeilyä harrastaa 23 000 suomalaista 19–65-vuotiaista. Lisäksi nyrkkeilyä harrastaa 5 500 nuorta suomalaista. Näin nyrkkeilyä harrastavia suomalaisia on Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan yhteensä 28 500 (*taulukko 107*). Nyrkkeilyn suosio on ollut selvässä kasvussa viime

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

vuosien aikana. Saman tutkimuksen mukaan nyrkkeilyllä on 32 000 potentiaalista uutta harrastajaa aikuisväestön keskuudessa.

Taulukoissa 108–113 on esitetty harrastajamäärät niissä muissa kamppailu- ja itsepuolustuslajeissa, jotka on noteerattu Kansallisessa liikuntatutkimuksessa.

Potkunyrkkeilyä harrastaa tällä hetkellä 16 500 suomalaista. Lajin suosio on ollut selvässä kasvussa viime aikoina. Potkunyrkkeily onkin tällä hetkellä toiseksi suosituin kamppailulaji maassamme.

Karatea ja judoa harrastaa noin 14 000 suomalaista. Painin harrastajamäärä on 11 000 ja taekwondon 8 000. Aikidoa harrastaa 2 000 nuorta suomalaista.

Yhteensä näitä kamppailu- ja itsepuolustuslajeja harrastaa Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan hieman yli 90 000 suomalaista.

Taulukko 107. Nyrkkeilyn harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Nyrkkeily	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	3 500*	3 000	3 500	4 500	5 500
19–65-vuotiaat	12 000*	10 000	12 500	18 000	23 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					28 500

* nyrkkeily ja potkunyrkkeily yhdessä

Taulukko 108. Potkunyrkkeilyn harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Potkunyrkkeily	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	-	< 2 000	2 500	2 000	4 000
19–65-vuotiaat	-	4 000	4 000	8 500	12 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					16 500

Taulukko 109. Painin harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Paini	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	5 000	6 000	4 000	5 000	6 000
19–65-vuotiaat	< 3 000	< 3 000	< 3 000	3 000	5 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					11 000

Taulukko 110. Karaten harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Karate	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	9 500	5 000	7 500	7 000	7 500
19–65-vuotiaat	10 500	9 000	6 000	7 000	6 500
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					14 000

Taulukko 111. Judon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Judo	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	8 500	8 000	7 000	8 500	8 500
19–65-vuotiaat	5 500	3 000	6 000	5 500	5 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					13 500

Taulukko 112. Taekwondon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Taekwondo	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	3 500	4 000	4 000	6 500	3 000
19–65-vuotiaat	6 000	4 500	< 3 000	3 500	5 000
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					8 000

Taulukko 113. Aikidon harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

Aikido	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	< 2 000	< 2 000	< 2 000	2 000	2 000
19–65-vuotiaat					
66–79-vuotiaat					
Yhteensä					2 000

2.11.2 Kamppailulajien salien lukumäärä

Liikuntapaikat.fi-tietokannassa kamppailulajien salit on jaoteltu kahteen ryhmään:

- pieni kamppailulajien sali, < 200 m², itsepuolustuslajit, paini, nyrkkeily ym.
- suuri kamppailulajien sali, ≥ 200 m², itsepuolustuslajit, paini, nyrkkeily ym.

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Tietokannan mukaan Suomessa oli huhtikuussa 2012 yhteensä 205 kamppailulajien salia. Tietokannasta saadaan selville salien lukumäärät kokoluokittain, mutta ei salien pinta-aloja.

Kuntien käyttämät salien luokitteluperusteet poikkeavat toisistaan jonkin verran. Joissakin kunnissa kamppailulajien saleihin on sisällytetty myös voimailusaleja, jotka Liikuntapaikat.fi-tietokannan luokitusperiaatteiden mukaan kuuluisivat luokkaan voimailusalit. Rajanveto kuntosalien, voimailusalien ja kamppailulajien salien välillä on hieman häilyvä.

Tässä yhteydessä käsitellään hieman muokattua Liikuntapaikat.fi-aineistoa. Sellaiset kamppailusaleihin sisällytetyt salit, jotka salin nimen perusteella ovat lähempänä voimailusaleja (esim. punttisalit), on siirretty luokkaan voimailusalit. Muutamia siirtoja on tehty myös päinvastaisissa tapauksissa voimailusaleista kamppailulajien saleihin (esim. paini- ja budosalit).

Näiden siirtojen jälkeen Suomessa oli Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan huhtikuussa 2012 yhteensä 180 kamppailulajien salia eli yksi sali noin 30 000 asukasta kohti. Tutkimuksen kohdekaupungeissa kamppailulajien saleja oli yhteensä 75 kappaletta eli yksi sali noin 26 000 asukasta kohti. Kamppailulajien salien lukumäärät Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan on esitetty kaupungeittain *taulukossa 114*. Tietokannan mukaan kamppailulajien saleja on asukasta kohti eniten Kotkassa ja selvästi vähiten Lahdessa.

Taulukko 114. Kamppailulajien salien lukumäärät tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi (4/2012)	Kamppailulajien salit (kpl)			Kamppailulajien salit (Asukasta/kpl)		
	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	5	16	21	119 042	37 201	28 343
Espoo	5	0	5	50 438		50 438
Tampere	9	2	11	23 905	107 572	19 559
Vantaa	9	3	12	22 551	67 654	16 914
Turku	3	1	4	59 557	178 670	44 668
Oulu	3	3	6	47 911	47 911	23 956
Jyväskylä	6	0	6	21 999		21 999
Lahti	1	0	1	102 229		102 229
Hämeenlinna	4	0	4	16 824		16 824
Kotka***	6	0	6	9 134		9 134
Heinola	1	0	1	20 205		20 205
Kohdekaupungit yhteensä	52	25	77	40 004	78 577	25 512
Koko Suomi	135	45	180	40 004	120 012	30 003

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu taho tai omistajuutta ei ole määritetty

*** tarkennetut tiedot

Seuraavissa taulukoissa on lueteltu *kunnalliset* kamppailulajien salit kaupungeittain.

Helsinki	Tyyppi
Kaapelitehdas / hgin ju-jutsuklubin sali	Pieni kamppailulajien sali
Kaapelitehdas / aikido- ja awase-sali	Pieni kamppailulajien sali
Töölön kisahalli / nyrkkeily harj. alue	Pieni kamppailulajien sali
Töölön kisahalli / karatealue	Pieni kamppailulajien sali
Ruskeasuon urheiluhalli / voim.s(nyrkk.)	Suuri kamppailulajien sali
Yhteensä	5 kpl

Espoo	Tyyppi
Tapiolan urheiluhallin judosali	Pieni kamppailulajien sali
Tuulimäen painisali	Pieni kamppailulajien sali
Tuulimäen judosali	Pieni kamppailulajien sali
Kannusillanmäen väestösuojan judosali 2	Pieni kamppailulajien sali
Kannusillanmäen väestösuojan judosali 1	Pieni kamppailulajien sali
Yhteensä	5 kpl

Tampere	Tyyppi
Tampereen stdionin painisali	Pieni kamppailulajien sali
Näashallin budosali 5	Pieni kamppailulajien sali
Näashallin budosali 2	Pieni kamppailulajien sali
Näashallin budosali 3	Pieni kamppailulajien sali
Näashallin aikidosali	Pieni kamppailulajien sali
Näashallin nyrkkeily sali	Suuri kamppailulajien sali
Näashallin budosali 1	Suuri kamppailulajien sali
Näashallin budosali 4 / 1-3	Suuri kamppailulajien sali
Hervannan vapaa-aikakeskus, nyrkkeily	
Yhteensä	9 kpl

Vantaa	Tyyppi
Hakunilan kalliosuojan iso tatami	Pieni kamppailulajien sali
Hakunilan kalliosuojan pieni tatami	Pieni kamppailulajien sali
Rajatorpan kalliosuojan kamppailutila	Pieni kamppailulajien sali
Tikkurilan urheilutalon kamppailusali	Suuri kamppailulajien sali
Rajatorpan kalliosuojan iso tatami	
Lumo painisali	
Myyrmäen urheilutalon painisali	
Rajatorpan kalliosuojan harjoitustatami	
Rajatorpan kalliosuojan pieni tatami	
Yhteensä	9 kpl

Turku	Tyyppi
Alfan budosali	Pieni kamppailulajien sali
Alfan painisali	Pieni kamppailulajien sali
Alfan nyrkkeily sali	Pieni kamppailulajien sali
Yhteensä	3 kpl

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Oulu	Tyyppi
Oulun uimahallin judosali	Pieni kamppailulajien sali
Värtön liikuntahallin kamppailusali	Suuri kamppailulajien sali
Oulun uimahallin nyrkkeily sali	Suuri kamppailulajien sali
Yhteensä	3 kpl

Jyväskylä	Tyyppi
Monitoimitalon judosali 1	Pieni kamppailulajien sali
Monitoimitalon judosali 2	Pieni kamppailulajien sali
Kuokkalan graniitti painisali	Pieni kamppailulajien sali
Monitoimitalon judosali 3	Pieni kamppailulajien sali
Monitoimitalon judosali 4	Pieni kamppailulajien sali
Lehtisaaren kuntotalon judosali	Suuri kamppailulajien sali
Yhteensä	6 kpl

Lahti	Tyyppi
Urheilutalon nyrkkeilytila	Pieni kamppailulajien sali
Yhteensä	1 kpl

Hämeenlinna	Tyyppi
Myllymäen luola	Pieni kamppailulajien sali
Verkatehtaan judotila	Pieni kamppailulajien Sali
Nyrkkeilytila	Pieni kamppailulajien Sali
Yhteensä	3 kpl

Kotka	Tyyppi
Urheilutalon nyrkkeily sali	Pieni kamppailulajien sali
Urheilutalon judosali	Pieni kamppailulajien sali
Kamppailukeskus, painisali 1	Pieni kamppailulajien sali
Kamppailukeskus, painisali 2	Pieni kamppailulajien sali
Kamppailukeskus, budosali 1	Pieni kamppailulajien sali
Kamppailukeskus, budosali 2	Pieni kamppailulajien sali
Yhteensä	6 kpl

Heinola	Tyyppi
Jäähallin budosali	Suuri kamppailulajien sali
Yhteensä	1 kpl

2.11.3 Kamppailulajien salien aukioloajat ja kävijämäärät

Uutta tutkittua tietoa kamppailulajien salien aukioloajoista ja kävijämääristä ei juuri ole.

Salien aukioloajat ja kävijämäärät vaihtelevat paljon. VTT on tutkinut kamppailulajien salien käyttöä joissakin aiemmissa tutkimushankkeissa.

1990-luvulla tehdyissä Merkittävimpien liikuntapaikkojen käyttö ja talous- sekä Kuntien vapaa-ajanpalvelujen ja -laitosten tunnuslukuvertailu -tutkimuksissa oli mukana muutamia kamppailulajipainotteisia saleja. Näissä kohteissa liikunnallisten käyntikertojen määrät vaihtelivat välillä 3 000–7 000 ja keskiarvo oli 5 500 liikunnallista käyntikertaa vuodessa per sali.

Vuonna 2010 valmistuneessa Sisäliikuntapaikkojen laatu ja kustannukset -tutkimushankkeessa kartoitettiin kunnallisten sisäliikuntatilojen käyttötietoja. Pienissä yhden kamppailulajin salin sisältäneissä kohteissa kävijämäärien keskiarvo oli 5 000 kävijää vuodessa per sali. Saman tutkimuksen empiirisessä aineistossa suuremmissa useampia kamppailulajien saleja sisältävissä kohteissa liikunnallisten käyntikertojen määrät vaihtelivat välillä 20–48 liikunnallista käyntikertaa per liikuntatila-m² vuodessa. Näissä kohteissa keskiarvo oli 34 liikunnallista käyntikertaa per liikuntatila-m² vuodessa. Noin 200 liikuntatilaneliön kamppailulajien salissa tämä merkitsee tasoa 7 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.

Myös tämän tutkimuksen yhteydessä selvitettiin liikuntapaikkojen kävijämääriä. Esimerkiksi Kotkan kaupungin nyrkkeilytilassa kävijämäärät ovat neljän viime vuoden aikana vaihdelleet välillä noin 3 800–5 500 kävijää per vuosi. Näiden vuosien keskiarvo on noin 4 700 kävijää per vuosi.

Kamppailulajeja harrastavien kävijöiden keskimääräisestä viipymästä salilla ei ole tarkkaa tutkittua tietoa. Tutkimuksen yhteydessä suoritettujen haastattelujen ja aiemmissa liikuntapaikkatutkimuksissa tehtyjen havaintojen perusteella saliasiakkaan keskimääräinen viipymä on jonkin verran enemmän kuin yksi tunti.

Edellä esitetty huomioiden on tässä tutkimuksessa tultu seuraavaan johtopäätökseen:

- Kamppailulajien saleissa kertyy keskimäärin noin 6 000 liikunnallista käyntikertaa vuodessa.
- Kamppailulajien salin asiakkaan keskimääräinen viipymä salilla on 75 minuuttia per liikunnallinen käyntikerta.

2.11.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen kamppailulajien saleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen kamppailulajien saleissa kertyy yhteensä noin 1,4 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska harrastajan keskimääräinen viipymä salissa on noin 75 minuuttia, tarkoittaa tämä noin 1,1 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää kaikissa Suomen kamppailulajien saleissa vuoden aikana.

Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 115*.

Taulukko 115. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen kamppailulajien saleissa vuoden aikana.

Liikuntaa harrastavia kävijöitä/sali	6 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana per sali
Kamppailulajien saleja Suomessa	180	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/koko maa	1 080 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Keskimääräinen käynnin pituus	1,25	h/käynti
Liikuntasuoritteet/sali keskimäärin	7 500	tunnin pituista liikuntasuoritetta per sali vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	1 350 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta koko maassa vuodessa

2.12 Uimahallit

2.12.1 1 Uinnin suosio ja harrastajamäärä

Kansallisen liikuntatutkimuksen 2009–2010 mukaan uinti on 6. suosituin liikuntamuoto suomalaisen aikuisväestön (19–65-vuotiaiden) keskuudessa. Suosiossa uinnin ohittavat vain kävelylenkkeily, pyöräily, kuntosaliharjoittelu, hiihto ja juoksulenkkeily. Uintia harrastaa noin 575 000 suomalaista 19–65-vuotiasta. Uinti on suosittu liikuntamuoto myös nuorten ja seniorikansalaisten keskuudessa. Sitä harrastaa noin 166 000 nuorta ja noin 92 500 yli 65-vuotiasta. Niinpä Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan uintia harrastavia suomalaisia on yhteensä 833 000 (*taulukko 116*). Vuoteen 1994 verrattuna laji on saanut nuorten keskuudessa 54 000 uutta harrastajaa (+48 %) ja aikuisväestön keskuudessa 65 000 uutta harrastajaa (+13 %). Tutkimuksen mukaan potentiaalisia uinnin harrastajia on aikuisväestön keskuudessa 279 000 henkilöä ja senioriväestön keskuudessa 40 000 henkilöä.

Taulukko 116. Uinnin harrastajamääriä Suomessa eri ajankohtina Kansallisen liikuntatutkimuksen mukaan.

	1994	1997–98	2001–02	2005–06	2009–10
3–18-vuotiaat	112 000	160 000	202 000	182 000	166 000
19–65-vuotiaat	510 000	573 000	520 000	578 000	575 000
66–79-vuotiaat					92 000
Yhteensä					833 000

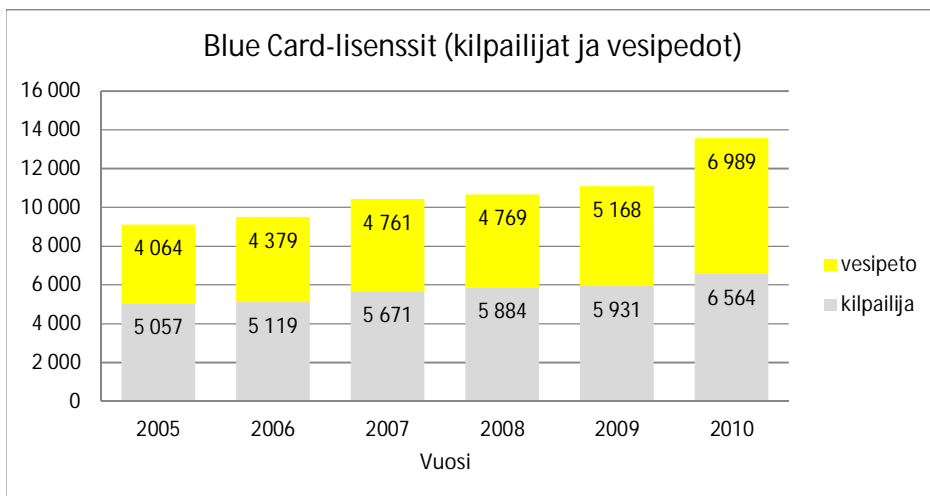
Suomen Uimaliiton verkkosivuilta löytyvän esitteen mukaan Suomessa on 126 uimaseuraa, joissa on yhteensä lähes 45 000 aktiivista uinnin harrastajaa. Suurin osa aktiivisista uinnin harrastajista on uimakoululaisia (*taulukko 117*).

Taulukko 117. Uimaseuroissa uintia harrastavien kokonaislukumäärä ja jakautuminen toiminnoittain.

Vauva- ja perheuinti	2 596	6 %
Vesipeuhula	2 726	6 %
Uimakoulut	25 969	58 %
Vesiralli	6 497	15 %
Uintiurheilun lajikoulut	4 602	10 %
Harrasteryhmät	1 979	4 %
Vesipelastus	241	1 %
Yhteensä	44 610	100 %

Saman esitteen mukaan Suomessa on yhteensä noin 250 uimahallia ja kylpylää, joihin tehdään vuosittain noin 24 miljoonaa käyntikertaa. Esitteen mukaan Suomessa on yhteensä lähes 800 000 uinnin harrastajaa.

Suomen Uimaliittoon kuului vuonna 2010 yhteensä 13 553 lisenssin omaavaa uintiurheilun harrastajaa, jotka jakaantuvat lähes tasan varsinaisiin kilpailijoihin ja korkeintaan 18-vuotiaisiin nuoriin uimaseurojen harrasteryhmissä uintia harrastaviin eli ”vesipetoihin” (*kuva 7*). Vuonna 2010 lisenssiuimareita oli noin 4 400 enemmän kuin vuonna 2005. Kasvua ko. aikavälillä on ollut 48,6 prosenttia.

Kuva 7. Blue Card -lisenssien kehitys vuosina 2005–2010.

Uimahalleissa harrastetaan uinnin lisäksi myös monia muita vesiliikuntamuotoja kuten esimerkiksi vesipalloa, oppopalloa, sukellusta, soudun ja melonnan harjoittelua jne. Tosin näiden muiden liikuntamuotojen suosio on uintiin verrattuna marginaalinen. Uintia ja muita vesiliikuntamuotoja harrastetaan luonnollisesti myös muualla kuin uimahalleissa, kuten esimerkiksi maauimaloissa, uimarannoilla ja luonnon vesistöissä.

2.12.2 Uimahallien lukumäärä ja allaspinta-ala

Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan Suomessa oli tammikuussa 2012 yhteensä 220 uimahallia eli keskimäärin yksi uimahalli noin 25 000 asukasta kohti. Tutkimuksen kohdekaupungeissa halleja oli tietokannan mukaan yhteensä 55 kappaletta, mikä tarkoittaa yhtä hallia noin 35 000 asukasta kohti (*taulukko 118*). *Taulukoissa 119–122* on esitetty uimahallien lukumäärät Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan jaoteltuna pieniin, keskisuurisiin ja 50 metrin radat sisältäviin suurin uimahalleihin. Uimahallien lukumäärässä ei ole huomioitu Liikuntapaikat.fi-tietokannan tyyppiä ”uima-allas”, joita Suomessa on tietokannan mukaan yhteensä 25 kappaletta. Määrän vähyyys selittyy sillä, että näiden ”erillisten” uima-altaiden tietoja ovat tietokantaan vieneet Helsingin lisäksi vain muutamat muut kunnat.

Taulukko 118. Uimahallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi 1/2012				
Uimahallit yhteensä	Kunta*	Muu**	Yhteensä	Asukasta/halli
Helsinki	11	6	17	35 012
Espoo	3	2	5	50 438
Tampere	4	1	5	43 029
Vantaa	5	0	5	40 592
Turku	3	5	8	22 334
Oulu	2	0	2	71 867
Jyväskylä	4	0	4	32 998
Lahti	3	0	3	34 076
Hämeenlinna	2	0	2	33 648
Kotka	2	0	2	27 401
Heinola	1	1	2	10 103
Kohdekaupungit yhteensä	40	15	55	35 717
Koko Suomi	158	62	220	24 548

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu kuin kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

Taulukko 119. Pienten uimahallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi 1/2012			
Pienet uimahallit	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	2	4	6
Espoo	0	1	1
Tampere	0	1	1
Vantaa	1	0	1
Turku	1	3	4
Oulu	0	0	0
Jyväskylä	2	0	2
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	1	0	1
Kotka	0	0	0
Heinola	0	1	1
Kohdekaupungit yhteensä	7	10	17
Koko Suomi	42	43	85

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu kuin kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

Taulukko 120. Keskisuurten uimahallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi 1/2012			
Keskisuuret uimahallit	Kunta**	Muu**	Yhteensä
Helsinki	4	2	6
Espoo	1	1	2
Tampere	1	0	1
Vantaa	1	0	1
Turku	1	2	3
Oulu	1	0	1
Jyväskylä	1	0	1
Lahti	3	0	3
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	1	0	1
Heinola	1	0	1
Kohdekaupungit yhteensä	15	5	20
Koko Suomi	79	19	98

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu kuin kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

Taulukko 121. Suurten uimahallien (ilman 50 metrin ratoja) lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan.

Liikuntapaikat.fi 1/2012			
Suuret uimahallit	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	3	0	3
Espoo	1	0	1
Tampere	3	0	3
Vantaa	2	0	2
Turku	0	0	0
Oulu	0	0	0
Jyväskylä	0	0	0
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	1	0	1
Kotka	1	0	1
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	11	0	11
Koko Suomi	29	0	29

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu kuin kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

Taulukko 122. 50 metrin radat sisältävien suurten uimahallien lukumäärä tutkimuksen kohdekaupungeissa ja koko maassa Liikuntapaikat.fi-tietokannan mukaan. Kohdekaupunkien ulkopuolinen halli, jossa on 50 metrin radat, on tietokannan mukaan Kuopion uimahalli.

Liikuntapaikat.fi 1/2012			
Suuret uimahallit, 50 m radat	Kunta*	Muu**	Yhteensä
Helsinki	2	0	2
Espoo	1	0	1
Tampere	0	0	0
Vantaa	1	0	1
Turku	1	0	1
Oulu	1	0	1
Jyväskylä	1	0	1
Lahti	0	0	0
Hämeenlinna	0	0	0
Kotka	0	0	0
Heinola	0	0	0
Kohdekaupungit yhteensä	7	0	7
Koko Suomi	8	0	8

* omistajana kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

** omistajana muu kuin kunta tai kuntaenemmistöinen osakeyhtiö

VTT:n Uimahalliportaalista löytyi perustietoja yhteensä 171 uimahallista tammikuussa 2012 (*taulukko 123*). Tutkimuksen kohdekaupunkien uimahalleja portaalista löytyi yhteensä 39 kappaletta.

Taulukko 123. VTT:n Uimahalliportaalista löytyvien uimahallien lukumäärä kaupungeittain.

VTT:n Uimahalliportaali	Uimahallit (kpl)
Helsinki	12
Espoo	3
Tampere	4
Vantaa	5
Turku	5
Oulu	2
Jyväskylä	3
Lahti	3
Hämeenlinna	2
Kotka	3
Heinola	1
Kohdekaupungit yhteensä	43
Uimahalliportaali yhteensä	171

Taulukossa 124 on esitetty allaspinta-alat kaupungeittain Uimahalliportaalin perusteella. Portaalin mukaan kohdekaupungeissa on keskimääräin yksi allasneliö 72 asukasta kohti.

Taulukko 124. Uimahallien yhteenlaskettu allaspinta-ala kaupungeittain VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali	Allas-m ²	Asukasta/allas-m ²
Helsinki	7 439	80
Espoo	2 788	90
Tampere	3 071	70
Vantaa	2 803	72
Turku	2 788	64
Oulu	2 457	58
Jyväskylä	2 488	53
Lahti	955	107
Hämeenlinna	1 209	56
Kotka	960	57
Heinola	475	43
Kohdekaupungit yhteensä	27 433	72
Uimahalliportaali yhteensä	80 940	

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Alla on lueteltu kaupungeittain ne uimahallit, jotka löytyvät Liikuntapaikat.fi-tietokannasta. Uimahallit, joiden tiedot löytyvät myös VTT:n uimahalliportaalista, on esitetty tummennetulla fontilla.

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Helsingin urheilutalo / uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kuntaenemmistöinen Oy
Hgin suomalainen yhteiskoulu / uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	osakeyhtiö
Kontulan uimahalli / uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kuntaenemmistöinen Oy
Lauttasaaren yhteiskoulu / uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	rekisteröity yhdistys
Töölön urheilutalo / uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kuntaenemmistöinen Oy
Yrjönkadun uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Invalidisäätiö / pieni uimahalli (rak. 2)	Pieni uimahalli	3110	rekisteröity yhdistys
Jakomäen uimahalli / pienoisuimahalli	Pieni uimahalli	3110	kunta
Koskelan kuntokeskus / pienoisuimahalli	Pieni uimahalli	3110	rekisteröity yhdistys
Radisson sas / hesperia / uima-allas	Pieni uimahalli	3110	osakeyhtiö
Ruskeasuon koulu / uimahalli	Pieni uimahalli	3110	muu
Siltämäen uimahalli / pienoisuimahalli	Pieni uimahalli	3110	kuntaenemmistöinen Oy
Malmin uimahalli / uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kuntaenemmistöinen Oy
Pirkkolan liikuntapuisto / suuruimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Vuosaaren urheilutalo oy / uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kuntaenemmistöinen Oy
Itäkeskuksen uimahalli / uimahalli	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kunta
Mäkelänrinteen uintikeskus	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kuntaenemmistöinen Oy
Helsinki yhteensä		17	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Espoonlahden uimahalli	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kunta
Keski-Espoon uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	osakeyhtiö
Leppävaaran uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Otaniemen uimahalli	Pieni uimahalli	3110	muu
Tapiolan uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Espoo yhteensä		5	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Hervannan uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Pyynikin uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Tampereen uintikeskus	Suuri uimahalli	3130	kunta
Tesoman uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Varalan urheiluopisto uimahalli	Pieni uimahalli	3110	muu
Tampere yhteensä		5	

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Hakunilan uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Korson uimahalli	Pieni uimahalli	3110	kunta
Martinlaakson uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Myyrmäen uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Tikkurilan uimahalli	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kunta
Vantaa yhteensä		5	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Epitihian uimahalli	Pieni uimahalli	3110	rekisteröity yhdistys
Impivaaran uimahalli	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kunta
Laukkavuoren uimahalli	Pieni uimahalli	3110	osakeyhtiö
Lausteen uimahalli	Pieni uimahalli	3110	osakeyhtiö
Paattisten aluetalon uimahalli	Pieni uimahalli	3110	kunta
Petreliuksen uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Turun uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	säätiö
Uittamon uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	osakeyhtiö
Turku yhteensä		8	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Oulun uimahalli	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kunta
Raatin uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Oulu yhteensä		2	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Keltinmäen koulun opetusallas	Pieni uimahalli	3110	kunta
Tikkakosken uimahalli	Pieni uimahalli	3110	kunta
Vesiliikuntakeskus AaltoAlvari	Suuri uimahalli, 50 m radat	3140	kunta
Wellamo	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Jyväskylä yhteensä		4	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Kivimaan uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Lahden uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Saksalan uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Lahti yhteensä		3	

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Lammin uimahalli	Pieni uimahalli	3110	kunta
Uimahalli	Suuri uimahalli	3130	kunta
Hämeenlinna yhteensä		2	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Karhulan uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Kotkan uimala Katariina	Suuri uimahalli	3130	kunta
Kotka yhteensä		2	

Nimi	Tyyppi	Koodi	Omistus
Uimahalli	Keskisuuri uimahalli	3120	kunta
Heinola yhteensä		1	

2.12.3 Uimahallien aukioloajat ja kävijämäärät

VTT:n Uimahalliportaalin tietojen mukaan Suomen uimahallit ovat avoinna keskimäärin noin 3 600 tuntia vuodessa. Kävijöitä Suomen uimahalleissa on keskimäärin noin 125 000 vuodessa. Allaspinta-alaa kohti uimahallien kävijöiden keskiarvo on noin 220 kävijää per allasneliö vuodessa (*taulukko 125*). *Taulukoissa 126–136* on esitetty koosteet VTT:n Uimahalliportaaliin ilmoitetuista tutkimuksen kohdekaupunkien uimahallien perustiedoista.

Taulukko 125. Tilastollinen kooste Suomen uimahallien perustiedoista VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo-tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas-m ²	Kävijää/allas-m ² vuodessa
Lukumäärä	130	110	168	110
Pienin arvo	1 050	1 127	75	15
Alakvartiili	2 743	42 430	281	134
Mediaani	3 720	84 114	370	195
Keskiarvo	3 643	124 578	481	222
Yläkvartiili	4 620	170 137	561	275
Suurin arvo	9 600	713 578	2 140	730
Yhteensä		13 703 546	80 740	170

Taulukko 126. Helsingin uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo-tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas-m ²	Kävijää/allas-m ² vuodessa
HELSINGIN URHEILUTALO		216 266	391	553
HELSINKI MÄKELÄNRINTEEN UINTIKESKUS OY	4 725	713 578	2 064	346
HELSINKI-ITÄKESKUKSEN UIMAHALLI	4 695	378 761	1 281	296
HELSINKI-KONTULAN UIMAHALLI	4 480	126 848	284	447
HELSINKI-LAUTTASAAREN UIMA-/LIIKUNTAHALLI	1 309	22 500	250	90
HELSINKI-MALMIN UIMAHALLI	5 100	357 715	490	730
HELSINKI-PIRKKOLAN UIMA-/LIIKUNTAHALLI	4 830	180 000	575	313
HELSINKI-SILTAMÄEN UIMALLI	3 150	69 478	154	451
HELSINKI-SYK / UIMAHALLI	2 970	56 000	242	231
HELSINKI-TÖÖLÖN URHEILUTALON UIMAHALLI	4 725	253 693	407	623
HELSINKI-VUOSAAREN URHEILUTALO OY	4 410	411 892	936	440
HELSINKI-YRJÖNKADUN UIMAHALLI	3 500	130 000	365	356
Lukumäärä	11	12	12	12
Pienin arvo	1 309	22 500	154	90
Keskiarvo	3 990	243 061	620	406
Suurin arvo	5 100	713 578	2 064	730
Yhteensä		2 916 731	7 439	392

Taulukko 127. Espoon uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo-tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas-m ²	Kävijää/allas-m ² vuodessa
ESPOO-LEPPÄVAARAN UIMAHALLI	4 354	145 692	553	263
ESPOO-TAPIOLAN UIMAHALLI	4 620	250 000	935	267
ESPOONLAHDEN UIMAHALLI	4 620	340 000	1 300	262
Lukumäärä	3	3	3	3
Pienin arvo	4 354	145 692	553	262
Keskiarvo	4 531	245 231	929	264
Suurin arvo	4 620	340 000	1 300	267
Yhteensä		735 692	2 788	264

2. Tulokset sisäliikuntapaikkatyypeittäin

Taulukko 128. Tampereen uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
TAMPERE-HERVANNAN UIMAHALLI	4 410	65 863	350	188
TAMPERE-PYYNIKIN UIMAHALLI-LIIKEKESKUS*		100 000	363	275
TAMPERE-TESOMAN UIMAHALLI**	4 800	120 000	562	214
TAMPEREEN UINTIKESKUS	5 250	342 402	1 796	191
Lukumäärä	3	4	4	4
Pienin arvo	4 410	65 863	350	188
Keskiarvo	4 820	157 066	768	217
Suurin arvo	5 250	342 402	1 796	275
Yhteensä		628 265	3 071	205

* koska kävijämäärää ei ole ilmoitettu, käytetty VTT:n aiempien tutkimusten kävijämäärää

** Uimahalliportaaliin ilmoitettu noin – arvio vuosittaisista kävijöistä yleensä

Taulukko 129. Vantaan uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
VANTAA-HAKUNILAN UIMAHALLI**		171 124	730	234
VANTAA-KORSON UIMAHALLI	1 920	11 006	200	55
VANTAA-MARTINLAAKSON UIMAHALLI	4 800	70 030	322	217
VANTAA-MYYRMÄEN URHEILUTALO	4 800	278 212	751	370
VANTAA-TIKKURILAN UIMAHALLI	4 620	263 459	800	329
Lukumäärä	4	5	5	5
Pienin arvo	1 920	11 006	200	55
Keskiarvo	4 035	158 766	561	241
Suurin arvo	4 800	278 212	800	370
Yhteensä		793 831	2 803	283

** Vuosien 2007–2009 kävijämäärän keskiarvo

Taulukko 130. Turun uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas-m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
TURKU-IMPIVAARAN UIMAHALLI	3 220	270 000	2 140	126
TURKU-LAUSTEEN UIMAHALLI	1 050	6 716	143	47
TURKU-PETRELIUKSEN UIMA-/LIIKUNTAHALLI**		60 000	250	240
TURKU-UITTAMON UIMA-/LIIKUNTAHALLI	2 718	55 000	255	216
TURUN UIMAHALLI			250	
Lukumäärä	3	4	5	4
Pienin arvo	1 050	6 716	143	47
Keskiarvo	2 329	97 929	608	157
Suurin arvo	3 220	270 000	2 140	240
Yhteensä		391 716	3 038	129

** Uimahalliportaaliin ilmoitettu noin – arvio vuosittaisista kävijöistä yleensä

Taulukko 131. Oulun uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
OULU-RAATIN UIMAHALLI	5 696	102 000	604	169
OULUN UIMAHALLI	5 680	620 000	1 853	335
Lukumäärä	2	2	2	2
Pienin arvo	5 680	102 000	604	169
Keskiarvo	5 688	361 000	1 229	252
Suurin arvo	5 696	620 000	1 853	335
Yhteensä		722 000	2 457	294

Taulukko 132. Jyväskylän uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
JYVÄSKYLÄ-AALTOALVARI		370 000	1 944	190
TIKKAKOSKEN UIMAHALLI*		26 637	166	160
VAAJAKOSKEN UIMAHALLI**	4 950	107 000	378	283
Lukumäärä	1	3	3	3
Pienin arvo	4 950	26 637	166	160
Keskiarvo	4 950	167 879	829	211
Suurin arvo	4 950	370 000	1 944	283
Yhteensä		503 637	2 488	202

* Uimahalliportaaliin ilmoitettu kävijämäärä vuodelta 2009

** Uimahalliportaaliin ilmoitettu noin – arvio vuosittaisista kävijöistä yleensä

Taulukko 133. Lahden uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
LAHDEN KIVIMAAN UIMAHALLI**	5 280	112 619	363	310
LAHDEN SAKSALAN UIMAHALLI	4 102	87 112	283	308
LAHDEN UIMAHALLI**	4 650	135 000	309	437
Lukumäärä	3	3	3	3
Pienin arvo	4 102	87 112	283	308
Mediaani	4 650	112 619	309	310
Keskiarvo	4 677	111 577	318	352
Suurin arvo	5 280	135 000	363	437
Yhteensä		334 731	955	351

** Uimahalliportaaliin ilmoitettu noin – arvio vuosittaisista kävijöistä yleensä

Taulukko 134. Hämeenlinnan uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
HÄMEENLINNAN UIMAHALLI	3 480	246 762	973	254
LAMMIN UIMAHALLI	1 470	25 883	236	110
Lukumäärä	2	2	2	2
Pienin arvo	1 470	25 883	236	110
Keskiarvo	2 475	136 323	605	182
Suurin arvo	3 480	246 762	973	254
Yhteensä		272 645	1 209	226

Taulukko 135. Kotkan uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
KOTKA-KARHULAN UIMAHALLI**	4 800	120 000	395	304
Leikari			200	
KOTKAN UIMALA**	5 175	200 000	365	548
Lukumäärä	2	2	2	2
Pienin arvo	4 800	120 000	365	304
Keskiarvo	4 988	160 000	320	426
Suurin arvo	5 175	200 000	395	548
Yhteensä		320 000	960	333

** Uimahalliportaaliin ilmoitettu noin – arvio vuosittaisista kävijöistä yleensä

Taulukko 136. Heinolan uimahallien perustietoja VTT:n Uimahalliportaalin mukaan.

VTT:n Uimahalliportaali 1/2012	Aukiolo- tuntia vuodessa	Kävijät vuonna 2010	Allas- m ²	Kävijää/ allas-m ² vuodessa
HEINOLAN UIMAHALLI	2 520	63 550	475	134

Haastateltujen uimahalliasiantuntijoiden mukaan asiakkaan keskimääräinen viipymä allasosastolla on uimahalleissa noin 75 minuuttia per käynti ja kylpylöissä noin 2 tuntia per käynti.

2.12.4 Arvio liikuntasuoritteiden kokonaismäärästä Suomen uimahalleissa

Edellä esitetyn perusteella arvioidaan, että Suomen uimahalleissa kertyy yhteensä noin 29 miljoonaa tunnin pituista liikuntasuoritetta vuodessa. Koska uimahalliasiakkaan keskimääräinen viipymä allasosastolla on noin 75 minuuttia per käynti, merkitsee tämä sitä, että Suomen uimahalleissa käy noin 23,2 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää vuodessa. Arviolaskelma on esitetty *taulukossa 137*.

Taulukko 137. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen uimahalleissa vuoden aikana.

Allaspinta-ala keskimäärin/halli	480	allas-m ² /halli
Kävijöitä keskimäärin/allas-m ²	220	Kävijää per allas-m ² vuodessa
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/halli	105 600	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Uimahalleja	220	kpl
Liikuntaa harrastavia kävijöitä/koko maa	23 232 000	liikuntaa harrastavaa kävijää vuoden aikana
Kävijän keskimääräinen viipymä	1,25	h/käynti
Liikuntasuoritetta/halli keskimäärin	132 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa
Liikuntasuoritteet/koko maa	29 040 000	tunnin pituista liikuntasuoritetta per halli vuodessa

3. Yhteenveto ja johtopäätökset

Tässä tutkimuksessa on päädytty arvioon, että maamme merkittävimmissä sisäliikuntapaikoissa kertyy vuodessa noin 200 miljoonaa tunnin mittaista liikuntasuoritetta. Useimmissa näissä tiloissa harrastettavissa liikuntamuodoissa liikunnallisen käyntikerran keskimääräinen pituus on hieman enemmän kuin yksi tunti. Siksi liikunnallisten kävijöiden määrä vuodessa jää hieman alhaisemmaksi. Arvion perusteella näissä sisäliikuntapaikoissa käy vuodessa lähes 170 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää (*taulukko 138*).

Arvio perustuu tässä tutkimuksessa kohdekaupungeista kerättyihin tietoihin, yleisiin tietolähteisiin, asiantuntijahaastatteluihin ja aiempiin liikuntapaikkoja käsitteleviin tutkimuksiin. Arvion perusteet on kuvattu julkaisun aiemmilla sivuilla kutakin liikuntapaikkatyyppiä tarkemmin käsittelevässä osuudessa.

Tämän tutkimuksen kohdekaupungit ovat pääasiassa suuria ja keskisuuria kaupunkeja. Kohdekaupunkien sisäliikuntapaikat edustavat noin 35 prosenttia koko maan sisäliikuntapaikoista lukumäärästä laskettuna. Siten aineiston edustavuus on varsin hyvä.

Myös useimmissa aiemmin tehdyissä liikuntapaikkatutkimuksissa, joihin tässäkin raportissa on viitattu, empiiriset tutkimuskohteet ovat olleet suurista ja keskisuurista kaupungeista. On mahdollista, että pienemmissä kunnissa sisäliikuntapaikkojen käyttömäärät voivat jäädä hieman alhaisemmiksi kuin keskisuurissa ja suurissa kunnissa. Koska tästä ei kuitenkaan ole olemassa mitään tutkimuksellista tietoa, päädyttiin tässä tekemään koko maata kattavat johtopäätökset käytettävissä olleen tiedon ja aiempien tutkimusten perusteella.

3. Yhteenveto ja johtopäätökset

Taulukko 138. Arvio liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrästä Suomen merkittävimmässä sisäliikuntapaikkatyypeissä vuoden aikana.

SISÄLIKUNTAPAIKKA TYYPPI	Tunnin mittaiset liikuntasuoritteet vuodessa	Osuus (%)	Liikuntaa harrastavat kävijät vuodessa	Osuus (%)
Kunto- ja voimailusalit	17 235 000	8,5 %	17 235 000	10,4 %
Liikuntasalit	92 804 000	45,7 %	74 242 800	44,8 %
Liikuntahallit ja areenat	20 975 000	10,3 %	16 780 000	10,1 %
Jalkapallohallit	3 998 000	2,0 %	3 199 000	1,9 %
Salibandykentät	7 144 000	3,5 %	5 715 000	3,4 %
Jäähallit (jääradat hallissa)	19 125 000	9,4 %	15 300 000	9,2 %
Squashkentät	565 000	0,3 %	565 000	0,3 %
Tenniskentät	2 421 000	1,2 %	1 614 000	1,0 %
Sulkapallokentät	2 563 000	1,3 %	2 050 000	1,2 %
Keilaradat	6 061 000	3,0 %	4 849 000	2,9 %
Kamppailulajien salit	1 350 000	0,7 %	1 080 000	0,7 %
Uimahallit	29 040 000	14,3 %	23 232 000	14,0 %
YHTEENSÄ	203 281 000	100,0 %	165 861 800	100,0 %

Taulukko 139. Arviossa käytetyt liikuntasuoritteiden ja liikuntaa harrastavien kävijöiden määrien keskiarvot sisäliikuntapaikkatyypeittäin.

SISÄLIKUNTAPAIKKATYYPPI	Tunnin mittaista liikuntasuoritetta vuodessa per kpl	Liikuntaa harrastavia kävijöitä vuodessa per kpl
Kunto- ja voimailusalit	15 000	15 000
Liikuntasalit	27 769	22 215
Liikuntahallit ja areenat	70 151	56 120
Jalkapallohallit	78 392	62 725
Salibandykentät	56 698	45 357
Jäähallit (jääradat hallissa)	75 000	60 000
Squashkentät	3 021	3 021
Tenniskentät	7 938	5 292
Sulkapallokentät	5 670	4 535
Keilaradat	5 500	4 400
Kamppailulajien salit	7 500	6 000
Uimahallit	132 000	105 600
YHTEENSÄ	26 510	21 630

Taulukossa 140 on esitetty kohdekaupunkien sijoitukset määrävertailussa sisäliikuntapaikkatyypeittäin. Taulukon yhteensä-riviltä löytyy sijoitusten kokonaissumma. Mitä pienempi tämä sijoitusten kokonaissumma on, sitä parempi on kaupungin liikuntapaikkatarjonta kokonaisuutena, jos kaikkia liikuntapaikkatyyppejä pidetään vertailussa samanarvoisina. Näin verrattuna sisäliikuntapaikkatarjonta on kokonaisuutena kaikkein suurinta Hämeenlinnassa ja vähäisintä Lahdessa.

Taulukkoon 141 on koottu yhteenveto vastaavasta vertailusta painotettuna. Eri liikuntapaikkatyypit on painotettu eli arvostettu toistensa suhteen eriarvoisiksi koko maahan laskettujen liikuntasuoritteiden suhteessa. Laskennassa käytetty painotus on esitetty *taulukossa 142*. Näin verrattuna sisäliikuntapaikkatarjonta on kokonaisuutena kaikkein suurinta Heinolassa ja vähäisintä Tampereella.

Taulukko 140. Tutkimuksen kohdekaupunkien sijoitukset sisäliikuntapaikkojen tarjontavertailussa liikuntapaikkatyypeittäin.

SISÄLIIKUNTAPAIKKA-TYYPPI	Helsinki	Espoo	Tampere	Vantaa	Turku	Oulu	Jyväskylä	Lahti	Hämeenlinna	Kotka	Heinola
Kunto- ja voimailusalit	1	6	11	4	7	5	8	10	9	3	2
Liikuntasalit	3	9	11	6	4	5	8	10	7	1	2
Liikuntahallit ja areenat	6	10	9	7	5	11	2	8	3	4	1
Jalkapallohallit	8	1	3	6	4	9	10	7	5	2	11
Salibandykentät	2	5	1	3	4	8	6	9	7	9	9
Jäähallit (jääradat hallissa)	7	3	6	11	9	10	5	4	2	8	1
Squashkentät	5	1	6	7	8	3	4	2	10	9	10
Tenniskentät	2	1	6	8	7	5	11	10	3	4	9
Sulkapallokentät	7	1	9	2	6	8	4	3	5	10	10
Keilaradat	9	6	10	5	11	4	8	3	2	7	1
Kamppailulajien salit	8	10	4	3	9	7	6	11	2	1	5
Uimahallit	9	10	7	8	6	5	2	11	3	4	1
YHTEENSÄ	67	63	83	70	80	80	74	88	58	62	62
Sijoitus keskimäärin	5,6	5,3	6,9	5,8	6,7	6,7	6,2	7,3	4,8	5,2	5,2

Taulukko 141. Sisäliikuntapaikkatarjonnan painotettu ranking.

Kaupunki	Painotettu ranking
Heinola	2,28
Kotka	3,22
Helsinki	4,69
Turku	5,43
Hämeenlinna	5,43
Jyväskylä	6,17
Oulu	6,29
Vantaa	6,51
Espoo	7,83
Lahti	8,97
Tampere	9,07

Taulukko 142. Sisäliikuntapaikkatarjonnan painotetun rankingin laskennassa käytetyt painoarvot liikuntapaikkatyypeittäin.

SISÄLIIKUNTAPAIKKATYYPPI	Painoarvo (%)
Kunto- ja voimailusalit	8,5 %
Liikuntasalit	45,7 %
Liikuntahallit ja areenat	10,3 %
Jalkapallohallit	2,0 %
Salibandykentät	3,5 %
Jäähallit (jääradat hallissa)	9,4 %
Squashkentät	0,3 %
Tenniskentät	1,2 %
Sulkapallokentät	1,3 %
Keilaradat	3,0 %
Kamppailulajien salit	0,7 %
Uimahallit	14,3 %
YHTEENSÄ	100,0 %

Lähdeluettelo

Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010. Aikuisliikunta. Suomen Kuntoliikuntaliitto. ISBN 978-952-5828-22-1.

Kansallinen liikuntatutkimus 2009–2010. Lapset ja nuoret. Nuori Suomi. ISBN 978-952-5828-24-5.

VTT:n liikuntapaikkatutkimukset vuosilta 1990–2011.

Kuntoliikuntaliiton kotisivut (<http://www.kunto.fi/etusivu/>).

Suomen Kuntoliikuntaliiton Kuntokeskusbarometri 2010.

Kuntokeskusketjujen kotisivut.

Suomen Palloliiton kotisivut (<http://www.palloliitto.fi/>).

Haastattelu: Olosuhdepäällikkö Tero Auvinen, Suomen Palloliitto.

Suomen Salibandyliiton kotisivut (<http://www.salibandy.net/>).

Haastattelu: Esko Kyyhkyinen, Suomen Salibandyliitto, Olosuhdevaliokunta.

Puurakenteisen salibandyhallin suunnittelu- ja rakentamisopas. Opetus- ja kulttuuriministeriö. Liikuntapaikkajulkaisu 98.

Suomen Jääkiekko kotisivut (<http://www.finhockey.fi/>).

Haastattelu: Pekka Paavola, Suomen jääkiekkoliitto, olosuhde- ja ympäristövaliokunta.

Sisäliikuntatilat, squash (RT 97 – 10243).

Suomen Squashliiton kotisivut (<http://www.squash.fi/>).

Haastattelu: Toiminnanjohtaja Hannu Mäkinen, Suomen Squashliitto.

Tennishallit (RT 97 – 10505).

Tenniskentät (RT 97 – 10450).

Suomen Tennisliiton kotisivut (<http://www.tennis.fi/etusivu/>).

Haastattelu: Toimitusjohtaja Jussi Neste, Talin Tenniskeskus Oy.

Haastattelu: Viestintäpäällikkö, päätoimittaja Riitta Närhi, Suomen Tennisliitto.

Tennishallien toimivuus ja taloudellisuus. Opetusministeriö. Liikuntapaikkajulkaisu 36. Helsinki 1993. ISBN 951-682-283-5.

Suomen Sulkapalloliiton kotisivut (<http://www.sulkapallo.fi/SSUL/ssulwww.nsf/start>).

Sulkapallohallien suunnittelu- ja rakentamisopas. Opetusministeriö. Liikuntapaikkajulkaisu 65. Helsinki 1993. ISBN 951-682-465-x.

Keilahallien suunnittelu- ja rakentamisopas. Opetusministeriö. Liikuntapaikkajulkaisu 47. Helsinki 1993. ISBN 951-47-8431-6.

Suomen Keilailuliiton kotisivut (<http://www.keilailu.fi>).

Haastattelu: Toiminnanjohtaja Pekka Korpi, Suomen Keilailuliitto.

Haastattelu: Hallipäällikkö Mika Juola, Oulun keilahalli.

Suomen Keilailuliiton toimintakertomukset.

Perustietoa keilaamista harrastavien ja vuoden aikana kokeilleiden määrästä Suomessa. TNS Gallup Oy:n tutkimus. Suomen Keilailuliitto 2006.

Suomen Uimaliiton kotisivut (<http://www.uimaliitto.fi>).

Suomen uimahalli- ja kylpyläteknisen yhdistyksen kotisivut ((<http://www.ukty.fi>))

Haastattelu: Pertti Kärpänen.

Haastattelu: Veikko Kuurne.

Haastattelu: Pentti Pernu.

VTT:n uimahalliportaali.

Nimeke	Sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytila
Tekijä(t)	Kari Nissinen & Veli Möttönen
Tiivistelmä	<p>Tässä julkaisussa on esitetty katsaus sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytilaan. Selvitys on laadittu tutkimukseen osallistuneiden kaupunkien (11 kpl) liikuntapaikkatietojen, lajiliittojen antamien lisätietojen, Liikuntapaikat.fi-tietokannan ja VTT:n aiempien aiheeseen liittyvien tutkimusten perusteella.</p> <p>Tarkastelu sisältää seuraavat sisäliikuntapaikkatyypit: kunto- ja voimailusalit, liikuntasalit, liikuntahallit, jalkapallohallit, salibandyhallit, jäähallit, squash-hallit, tennishallit, sulkapallohallit, keilahallit, kamppailulajien hallit ja uimahallit. Tarkastelun ulkopuolelle jätettyjä sisäliikuntapaikkatyyppejä ovat muun muassa seuraavat: yksittäiset lajikohtaiset sisäliikuntapaikat, petanque-hallit, uima-altaat, kylpylät, sisäampumaradat, sisähihtotilat sekä moottori- että eläinurheilun sisätilat.</p> <p>Tässä tutkimuksessa on päädytty arvioon, että maamme merkittävimmissä sisäliikuntapaikoissa kertyy vuodessa noin 200 miljoonaa tunnin mittaista liikunta-suoritetta. Useimmissa näissä tiloissa harrastettavissa liikuntamuodoissa liikunnallisen käyntikerran keskimääräinen pituus on hieman enemmän kuin yksi tunti. Siksi liikunnallisten kävijöiden määrä vuodessa jää hieman alhaisemmaksi. Arvion perusteella näissä sisäliikuntapaikoissa käy vuodessa lähes 170 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää.</p> <p>Tutkimuksen on rahoittanut opetus- ja kulttuuriministeriö.</p>
ISBN, ISSN	ISBN 978-951-38-8068-2 (nid.) ISBN 978-951-38-8069-9 (URL: http://www.vtt.fi/publications/index.jsp) ISSN-L 2242-1211 ISSN 2242-1211 (painettu) ISSN 2242-122X (verkkojulkaisu)
Julkaisu-aika	Joulukuu 2013
Kieli	Suomi
Sivumäärä	129 s.
Projektin nimi	
Toimeksiantajat	Opetus- ja kulttuuriministeriö
Avainsanat	Indoor sports facilities, supply, demand, indicators, utilization, key figure
Julkaisija	VTT PL 1000, 02044 VTT, Puh. 020 722 111

Sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytila

Tässä julkaisussa on esitetty katsaus sisäliikuntapaikkojen kysynnän ja tarjonnan nykytilaan. Selvitys on laadittu tutkimukseen osallistuneiden kaupunkien (11 kpl) liikuntapaikkatietojen, lajiliittojen antamien lisätietojen, Liikuntapaikat.fi-tietokannan ja VTT:n aiempien aiheeseen liittyvien tutkimusten perusteella.

Tarkastelu sisältää seuraavat sisäliikuntapaikkatyypit: kunto- ja voimailu-salit, liikuntasalit, liikuntahallit, jalkapallohallit, salibandyhallit, jäähallit, squash-hallit, tennishallit, sulkapallohallit, keilahallit, kamppailulajien hallit ja uimahallit. Tarkastelun ulkopuolelle jätettyjä sisäliikuntapaikkatyyppejä ovat muun muassa seuraavat: yksittäiset lajikohtaiset sisäliikuntapaikat, petanque-hallit, uima-altaat, kylpylät, sisäämpumaradat, sisähihtotilat sekä moottori- että eläinurheilun sisätilat.

Tässä tutkimuksessa on päädytty arvioon, että maamme merkittävimmissä sisäliikuntapaikoissa kertyy vuodessa noin 200 miljoonaa tunnin mittaista liikuntasuoritetta. Useimmissa näissä tiloissa harrastettavissa liikunta-muodoissa liikunnallisen käyntikerran keskimääräinen pituus on hieman enemmän kuin yksi tunti. Siksi liikunnallisten kävijöiden määrä vuodessa jää hieman alhaisemmaksi. Arvion perusteella näissä sisäliikuntapaikoissa käy vuodessa lähes 170 miljoonaa liikuntaa harrastavaa kävijää.

Tutkimuksen on rahoittanut opetus- ja kulttuuriministeriö.

ISBN 978-951-38-8068-2 (nid.)

ISBN 978-951-38-8069-9 (URL: <http://www.vtt.fi/publications/index.jsp>)

ISSN-L 2242-1211

ISSN 2242-1211 (painettu)

ISSN 2242-122X (verkkojulkaisu)

